

20080871623

## СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

### У К А З ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ВОДИТЕ

Се прогласува Законот за водите,  
што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 4 јули 2008 година.

Бр. 07-2712/1  
4 јули 2008 година  
Скопје

Претседател  
на Република Македонија,  
**Бранко Црвенковски, с.р.**

Претседател  
на Собранието на Република  
Македонија,  
**Трајко Вељаноски, с.р.**

### ЗАКОН ЗА ВОДИТЕ

#### I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

##### Член 1 Предмет на уредување

(1) Со овој закон се уредуваат прашањата коишто се однесуваат на површинските води, вклучувајќи ги и постојаните водотеци или водотеците во коишто повремено тече вода, езерата, акумулациите и изворите, подземните води (во натамошниот текст: води), крајбрежното земјиште и водните живеалишта и нивното управување вклучувајќи ги и распределбата на водите, заштитата и зачувувањето на водите, како и заштитата од штетното дејство на водите; водостопанските објекти и услуги; организационата поставеност и финансирањето на управувањето со водите, како и условите, начинот и постапките под кои можат да се користат или испуштаат водите.

(2) За регулирање на прашањата во врска со пристап до информации кои се однесуваат на животната средина, учество на јавноста во донесувањето на одлуките кои се однесуваат на управувањето со водите, оценка на влијанието од определени стратегии, планови и програми врз животната средина, оценка на влијанијата од определени проекти врз животната средина, спречување и контрола на хаварии со присуство на опасни супстанции; одговорност за штета предизвикана врз животната средина и интегрирани еколошки дозволи за работа на инсталации коишто влијаат врз животната средина, се применуваат одредбите од Законот за животната средина, доколку со овој закон поинаку не е уредено.

(3) На постапките утврдени со овој закон се применува Законот за општата управна постапка доколку со овој закон поинаку не е уредено.

## Член 2 Цели на Законот

Целите на овој закон се да се обезбеди:

- достапност до доволно количество квалитетна вода, во согласност со начелата за одржливо управување со водите за пиење и за производство на храна, за потребите на земјоделството, индустријата, хидроенергетските потреби, за потребите на парковите и други јавни површини, туризмот, пловидбата и за други потреби,
- заштита, зачувување и постојано подобрување на расположливите водни ресурси, подобрување на состојбата на крајбрежното земјиште, водните екосистеми и на екосистемите зависни од водата, заштита и унапредувањето на водната средина преку рационално и одржливо користење на водите, како и прогресивно намалување на штетните испуштања и постепено елиминирање на емисиите на опасни материи и супстанции во водите,
- ублажување на последиците од штетното дејство на водите и од недостигот на вода и
- заштита и унапредување на животната средина и природата, на водните еко системи и на биолошката разновидност и заштита на здравјето на луѓето.

## Член 3 Примена на Законот

(1) Управувањето со водите е дејност од јавен интерес којашто се врши во согласност со одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон.

(2) Примената на мерките предвидени со овој закон не смее, директно или индиректно, да доведе до зголемување на загадувањето на медиумите и областите на животната средина или до намалување на постојниот квалитет на водите.

(3) Сите мерки, стандарди и цели на животната средина се применуваат како минимални барања коишто треба да се исполнат при управувањето со водите.

(4) Доколку со овој или друг закон се утврдени мерки, стандарди и цели на животната средина, при управувањето со водите се применуваат најстрогите мерки и стандарди со цел заштита на животната средина и постигнување на целите на животната средина.

## Член 4 Дефиниции

Одделни изрази употребени во овој закон го имаат следново значење:

1. **Води** се површинските води, вклучувајќи ги и постојаните водотеци или водотеците во коишто повремено тече вода, езерата, акумулациите, изворите и подземните води;
2. **Површински води** се сите проточни и непроточни води на површината на земјата;
3. **Подземни води** се водите коишто се наоѓаат под површината на земјата во зоната на сатурација и се во директен контакт со површината или со потслоевите;
4. **Внатрешни води** е неподвижна или проточна вода на површината на копното, како и подземната вода од страната што оди кон копното, од основната линија од којашто се мери ширината на територијалните води;
5. **Река** е внатрешно водно тело коешто постојано или повремено тече по површината на земјата, но коешто може во дел од својот тек да тече и под земја;
6. **Езеро** е внатрешно површинско неподвижно водно тело;
7. **Вештачко водно тело** е површинско водно тело создадено со дејството на човекот;

8. **Силно изменето водно тело** е површинско водно тело чијшто карактер е силно изменет, како резултат на физичките модификации предизвикани од дејството на човекот, согласно со одредбите од овој закон;

9. **Површинско водно тело** е одделен и значителен елемент на површинска вода, како езеро, слив, река или канал, акумулација, водотек, или дел од водотек, река или канал;

10. **Подземно водно тело** е одреден волумен на подземна вода во рамките на аквиферот или аквиферите;

11. **Водно право** е право на правните и на физичките лица да користат води и/или испуштаат во води и/или да вадат песок, чакал и камен од коритата и бреговите на површинските водни тела, правото на користење на водите од водните тела и правото за вадење песок, чакал и камен од коритата и бреговите на површинските водни тела, на начин и во постапка утврдени со овој закон;

12. **Аквифер** е потповршински слој или слоеви на карпи или други геолошки формации со задоволителна порозност и водопропустливост, коишто овозможуваат црпење на значајни количества подземни води;

13. **Речен слив** е површината од земјиштето од којашто сите површински истекувања се слеваат преку низа потоци, реки и/или езера, во море во една речна утока, естуар или делта;

14. **Речен потслив** е површината од земјиштето од којашто сите површински истекувања се слеваат преку низа потоци, реки и/или езера, во конкретна точка од еден воден тек најчесто езеро или речен слив;

15. **Подрачје на речен слив** е подрачје кое се состои од еден или од повеќе соседни речни сливови, вклучувајќи ги и припадните подземни и крајбрежни води;

16. **Состојба на површинската вода** е општо изразување на состојбата на површинското водно тело, определена во зависност од тоа дали е во полоша еколошка или хемиска состојба;

17. **Состојба на подземната вода** е општ израз за состојбата на подземното водно тело, определена во зависност од тоа дали е во полоша квантитативна или хемиска состојба;

18. **Еколошка состојба** е израз за квалитетот на структурата и на функционирањето на водните екосистеми поврзани со површинските води и класифицирани согласно со методологијата за процена од членот 71 на овој закон;

19. **Цели на животната средина** се целите утврдени во членот 72 од овој закон;

20. **Добар еколошки потенцијал** е состојбата на силно изменетото или на вештачкото водно тело, класифицирано во согласност со методологијата за процена од членот 71 на овој закон;

21. **Добра хемиска состојба** на површинската вода е хемиската состојба којашто ги задоволува еколошките цели за површински води, определени со прописите од членот 90 на овој закон, т.е. хемиската состојба постигната во едно водно тело, каде што концентрациите на загадувачките материи и супстанции не ги надминуваат стандардите за квалитет на животната средина;

22. **Добра хемиска состојба** на подземната вода е хемиската состојба којашто ги задоволува условите за подземното водно тело определени со прописите од членот 92 на овој закон;

23. **Квантитативна состојба** е израз за степенот на влијание врз подземното водно тело преку непосредно и посредно црпење на водата;

24. **Добра квантитативна состојба** е состојбата определена со прописите од членот 92 на овој закон;

25. **Стандард за квалитетот на животната средина** е концентрацијата на конкретна загадувачка материја или супстанции или на група загадувачки материи и супстанции во водата, седиментот или во севкупната флора и фауна, којашто не треба да биде надмината за да се заштити човековото здравје и животната средина;

26. **Штетни матери**и и супстанции се матери и супстанции или група на матери и супстанции коишто се токсични, отпорни и подложни кон биоакумуирање и други матери и супстанции или група на матери и супстанции и коишто предизвикуваат еквивалентно ниво на опасност;

27. **Опасни матери**и и супстанции се матери и супстанции коишто предизвикуваат промени во физичкиот, хемискиот, биолошкиот и бактериолошкиот состав или карактеристики, како и на радиолошките карактеристики на водите, до степен што може да го ограничи или да го оневозможи нивното користење за одредени цели;

28. **Приоритетни матери**и и супстанции се материите и супстанциите идентификувани во согласност со прописите од членот 107 на овој закон, вклучувајќи ги и приоритетните штетни матери и супстанции, за кои треба да се преземат мерки во согласност со членот 109 од овој закон;

29. **Загадувачка материја** е секоја материја којашто предизвикува загадување и е определена со прописите од членот 107 на овој закон;

30. **Директно испуштање** во подземната вода е директно внесување на загадувачки матери и супстанции во подземната вода, без филтрирање низ почвата или низ потслоевите;

31. **Загадување на водата** е непосредно или посредно внесување на матери и супстанции или топлина во водите, од страна на загадувач кои можат да го загрозат здравјето на луѓето или квалитетот на водните екосистеми или копнените екосистеми кои зависат директно од водните екосистеми;

32. **Загадувач** е правно или физичко лице коешто со своето дејствување врши загадување на водата;

33. **Водостопански услуги** се сите услуги со коишто се обезбедува зафаќање, црпење, акумулирање, третман и дистрибуција на површинските или на подземните води, или собирање и прочистување на отпадните води кои се одведуваат во површинските води;

34. **Гранична вредност** за емисија е масата изразена во смисла на одредени специфични параметри, концентрацијата и/или нивото на емисијата, коишто не смеат да бидат надминати во текот на еден или повеќе временски период, а кои можат да бидат определени за одредени групи, семејства или категории матери и супстанции и кои обично се применуваат на точката на којашто емисиите излегуваат од инсталацијата, при што при нивното определување се занемарува разредувањето. Во однос на посредните испуштања во водата, ефектите од една станица за пречистување на отпадните води можат да бидат земени предвид при определувањето на граничните вредности за емисија за предметните инсталации, под услов да биде загарантирано соодветното ниво на заштита на животната средина, како целина и под услов ова да не води кон покачување на нивото на загадување на животната средина;

35. **Контроли на емисијата** се контроли коишто бараат специфично ограничување на емисијата, како граничната вредност за емисијата, или друго определување на границите или на условите за ефектите, природата или на другите својства на една емисија или пак на работните услови коишто влијаат врз емисиите;

36. **Слатка вода** е водата што се јавува природно и која има ниска концентрација на соли и е прифатлива како погодна за користење и третман со цел да се добие вода наменета за консумирање од страна на човекот;

37. **Вода за капење** е дел од секоја проточна или непроточна површинска вода во којашто капењето е дозволено од страна на надлежниот орган или во која капењето не е забрането и традиционално го практикуваат голем број капачи. Како вода за капење, во смисла на овој закон, не се сметаат водите во базените и базени со изворска вода, водите во бањи што се користат за терапевтски цели и вештачки заградени води издвоени од површински или подземни води;

38. **Сезона за капење** е период во кој се очекува голем број на капачи;
39. **Урбана отпадна вода** е отпадната вода од домаќинствата или мешавина од отпадната вода од домаќинствата и индустриската отпадна вода и/или водата од врнежи;
40. **Отпадна вода** од домаќинствата е отпадната вода од станбените населби и од сервисните капацитети, којашто потекнува главно од човековиот метаболизам и од домашните активности;
41. **Индустриска отпадна вода** е секоја отпадна вода што се исфрла од просторите коишто се користат за извршување на трговска или на индустриска дејност, освен отпадната вода од домаќинствата и водата од врнежите;
42. **Еквивалент-жител** (во натамошниот текст: е.ж.) е органско биоразградливо оптоварување на отпадните води коешто има петдневна биохемиска побарувачка на кислород (БПК<sub>5</sub>) од 60 гр кислород дневно;
43. **Еутрофикација** е збогатување на водата со хранливи состојки, особено со азотни или со фосфорни соединенија, што предизвикува зголемен развој на алгите и повисоките растителни видови, што создава непожелно нарушување на рамнотежата на организмите присутни во водата и на квалитетот на предметната вода;
44. **Меѓудржавни води** се водите што претставуваат државна граница или пресекуваат државна граница;
45. **Хидросистем** е хидротехничка или организационо-техничка целина којашто се состои од водостопански објекти и постројки, со коишто се уредува режимот на водите, се обезбедува и се доведува вода, како и објектите за одведување на отпадните води, заштитните објекти за одведување на одвишни, површински и подземни води;
46. **Систем за наводнување и одводнување (хидромелиоративен систем)** е хидротехничка или организационо-техничка целина што се состои од водостопански објекти и постројки за обезбедување и за доведување вода за наводнување на земјоделско и на друго земјиште (систем за наводнување) и објекти и постројки за прифаќање на вишокот површински, подземни и други води и нивно одведување во реципиентот (систем за одводнување);
47. **Точкасти извори на загадување** е стационирана локација или неподвижна постројка од којашто се испуштаат загадувачките материи и супстанции, односно поединечен определив извор (цевка, канал, брод, рудник и слично);
48. **Дифузни извори** на загадување се широко распространети активности каде што не може да се идентификува поединечен определив извор (ѓубрињата, органското ѓубре, пестициди, биоцидни материи и супстанции и слично);
49. **Штетно дејство** е дејство коешто штетно влијае врз водата, водното тело, водните живеалишта или врз другите водни ресурси, односно дејство коешто може да предизвика повреди на животните, растенијата или на луѓето кои ја консумираат водата или, пак, живеат во или блиску до водата, водното тело, водните живеалишта или другите водни ресурси;
50. **Крајбрежно земјиште** е појас од 50 метри земјиште, оддалечено од границата по којашто има постојани или сезонски водотеци, реки, езера или извори;
51. **Управувањето со водите** се мерки и активности за постигнување на целите од овој закон, односно за рационално и ефикасно користење на водите, одржлив развој на водните ресурси, заштита на водите и заштита од штетното дејство на водите;
52. **Водно живеалиште** е површината којашто има водно огледало, вклучувајќи ги и мочуриштата, барите и другите плитки водни површини;
53. **Расположлива подземна вода** е долгорочната просечна годишна стапка на севкупното надополнување на подземното водно тело, намалена за долгорочната годишна стапка на проток што е потребен за постигнување на еколошките цели за квалитет на придружните површински води, за да се избегне значителното влошување на еколошката

состојба на тие води и да се избегне секое значително оштетување на придружните копнени екосистеми;

54. **Комбиниран природ** е контролата на испуштањата во површинските води, во согласност со природот од членот 91 на овој закон;

55. **Дезинфекција на водата** за пиење е примена на физички и на хемиски средства, со чиешто дејство се обезбедува водата за пиење да не содржи бактериолошки и биолошки материи и супстанции кои се штетни за здравјето на луѓето доколку се присутни над дозволените граници;

56. **Домашен водоснабдителен систем** е цевководот, опремата и уредите инсталирани меѓу славините, кои обично се користат за консумирање вода од страна на човекот и водоводната мрежа;

57. **Добра еколошка состојба** е состојба на површинското водно тело, класифицирано согласно со методологијата за проценка од членот 71 на овој закон;

58. **Добра состојба на подземната вода** е состојбата што ја постигнува едно подземно водно тело, кога и квантитативната и хемиската состојба му се барем “добри”;

59. **Добра состојба на површинската вода** е состојбата што ја постигнува едно површинско водно тело, кога и квантитативната и хемиската состојба му се барем “добри”;

60. **Загадување** е непосредно или посредно внесување на материи и супстанции или на топлина во воздухот, водата или во почвата, од страна на загадувач, коешто може да биде штетно за човековото здравје или за квалитетот на водните или копнените екосистеми што се непосредно зависни од водните екосистеми, а со што се оштетува материјалниот имот или пак се нарушува состојбата на природните добра;

61. **Вода наменета за консумирање од страна на човекот**, односно вода за пиење е:

- секоја вода, во својата првобитна состојба или по третман, наменета за пиење, готвење, подготовка на храна или за други домашни потреби, без оглед на тоа од каде потекнува и дали се снабдува од водоводната мрежа, од цистерна, од шишиња или во садови и

- водата што се користи за производство на храна, преработка, конзервирање или за продажба на производи или материи и супстанции за консумирање од страна на човекот, освен ако надлежниот орган утврди дека квалитетот на водата не може да влијае врз безбедноста на прехранбениот готов производ;

62. **Јавно водоснабдување на населението** е снабдување со вода за пиење на повеќе од пет домаќинства, односно повеќе од 20 жители, снабдување од сопствени објекти на претпријатијата и други правни лица кои произведуваат и/или вршат промет на храна и пијалаци и снабдување на јавни објекти (воспитни-образовно установи, здравствени установи, правни лица од областа на туристичко-угостителската дејност, сообраќајот и друго);

63. **Природно збогатување** е процес со кој без човекова интервенција одредени материи и супстанции се транспортираат од земјиштето во водата и не го загрозува човековото здравје;

64. **Орган надлежен** за вршење на стручни работи од областа на управувањето со водите и речниот слив е органот кој врши стручни работи од областа на животната средина основан со Законот за животната средина;

65. **Физичко лице** е трговец поединец, вршител на дејност и граѓанин и

66. **Рецепиент** е водно тело, крајбрежно земјиште и водни живеалишта кои ги примаат испуштените води согласно со членот 79 од овој закон, како и канализационите системи и системите за одводнување во кои се испуштаат води, доколку истите не се вклучени во заеднички систем за третман на отпадни води.

Член 5

**Начела за одржливо управување со водите**

Во согласност со целите за долгорочна заштита и одржливо користење, управувањето со водите, крајбрежното земјиште и водните живеалишта се заснова на:

1. **Еколошко-социјален и економски концепт** - водите се дел од природните процеси и треба да се заштитуваат како живеалишта на флората и на фауната. Со управувањето со водите се обезбедува остварувањето на јавниот интерес, утврден со овој и со друг закон на начин со кој ќе се обезбеди одржливо управување со водите;

2. **Начело на претпазливост** - доколку постои ризик дека одредена активност може да предизвика штетното дејство врз водите или штетно дејство од водите, но за тоа нема научни докази, се преземаат мерки засновани на соодветна процена на ризикот, неопходни за да се обезбеди високо ниво на заштита на водите и од водите, пред да стане достапен научниот доказ дека може да настане штетно дејство;

3. **Начело на превенција** - неопходните мерки и активности за заштита на водите и за заштита од штетното дејство од водите, крајбрежното земјиште и водните живеалишта, треба да се преземаат во раната фаза, спречувајќи да се појави ризик или да дојде до какви било штетни последици по водите, крајбрежното земјиште и водните живеалишта;

4. **Начело на минимизирање на употребата на ресурсите** - при вршење на активности кои би можеле да имаат влијание врз водите и животот и здравјето на луѓето, секој е должен да се однесува внимателно и рационално да ги користи водите, да го спречи загадувањето на водите и да избегнува други негативни ефекти и ризици за животот и здравјето на луѓето и за животната средина;

5. **Начело на интегрираност** - при управувањето со водите мора да се има предвид меѓусебната поврзаност на површинските и на подземните води, нивниот однос со крајбрежното земјиште, водните живеалишта, екосистемите зависни од вода и со другите медиуми на животната средина, согласноста на директно инволвираните институции и корисници и врската со другите сектори, соработката за прашањата на меѓудржавните води, како и интегрирање на мерките и активностите за заштита на водите во сите развојни, стратешки, плански и програмски документи кои ги донесуваат органите на Република Македонија и единиците на локалната самоуправа;

6. **Начело "загадувачот плаќа"** - загадувачот на водите и крајбрежното земјиште ги надоместува трошоците за враќање во поранешна состојба на водите и крајбрежното земјиште;

7. **Начело "надомест на трошоци"** - корисникот на водата ги надоместува сите трошоци кои настанале со давањето на водостопанската услуга во кои се вклучуваат и трошоците на водниот ресурс што го користи и трошоците за животната средина, во согласност со начелото "загадувачот плаќа";

8. **Начело на спречување на загадувањето на местото на настанување на загадувањето** - емисијата на загадувачки материи и супстанции се спречува на местото на нивното настанување;

9. **Начело на временска перспектива** – временските рокови во плановите и во одлуките за управување со водите треба да соодветствуваат на временската перспектива на очекуваните ефекти;

10. **Начело на учество на јавноста и пристап до информации** - јавноста треба да има пристап до сите информации кои се однесуваат на состојбата со водите и управувањето со водите, а особено до информациите кои се потребни за нејзино учество во постапката за донесување на одлуките кои се однесуваат на управувањето со водите;

11. **Начело на учество на заинтересираните страни** - надлежните органи се должни да обезбедат дека во постапката за донесување на прописите, стратешките, планските

или програмските документи и одлуките кои се однесуваат на управувањето со водите, ќе се земат предвид интересите на сите заинтересирани страни и

**12. Начело на универзалност на водостопанските услуги** - универзалноста на водостопанските услуги се обезбедува преку недискриминација; одржливост на услугата, квалитет и ефикасност; транспарентност; економски прифатлива цена и целосно покривање на областа на извршување на услугата.

#### Член 6

#### **Правен режим на водите**

(1) Водите, како добра од општ интерес, се во сопственост на Република Македонија и уживаат посебна заштита на начин и под услови определен со овој закон.

(2) Водите не се предмет на правото на сопственост на физички и правни лица, без оглед на правниот режим на земјиштето на коешто се наоѓаат.

(3) Акумулирањето, зафаќањето, црпењето, користењето, пренасочувањето, одведувањето и испуштањето, како и другите дејства врз водите се вршат под услови, на начин и во постапка утврдени со овој закон.

(4) Се забранува секако испуштање на отпадни води, материи и супстанции во водите освен под услови, на начин и во постапка определени со овој закон.

#### Член 7

#### **Управување со водите по подрачја на речни сливови**

(1) Управувањето со водите се врши по подрачја на речните сливови, во хидрографски единици одделени со вододелниците на речните сливови, имајќи ја предвид меѓусебната поврзаност на површинските и на подземните води, при што административно-територијалните граници на подрачјето на општините, општините во градот Скопје и градот Скопје, нема да претставуваат пречка за интегрираното управување со подрачјата на речните сливови.

(2) Територијата на Република Македонија ја сочинуваат четири подрачја на речни сливови и тоа подрачја на речните сливови на реките Вардар, Црн Дрим, Струмица и Јужна Морава.

(3) Владата на Република Македонија ги определува границите на подрачјата на речните сливови по предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина.

#### Член 8

#### **Надлежност**

(1) Управувањето со водите, крајбрежното земјиште и водните живеалишта е во надлежност на органите на државната управа, со исклучок на оние работи коишто, според овој закон, се во надлежност на органите на општините, општините во градот Скопје и градот Скопје.

(2) Управувањето со водите е во надлежност на органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, освен ако поинаку не е определено со овој закон.

(3) Управувањето со речните сливови го врши органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина преку свои организациони единици, формирани посебно за секое подрачје на речен слив од членот 7 на овој закон.

(4) Органите кои, согласно со овој или друг закон, се надлежни за определени активности во областа на животната средина се должни во секое време самостојно или во согласност и/или соработка со друг надлежен орган, да ги преземаат потребните мерки заради остварување на целите на законот од членот 2 на овој закон.

#### Член 9

#### **Управување со водите по меѓународни подрачја на речни сливови**

За воспоставување и управување со подрачја на меѓународни речни сливови со соодветните соседни држави за подрачјата на речните сливови на територијата на Република Македонија, коишто се дел од подрачјето на меѓународниот речен слив, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина во соработка со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на надворешните работи, преземаат активности за воспоставување и управување со подрачјата на меѓународните речни сливови.

#### Член 10

#### **Меѓународни речни сливови**

(1) Управувањето со меѓународните речни сливови и меѓудржавните води се врши во согласност со овој закон и согласно со меѓународните договори ратификувани од Република Македонија.

(2) Заради остварувањето на целите на овој закон органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина презема активности за координирање на плановите за управување со подрачје на меѓународен речен слив и програмите на мерки, со надлежните органи на соседните земји кои припаѓаат на подрачјето на меѓународниот речен слив.

#### Член 11

#### **Негативни влијанија од соседните земји**

(1) Во случаите на негативно влијание или закана од негативно влијание врз водите и од водите, од некоја соседна земја, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина е должен веднаш да поведе постапка за информирање на соседната земја за новонастанатата ситуација и за последиците.

(2) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина е должен да ги идентификува последиците од негативните влијанија врз водите и од водите и да поведе постапка за преговори и за усогласување со надлежните органи на соседната земја заради дефинирање и за спроведување на потребните мерки што треба да се преземат на изворот на негативното влијание, заради заштита на водите на територијата на Република Македонија.

## **II. КОРИСТЕЊЕ НА ВОДИТЕ**

### **II.1. Општи одредби за користење на водите**

#### **Член 12**

##### **Режим на водите**

(1) Режимот на водите е збир од параметри коишто ја дефинираат квантитативната и квалитативната состојба на водите на определено место и во определено време, како што се: водостојот, протекот, насоката на текот, брзината на водата, пронос на наносот, физичките, хемиските и радиоактивните особини, хидробиолошкиот состав на водите и други параметри.

(2) Забрането е вршење на работи коишто предизвикуваат промени во режимот на водите, односно промена на параметрите од ставот (1) на овој член, спротивно на одредбите од овој закон.

(3) Одржувањето и подобрувањето на режимот на водите се врши во согласност со плановите за управување со речните сливови.

#### **Член 13**

##### **Користење на водите**

(1) Користење на водите ги опфаќа активностите на акумулирање, зафаќање, црпење, пренасочување на површинските и на подземните води за:

1) консумирање од страна на човекот, наводнување, за индустриски, технолошки, стопански потреби и за други намени;

2) за производство на електрична енергија и други погонски намени;

3) за одгледување на риби;

4) за пловидба;

5) за спорт, рекреација, капење и

6) акумулирање, зафаќање, црпење, користење, пренасочување и за други намени.

(2) Користењето на водите ги опфаќа и активностите на одведување и испуштање, како и другите дејства врз водите.

#### **Член 14**

##### **Обврски при користење на водите**

(1) Секој може да ја користи водата во обем, под услови и на начин определени со овој закон, како и во согласност со актите донесени врз основа на овој закон.

(2) Водата се користи рационално и економично, на урамнотежен и праведен начин во согласност со начелата за одржливо управување со водата при што треба да се води сметка за одржување и подобрување на режимот на водите.

(3) Секој корисник на површинските или подземните води е должен при испуштањето на искористените води да не предизвика штетни дејства врз водите и врз другите медиуми и области на животната средина.

#### **Член 15**

##### **Приоритети за користење на водите**

Доколку има повеќе барања за користење на водите од едно исто водно тело за коешто не е издадена дозвола за користење на вода, дозволата за користење вода се издава согласно со следниов приоритет за:

1) водоснабдување на населението преку јавен водоснабдителен систем, за здравствените установи и за правните лица од областа на ветеринарството, за потребите на одбраната, за индустријата за производство и за преработка на храна и за напојување на добитокот;

- 2) наводнување на земјоделското земјиште;
- 3) водоснабдување на индустријата и за стопански потреби;
- 4) хидроенергетските и за другите погонски потреби;
- 5) потребите на парковите и на другите јавни површини;
- 6) полнење на водата во шишиња за комерцијални потреби и
- 7) други потреби.

## Член 16

### Општо користење на водите

(1) Водите се во општо користење доколку:

- 1) се користат за лични потреби и потреби на домаќинството;
- 2) не се потребни посебни објекти и постројки за искористување на водите;
- 3) со користењето на водите не се нарушува правото за еднакво искористување на водите од страна на другите лица и

4) користењето на водите не е ограничено со други прописи.

(2) За општото користење на водите не е потребна дозвола за користење на водите.

(3) Општото користење на водите го опфаќа особено користењето на водите за пиење, капење и за други санитарни потреби на домаќинството, за спорт и рекреација и за пловидба со немоторизирани пловни средства или за задоволување на другите лични потреби, доколку за тоа не се бара изградба на посебни објекти и постројки за кои се предвидува дозвола за користење на води. Општото користење на водите го опфаќа и користењето на водата за гаснење на пожари и за преземање на неопходните санитарни и други мерки во случај на вонредна состојба или елементарна непогода или други активности од јавен интерес.

(4) Под задоволување на другите лични потреби од ставот (2) на овој член не се подразбира користењето на водите за наводнување и користењето на водите во технолошкиот процес при извршување на трговските дејности.

(5) За општото користење од ставите (1), (2) и (3) на овој член не се плаќа надоместок за користење на водите.

## II.2. Посебни одредби за користење на водите

### Член 17

#### Овластување за сопственикот на земјиштето или за носителот на друго стварно право

(1) Сопственикот или носителот на друго стварно право на земјиштето, може без дозвола за користење на водите слободно да ги користи атмосферските води што се собираат на неговото земјиште или земјиштето врз коешто има стварно право во границите на личните потреби на домаќинството, водејќи сметка за режимот на водите и за таквите права на другите лица.

(2) Сопственикот или носителот на друго стварно право на земјиштето на кое се наоѓа вода, може да црпи и да користи подземни води од подземните водни тела за потребите на своето домаќинство, без обврска да поседува дозвола за користење на водата, доколку:

- 1) исцрпеното количество подземна вода не надминува 10 м<sup>3</sup> вода дневно;

2) за тоа не се бара изградба на посебни објекти, постројки, пумпи и слично за кои е потребна дозвола за користење на води и

3) не се предизвикуваат негативни последици по истото или по соседното подземно водно тело.

#### Член 18

##### **Времено црпење на води заради одводнување на земјиште**

(1) Без дозвола за користење на водата, вршителите на трговска дејност, како и другите лица можат да ги црпат или пренасочат водите само заради:

1) одводнување на земјиштето, како и за заштита на земјиштето од ерозија или од поплави и/или

2) спречување повремени штети и прекини при операциите во рудниците, каменоломите, изградбата на згради и други инженерски и инфраструктурни работи.

(2) Во случаите од ставот (1) на овој член вршителите на дејноста и другите лица, се должни веднаш по започнувањето со црпење или пренасочувањето на водата да го известат органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина.

(3) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина е должен веднаш по приемот на известувањето да изврши увид во состојбата и да наложи преземање на соодветни мерки, а во зависност од количеството вода, да му наложи на вршителот на дејноста, односно на другото лице да прибави дозвола за користење на вода.

#### Член 19

##### **Користење на водите за пловидба**

(1) Површинските води можат да се користат за пловидба, во согласност со овој закон и прописите за внатрешна пловидба.

(2) Заради заштитата на флората и на фауната, водните екосистеми и екосистемите зависни од вода, како и заради чување и одгледување на растителните и животинските видови, пловидбата со пловни објекти и инсталации кои се придвижуваат со мотори со внатрешно согорување е забранета во заштитните зони и подрачја утврдени со овој и со друг закон.

(3) Забраната од ставот (2) на овој член и режимот на активности во заштитните зони и подрачја ја утврдува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на здравството и министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на транспортот и врските.

#### Член 20

##### **Ограничувања на користењето на водите**

(1) Заради обезбедување, зачувување и заштита на расположливите води и зачувување и подобрување на природната рамнотежа на водните екосистеми и екосистемите зависни од вода, користењето на водите може да се ограничи:

1) во случај на природни појави коишто предизвикуваат или претставуваат закана за привремено намалување на количеството на водите и влошување на квалитетот така што не постои можност да се задоволат потребите на сите корисници на водите во тоа подрачје;

2) доколку се утврди дека поради постоечкиот обем на користењето на водата се влошиле нејзините својства или постои опасност за влошување и/или

3) во случај на хаварии, оштетувања на инфраструктурните објекти и други случаи, во мера неопходна за да се санира настанатата штета.

(2) Ограничувањето од ставот (1) на овој член го утврдува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на здравството и министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на земјоделството, шумарството и водостопанството.

(3) Привременото ограничување на користењето на водите од ставот (1) точки 1 и 2 на овој член не е основ за барање за надомест на штета.

(4) Лицето кое ја предизвикало штетата или хаваријата од ставот (1) точка 3 на овој член е должно да им ја надомести штетата на корисниците на водата.

## Член 21

### **Зачувување на подземните води**

(1) Заради обезбедување, зачувување и заштита на расположливите подземни води и зачувување и подобрување на природната рамнотежа на водните екосистеми и екосистемите зависни од вода, министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, може да го ограничи користењето на подземните води доколку се утврди дека резервите на подземните води од кои се користи вода за потребите на јавното снабдување се исцрпени така што не постои можност за нивно натамошно користење или постои опасност од нивно целосно исцрпување.

(2) Подземните води погодни за јавно водоснабдување се чуваат и употребуваат пред сè за јавно водоснабдување. По исклучок, подземните води можат да се користат за други намени, под услови, на начин и во постапка определени со овој закон, доколку тоа е во согласност со плановите за управување со речните сливови.

## Член 22

### **Обврски и ограничувања при користење на подземните води**

(1) Правното или физичкото лице кое при вршењето на геолошки истражувања или при експлоатацијата на минералните сировини, ископувањето тунели и други активности на ископување и дупчење на земјиштето, најде на подземни води (извори на води, истечни и непроточни води) е должно веднаш да изврши заштита на подземната вода, најдоцна во рок од 24 часа од пронаоѓањето и за тоа да го известат органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина.

(2) Лицето од ставот (1) на овој член е должно на органот на државна управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина да му овозможи земање на податоци и извршување на потребните испитувања заради утврдување на лежиштата, количеството и својствата на водата, како и да ги преземе потребните мерки за заштита на подземните води определени од органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина.

(3) Доколку подземните води се потребни за јавно водоснабдување, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на управувањето со води, може да предложи експропријација на земјиштето на коешто тие се наоѓаат, според прописите за експропријација.

(4) Во случајот од ставот (3) на овој член носителот на правата за геолошки истражувања или експлоатација на минералните сировини, кој заради искористувањето на подземните води за јавно водоснабдување, престанал со геолошките истражувања или со експлоатацијата на минералните сировини има право на надомест на изгубената добивка согласно со прописите за надомест на штета.

### **II.3. Водно право**

#### **Член 23 Водно право**

(1) Заради остварување на јавниот интерес при користењето на водите, како и заради остварувањето на правата и обврските на правните и на физичките лица да користат или испуштаат води, правото на користење на водите од водните тела и правото на испуштање во водните тела, се доделува водно право на правните и на физичките лица (во натамошниот текст: водно право) под услови и на начин утврдени со овој закон.

(2) Доделувањето и остварувањето на водното право не смее да доведе до негативни последици за водите.

(3) Водното право се остварува под услови, на начин и во постапка утврдени со овој закон.

(4) Водното право се стекнува и за користење на водите заради вршење на дејност по пат на концесија или вршење на потфати за јавно приватно партнерство.

(5) Концесијата, односно јавното приватно партнерство од ставот (4) на овој член, не може да се додели без претходно стекнато водно право под услови и на начин утврдени со овој закон.

(6) Условите, начинот и постапката за доделување на концесија за користење на водите се уредуваат со овој закон и Законот за концесии и јавно приватно партнерство.

#### **Член 24 Носител на водно право**

Носител на водно право може да биде секое домашно или странско правно или физичко лице, вклучувајќи ги и органите на државната власт и општините, општините во градот Скопје и градот Скопје, под услови и на начин утврдени со овој закон.

#### **Член 25 Содржина на водното право**

(1) Носителот на водното право има право непречено и целосно да ја користи и да располага со водата врз којашто стекнал водно право, доколку тоа не е спротивно на овој закон.

(2) Водното право создава права и обврски и треба да служи за доброто на неговиот носител и на заедницата.

(3) Секој е должен да се воздржува од повреди на водното право на друго лице.

(4) Носителот, водното право го остварува во согласност со намената и на начин определен во дозволата или во концесијата, во согласност со овој закон.

(5) Со стекнување на водното право, носителот на водното правно не се стекнува со право на сопственост или друго стварно право врз земјиштето на коешто се наоѓа водата.

(6) Со стекнување на водното право, носителот на водното право не се стекнува со право на сопственост или друго стварно право врз објектите и постројките за користење

на водата, односно за вадење на песок, чакал и камен од коритата и бреговите на површинските водни тела.

#### Член 26

##### **Стекнување на водно право**

(1) Правното или физичкото лице се стекнува со водно право врз основа на дозвола за користење на водата и дозвола за испуштање во вода, односно дозвола за вадење песок, чакал и камен од коритата и бреговите на површинските водни тела (во натамошниот текст: дозвола).

(2) Условите, начинот и постапката за издавање на дозволата од ставот (1) на овој член се уредуваат со овој закон.

(3) Водното право од ставот (1) на овој член може да се стекне и со наследување.

(4) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина ги пропишува формата и содржината на образецот на дозволата од ставот (1) на овој член.

#### Член 27

##### **Стекнување на водно право со наследување**

(1) Доколку поинаку не е уредено со закон, водното право може да се пренесе на правниот следбеник на носителот на водното право, по негово барање.

(2) Барањето за пренесување на водното право, правниот следбеник од ставот (1) на овој член го доставува до органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина. Кон барањето за пренесување на водното право се приложува и судската одлука со којашто се утврдува статусот на правниот следбеник.

(3) По приемот на барањето од ставот (2) на овој член, органот на државна управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, во рок не подолг од два месеца од приемот на барањето, носи решение со коешто се врши промена на податоците во водната книга во поглед на носителот на водното право или решение за одбивање на барањето.

(4) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина со решение врши промена на податоците во водната книга доколку утврди дека правниот следбеник, без промена на условите во дозволата, продолжува:

1) да ги користи водите кои се предмет на дозволата или

2) со изградбата, одржувањето, експлоатацијата, изменувањето, проширувањето или рехабилитацијата на водостопански и на другите објекти.

(5) Во рокот од ставот (3) на овој член правниот следбеник може да ја користи постојната дозвола.

(6) Против решението од ставот (3) на овој член, правниот следбеник има право на жалба до комисијата на Владата на Република Македонија надлежна за решавање на управни работи во втор степен од областа на водите.

(7) По исклучок од ставот (1) на овој член водното право може да се пренесе на правниот следбеник со судска одлука.

#### Член 28

##### **Дејности и активности за кои е потребна дозвола**

(1) Дозволата од членот 26 став (1) на овој закон е потребна заради извршување на активности, коишто влијаат или можат да влијаат врз режимот на водите и/или врз морфологијата на водното тело, особено во случаите на:

1) зафаќање, црпење, пренасочување, акумулирање и користење на водата од површинското водно тело заради:

- снабдување со вода наменета за консумирање од страна на човекот,
- наводнување на земјоделско земјиште,
- индустриски, технолошки и стопански потреби,
- полнење на водата во шишиња за комерцијални потреби,
- производство на електрична енергија и други погонски потреби,
- одгледување риби, водни птици итн.,
- риболов,
- пловидба и сообраќај,
- туризам, спорт, рекреација, капење и други слични намени,
- одводнување на земјиштето,
- миење и сепарирање на песок, чакал и камен,
- одржување на водотеци со употреба на хемиски материи и супстанции и
- други активности за коишто органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина ќе оцени дека влијаат врз режимот на водите и/или врз морфологијата на водното тело;

2) црпење, пренасочување, акумулирање или користење на водата од подземното водно тело заради:

- снабдување со вода наменета за консумирање од страна на човекот,
- наводнување на земјоделско земјиште,
- индустриски, технолошки и стопански потреби,
- полнење на водата во шишиња за комерцијални потреби,
- апсорпција на топлинска енергија од геотермални води,
- хидрогеолошки истражувања и собирање податоци и
- други активности за коишто органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина ќе оцени дека влијаат врз режимот на водите и/или врз морфологијата на водното тело;

3) вадење песок, чакал и камен од коритата и од бреговите на површинските водни тела и

4) испуштање во води и испуштање и фрлање на материи и супстанции во површинските води.

(2) Владата на Република Македонија врз основа на предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина поблиску ги утврдува активностите од ставот (1) точка 1 алинеја 13 и точка 2 алинеја 7 за кои е потребно дозволата од членот 26 став (1) на овој закон.

(3) Заради спроведување на плановите за управување со речниот слив, дозволата се издава во согласност со Планот за управување со речниот слив.

(4) За објектите и за инсталациите за коишто е потребна дозволата од членот 26 став (1) на овој закон, а за кои со Законот за животната средина е определено дека се прибавува А-интегрирана еколошка дозвола, односно Б-интегрирана еколошка дозвола за инсталации во заштитено подрачје, дозволата се прибавува во постапката пропишани со тој закон.

(5) А-интегрираната еколошка дозвола, односно Б-интегрираната еколошка дозвола, за инсталации во заштитено подрачје од ставот (4) на овој член, ја заменува дозволата од членот 26 став (1) на овој закон.

(6) За објектите и за инсталациите за коишто е потребна дозволата од членот 26 став (1) на овој закон, а за кои со Законот за животната средина е определено дека е потребна Б-интегрирана еколошка дозвола со исклучок на Б-интегрирана еколошка дозвола за инсталации во заштитено подрачје, дозволата од членот 26 став (1) на овој закон се прибавува под услови и на начин утврдени со овој закон.

(7) За проектите за коишто со Законот за животната средина е пропишано дека се врши оцена на влијанието на проектите врз животната средина, вклучувајќи ги и проектите за коишто потребата за оцена на влијанието се врши со испитување на секој одделен случај, оцената се врши согласно со тој закон.

#### Член 29

##### **Користење на вода од бунари**

(1) Без дозволата од членот 26 став (1) на овој закон, граѓанинот кој е сопственик или носител на друго стварно право врз земјиштето може да копа обичен бунар за снабдување со вода за пиење, за поење на добиток и за други лични потреби.

(2) Обичен бунар од ставот (1) на овој член може да се копа на растојание од најмалку 5 метра од градежниот објект и од градежната парцела на соседот, а котата на дното на бунарот не смее да биде пониска од котата на дното на соседниот бунар.

(3) Без дозволата од членот 26 став (1) на овој закон не може да се копа бунар за наводнување на земјиште опфатено со хидросистем или систем за наводнување.

#### Член 30

##### **Барање за издавање дозвола**

(1) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина ја издава дозволата од членот 26 став (1) на овој закон по барање на правно или физичко лице (во натамошниот текст: барател).

(2) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина ги пропишува содржината и формата на образецот на барањето, како и потребната документација која се приложува кон барањето од ставот (1) на овој член.

#### Член 31

##### **Издавање на водостопански и на други услови за проектирање и за обезбедување на други информации**

(1) Пред поднесување на барањето за издавање дозвола од членот 30 став (1) на овој закон, правното и физичкото лице е должно да побара од органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина:

1) водостопански услови за проектирање и

2) услови за заштита на водните екосистеми и на екосистемите зависни од вода заради изработка на техничка документација.

(2) Водостопанските услови за проектирање и условите за заштита на водните екосистеми и на екосистемите зависни од вода од ставот (1) на овој член мора да бидат во согласност со Водостопанската основа и Планот за управување со речниот слив.

(3) Покрај условите од ставот (1) на овој член, правното и физичкото лице имаат право да побараат и листа на дозволи коишто се издадени во согласност со овој закон, на подрачјето каде што се планира локацијата на објектот.

(4) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на управувањето со води е должен во рок од 15 дена од денот на приемот на барањето, на правното и физичкото лице да им ги достави, во писмена форма, условите од ставот (1) и информациите од ставот (3) на овој член.

(5) Доколку органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина не е во состојба да одговори на барањето за доставување на

условите и информациите во рокот определен со ставот (4) од овој член, за неможноста и за причините за недоставувањето, како и за дополнителниот рок во кој ќе го стори тоа, писмено ги известува правното и физичкото лице. Дополнителниот рок не може да биде подолг од 15 дена.

(6) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина наплатува надоместок за обезбедување на информациите од ставовите (1) и (3) на овој член, при што висината на надоместокот не треба да ги надминува стварните трошоци за нивно обезбедување, изготвување и доставување.

(7) Пристапот до постоечките регистри, евиденции или бази на податоци, како и проверувањето на информациите на местото каде што се чуваат или се одржуваат е бесплатно.

(8) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина ја утврдува висината на надоместокот од ставот (6) на овој член.

(9) Врз основа на издадените водостопански услови за проектирање и условите за заштита на водните екосистеми и на екосистемите зависни од вода, правното или физичкото лице ја изготвува проектната задача за објектот за којшто се бара дозволата.

## Член 32

### Постапка за консултации

(1) Пред да започне со изготвување на барањето за дозвола, правното и физичкото лице имаат право да поднесат писмено барање за започнување постапка за консултации со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, во врска со содржината и обемот на документација којашто се доставува со барањето од членот 30 став (1) на овој закон.

(2) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина е должен да ја започне постапката за консултации со правното и физичкото лице, најдоцна во рок од седум дена од денот на приемот на барањето од ставот (1) на овој член.

(3) За извршените консултации органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина и правното, односно физичкото лице, потпишуваат записник.

## Член 33

### Постапување со барањето за издавање дозвола

(1) Во рок што не може да биде подолг од 30 дена од денот на приемот на барањето од членот 30 став (1) на овој закон, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, го задолжува барателот да го дополни барањето и ги определува податоците со кои, согласно со членот 30 став (2) од овој закон, треба да се дополни барањето и во зависност од видот на недостатоците и достапноста на податоците, определува рок за дополнување на барањето кој не може да биде пократок од 15 дена.

(2) Доколку барателот не постапи во согласност со ставот (1) од овој член, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина со решение го отфрла барањето.

(3) Против решението од ставот (2) на овој член барателот, во рок од 15 дена од денот на приемот на решението, може да изјави жалба до комисијата на Владата на Република Македонија надлежна за решавање на управните работи во втор степен од областа на водите.

(4) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина е должен, без одлагање, по еден примерок од барањето да достави до:

1) органите на државната управа надлежни за дејностите што ќе се вршат со објектот и/или со постројката (во натамошниот текст: другите надлежни органи на државната управа) и

2) радоначалникот на општините, општините во градот Скопје и градот Скопје на чиешто подрачје ќе се изведува објектот и/или постројката.

#### Член 34

##### **Изменување и дополнување на содржината и обемот на барањето за издавање дозвола**

(1) По доставувањето на барањето за издавање дозвола, барателот може дополнително да достави барање за изменување и/или дополнување на содржината и обемот на барањето од членот 30 став (1) на овој закон.

(2) Кон барањето за изменување и дополнување од ставот (1) на овој член, барателот е должен да ги достави потребните документи кои се бараат согласно со членот 30 став (2) од овој закон, доколку со барањето од ставот (1) на овој член се врши промена на тие податоци.

(3) По барањето за изменување и дополнување на содржината и обемот на барањето за издавање дозвола од ставот (1) на овој член, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина постапува согласно со членот 33 од овој закон.

#### Член 35

##### **Објавување на барањето и учество на јавноста во постапката за издавање на дозволата**

(1) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, во рок од седум работни дена од денот на приемот на барањето од членот 30 став (1) на овој закон, е должен да го објави барањето во најмалку еден дневен весник достапен на целата територија на Република Македонија, на својата интернет страница и во најмалку еден локален печатен и електронски медиум на територијата на општината на која се бара дозвола.

(2) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина е должен да и обезбеди на јавноста пристап до информациите потребни за оформување на мислењата и ставовите, во согласност со Законот за животната средина.

(3) Јавноста може да ги изрази своите мислења и забелешки во врска со барањето во рок од 15 дена од објавувањето.

(4) Содржината на објавата од ставот (1) на овој член ја утврдува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина.

(5) Објавата од ставот (1) на овој член е на товар на барателот на дозволата.

#### Член 36

##### **Права и обврски на органите на општините и на градот Скопје во однос на барањето**

(1) Градоначалникот на општините и градоначалникот на градот Скопје, се должни во рок од 15 дена од приемот на барањето согласно со членот 33 став (4) од овој закон, да му

достават на органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, мислење во писмена форма во однос на наводите содржани во барањето.

(2) Доколку градоначалникот на општините и градоначалникот на град Скопје не го достават писменото мислење во рокот од ставот (1) на овој член, се смета дека се согласиле со барањето.

#### Член 37

#### **Постапување со барањето во случај на меѓудржавни води**

Кога органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, врз основа на содржината на барањето, оцени дека вршењето на дејностите во објектите или во инсталациите за коишто се бара дозволата може да предизвика негативни последици врз режимот на водите и/или врз морфологијата на водното тело, е должен да поведе постапка за доставување на барањето до соодветниот надлежен орган на другата држава и да му овозможи да се произнесе по барањето, на начин и под услови предвидени со закон, а во согласност со меѓународниот договор ратификуван од Република Македонија, со кој е преземена таквата обврска.

#### Член 38

#### **Доставување на ставови и мислења по барањето**

(1) Органите наведени во членот 33 став (4) точка 1 од овој закон, како и јавноста од членот 35 на овој закон можат, во писмена форма, во рок од 15 дена од приемот на барањето, да ги достават своите мислења и ставови во однос на барањето од членот 30 став (1) на овој закон.

(2) При изготвувањето на дозволата од членот 26 став (1) на овој закон, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, нема да ги земе предвид мислењата доставени по истекот на рокот и начинот утврдени во ставот (1) од овој член.

(3) При изготвувањето на дозволата од членот 26 став (1) на овој закон, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина ги образложува причините поради кои се отфрлени добиените мислења и ставови од ставот (1) на овој член.

(4) Доколку органите наведени во членот 33 став (4) точка 1 од овој член не достават писменото мислење во рокот од ставот (1) на овој член, се смета дека немаат забелешки по барањето.

#### Член 39

#### **Одбивање на барањето за издавање на дозвола**

(1) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, со решение го одбива барањето од членот 30 став (1) на овој закон, доколку утврди дека издавањето на дозволата не е во согласност со Планот за управување со речен слив, се загрозува јавниот интерес, или се повредуваат одредбите на меѓународен договор ратификуван од Република Македонија.

(2) Против решението од ставот (1) на овој член, барателот може во рок од 30 дена од денот на приемот на решението да изјави жалба до комисијата на Владата на Република Македонија надлежна за решавање на управните работи во втор степен од областа на водите.

#### Член 40

##### **Издавање на дозвола**

(1) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина е должен да ја издаде дозволата во рок не подолг од три месеца од денот на приемот на барањето од членот 30 став (1) на овој закон, односно од приемот на податоците за дополнување на барањето согласно со членот 34 став (1) од овој закон.

(2) Против решението со коешто се издава дозволата од ставот (1) на овој член барателот, во рок од 15 дена од денот на приемот на дозволата, може да изјави жалба до комисијата на Владата на Република Македонија надлежна за решавање на управните работи во втор степен од областа на водите.

(3) Доколку органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина во рокот утврден во ставот (1) од овој член не одлучи по барањето за издавање дозвола се смета дека позитивно е одговорено по барањето.

#### Член 41

##### **Отпочнување на правно дејство на дозволата**

(1) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина е должен да изврши преглед на објектите и постројките и доколку условите од дозволата се исполнети, на носителот на дозволата му издава потврда за извршен преглед на објектите и постројките.

(2) Прегледот на објектите и постројките од ставот (1) на овој член го врши комисија формирана од министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, составена од пет члена и тоа по еден член од Државниот инспекторат за животна средина, два члена од органот надлежен за вршење на стручни работи од областа на управувањето со речен слив и два члена од органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина.

(3) Дозволата од членот 26 став (1) на овој закон, започнува да произведува правно дејство од моментот кога носителот на дозволата ќе достави потврда за извршениот преглед до органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина.

(4) Од моментот на издавањето на дозволата од членот 26 став (1) на овој закон до моментот на започнувањето на правно дејство на дозволата согласно со ставот (3) од овој член, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина може, врз основа на барање на правно или физичко лице, да издаде дозвола за времено користење на водата од истото водно тело на коешто се однесува дозволата од членот 26 став (1) на овој закон.

(5) Членовите на комисијата од ставот (2) на овој член се избираат со мандат од две години со право на повторен избор најмногу за уште еден мандат.

(6) Комисијата од ставот (2) на овој член за својата работа донесува деловник.

(7) Стручно-административните работи на комисијата од ставот (2) на овој член ги врши органот на државната управа надлежен за вршење на стручните работи од областа на животната средина.

#### Член 42

##### **Пренос на правата и обврските од дозволата**

(1) Носителот на дозволата може, на трето лице, да ги пренесе, со или без надоместок, целосно или делумно, сите или одделни права и обврски кои произлегуваат од дозволата

од членот 26 став (1) на овој закон, доколку со тоа не се менува содржината на дозволата, не се нарушува остварувањето на јавниот интерес утврден со закон и условите за вршење на дејноста.

(2) За преносот на правата и обврските од дозволата од ставот (1) на овој член, носителот на дозволата е должен во рок од 15 дена од денот на преносот да побара согласност од органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина.

(3) Доколку врз основа на барањето од ставот (2) на овој член, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина утврди дека со преносот на дозволата се исполнети условите од ставот (1) на овој член, донесува решение за промена на податоците за носителот на дозволата и извршената промена ја запишува во водната книга.

(4) Доколку врз основа на барањето од ставот (2) на овој член утврди дека со преносот на дозволата не се исполнети условите од ставот (1) на овој член, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина донесува решение со коешто престанува дозволата и со кое го задолжува другото правно или физичко лице да прибави нова дозвола, а престанувањето на дозволата го запишува во водната книга.

(5) Носителот на дозволата е должен да го извести органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, доколку овласти трето лице, во негово име да ги врши дејностите и активностите заради кои се издава дозволата, во рок од три дена од денот на доделувањето на овластувањето.

(6) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина го запишува во водната книга лицето кое ја врши дејноста во име и за сметка на носителот на дозволата.

#### Член 43

##### **Заштита на правата на носителот на дозволата**

(1) Секој се воздржува од преземање дејства или активности со кои се нарушува или ограничува правото коешто за носителот произлегува од дозволата од членот 26 став (1) на овој закон.

(2) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина е должен да му обезбеди на носителот на дозволата непречено да го остварува правото што произлегува од дозволата, во обем определен со дозволата и да се воздржува од преземање дејствија и активности за попречување или ограничување на тоа право, доколку тие дејствија и активности не се преземаат заради заштита или обезбедување на јавниот интерес утврден со закон или заради виша сила и други објективни околности.

(3) Доколку дејствијата и активностите со кои се попречува или ограничува правото се преземаат заради заштита или обезбедување на јавниот интерес утврден со закон, носителот на дозволата има право:

1) да користи вода од друго водно тело во количество и квалитет соодветно на определеното во дозволата или доколку тоа не е можно и

2) на надомест на штетата која ја претрпел поради ограничувањето.

(4) Во случаите од ставот (3) на овој член носителот на дозволата нема право на надоместок на штетата за изгубена добивка.

(5) Во случај кога ограничувањето на правото на носителот на дозволата што произлегува од дозволата, не се врши заради заштита или обезбедување на јавниот интерес или заради виша сила и други објективни околности, носителот на дозволата има право на

надоместок на штетата која ја претрпел поради ограничувањето на правото соодветно на определеното во дозволата.

(6) Надоместокот на штетата од ставот (2) на овој член се остварува согласно со општите прописи за надоместок на штета.

(7) Дозволата не создава права и обврски за трети лица и за нивниот имот.

#### Член 44

#### Привремена принудна управа

(1) Во случај кога дозволата од членот 26 став (1) на овој закон се издава за вршење на дејност од јавен интерес, а носителот на дозволата не ја врши дејноста согласно со условите утврдени со дозволата, односно врши битна и континуирана повреда на условите за вршење на дејноста од јавен интерес утврдени во дозволата, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, донесува решение за ставање на дозволата под привремена принудна управа (секвестар).

(2) Решението од ставот (1) на овој член особено содржи:

1) причините заради кои се става дозволата под привремена принудна управа;

2) лицето кое ја врши привремената принудна управа;

3) рокот во кој се врши привремената принудна управа;

4) условите на привремената принудна управа и

5) правата и обврските на носителот на дозволата по донесеното решение од ставот (1) на овој член.

(3) Привремената принудна управа од ставот (1) на овој член ја врши правно лице овластено од органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина.

(4) Лицето од ставот (3) на овој член одговара за актите и дејствијата преземени за времетраење на привремената принудна управа.

(5) Против решението од ставот (1) на овој член носителот на дозволата, во рок од 15 дена од денот на приемот на решението од ставот (1) на овој закон, има право на жалба до комисијата на Владата на Република Македонија надлежна за решавање на управните работи во втор степен од областа на водите. Жалбата не го одложува извршувањето на одлуката.

(6) По истекот на рокот определен со ставот (2) точка 3 од овој член, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина донесува решение со коешто го престанува решението од ставот (1) на овој член или пак ја одзема дозволата.

(7) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина ги запишува во водната книга решението од ставот (1) на овој член и решението од ставот (6) на овој член.

(8) Правното лице од ставот (3) на овој член за да биде овластено треба да исполнува соодветни кадровски и просторни услови, како и да има најмалку пет години искуство во вршење на работи од соодветната дејност за која се овластува да врши принудна управа.

(9) Во однос на кадарот правното лице од ставот (3) на овој член треба да има вработено најмалку пет лица со високо образование од областа на природните и техничките науки со работно искуство од најмалку пет години.

(10) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина поблиску ги пропишува условите што треба да ги исполнува правното лице од ставот (3) на овој член.

## Член 45

### Изменување и дополнувања на дозволата

(1) Дозволата од членот 26 став (1) на овој закон може да се изменува или да се дополнува, по службена должност, или на барање на носителот на дозволата доколку се промени:

- 1) квантитетот и/или квалитетот на водата што се користи или
- 2) квантитетот и/или квалитетот на водното тело од коешто се користи водата или
- 3) технолошкиот процес на работа.

(2) Кон барањето за изменување и дополнување на дозволата во случаите од ставот (1) на овој член се приложува техничка документација која особено содржи причини и податоци за настанатите промени на количеството, квалитетот, местото и начинот на користење на водите, како и други потребни податоци.

(3) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина ги запишува измените и дополнувањата на дозволата во водната книга.

(4) Барањето од ставот (1) на овој член по службена должност може да го поднесе органот на државна управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на земјоделството, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на здравството, како и друг орган кој има надлежности кои се поврзани со квантитетот и/или квалитетот на водата што се користи, вклучувајќи ги и субјектите кои врз основа на јавно овластување вршат активности поврзани со квалитетот и/или квантитетот на водата што се користи.

## Член 46

### Времетраење на дозволата

(1) Дозволата од членот 26 став (1) на овој закон се издава на определено време во зависност од видот на водостопанскиот објект, но не подолго од десет години, освен дозволата за вадење песок, чакал и камен од коритата и бреговите на површинските водни тела која се издава со времетраење не подолго од две години.

(2) По исклучок, дозволата од членот 26 став (1) на овој закон се издава за време подолго од она определено во ставот (1) од овој член, доколку истата се прибавува во постапката за доделување на концесија за дејностите кои се остваруваат со користење на води и тоа за времетраењето на концесијата.

(3) Времетраењето на дозволата од членот 26 став (1) на овој закон започнува со моментот на започнување на правното дејство на дозволата што се определува согласно со членот 41 од овој закон.

(4) Барање за продолжување на времетраењето на дозволата, носителот на дозволата е должен да поднесе најдоцна шест месеца пред истекот на важноста на дозволата од членот 26 став (1) на овој закон, согласно со постапката утврдена во членот 34 од овој закон.

(5) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, на барање на носителот на дозволата може, доколку постојат оправдани причини, да го продолжи рокот определен со дозволата во кој треба да завршат работите и активностите за изградба, одржување, експлоатација, изменување, проширување, рехабилитација и престанокот со работа на изградени водостопански и други објекти.

(6) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина го запишува продолжувањето на дозволата во водната книга.

Член 47

**Престанок на дозволата**

- (1) Дозволата од членот 26 став (1) на овој закон престанува, ако:
- 1) истече рокот на важноста на дозволата;
  - 2) корисникот се откажал од правата утврдени со дозволата;
  - 3) не се започне со изградба, реконструкција или доградба на објектите и постројките од дозволата во рок од најмалку две години од денот на издавањето на дозволата;
  - 4) не се завршат работите и активностите за изградба, одржување, експлоатација, изменување, проширување, рехабилитација или затворање на изградени водостопански и други објекти во рокот определен со дозволата;
  - 5) водата, без оправдани причини, не се користи и/или испушта континуирано во период од две години во текот на времетраењето на дозволата;
  - 6) доколку се исполни условот од членот 42 став (4) на овој закон;
  - 7) издадената дозвола не е во согласност со измените и дополнувањата на плановите за управување со речните сливови;
  - 8) доколку настапи смрт на физичкото лице без наследници или
  - 9) ликвидација на носителот на дозволата.
- (2) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина го запишува престанокот на дозволата во водната книга.

Член 48

**Случаи во кои не е потребна дозвола за користење**

За општото користење на водите од членот 16 став (1) на овој закон, како и во други случаи определени со овој закон, не е потребна дозвола за користење на водите.

Член 49

**Ограничување на водното право**

- (1) Водното право коешто произлегува и се остварува под услови и на начин утврдени во дозволата од членот 26 став (1) на овој закон, привремено се ограничува, доколку со неговото остварување се:
- 1) загрозува здравјето на луѓето;
  - 2) загрозува природната рамнотежа на водните екосистеми и екосистемите зависни од вода;
  - 3) ограничува општото користење на водите и
  - 4) влијае штетно врз заштитените подрачја определени со прописите за заштита на природата.
- (2) Привремено ограничување на водното право се врши и заради потребите на одбраната и безбедноста на државата.
- (3) Во случајот од ставовите (1) и (2) на овој член носителот на дозволата има право на надоместок на штета, согласно со општите прописи за надоместок на штета.
- (4) За ограничувањата од ставовите (1) и (2) на овој член со решение одлучува органот на државна управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина. Ограничувањата од ставот (1) на овој член може да ги побара и органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на здравството.
- (5) Со решението од ставот (4) на овој член органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина определува и санациони и други мерки кои треба да ги преземе носителот на дозволата.

(6) Ограничувањето од ставовите (1) и (2) на овој член не може да трае подолго од потребата за реализација на санационите или други мерки.

(7) Против решението од ставот (5) на овој член носителот на дозволата, во рок од седум дена од денот на приемот на решението, може да изјави жалба до комисијата на Владата на Република Македонија надлежна за решавање на управните работи во втор степен од областа на водите. Жалбата не го одложува извршувањето на решението.

(8) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина го запишува ограничувањето на водното право во водната книга.

#### Член 50

#### **Промена на дозволата за користење на водите поради промена на приоритет**

(1) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, може во случај на недостиг на вода за пиење, на дозволата за користење на водите за потребите од членот 15 точки 2, 3, 4, 5, 6 и 7 на овој закон, да изврши промена на намената, доколку е неопходно тие води да се користат за потребите од членот 15 точка 1 на овој закон.

(2) Во случајот од ставот (1) на овој член поранешниот корисник има право на надоместок на штета за изгубена добивка и надоместок за вложените средства во водостопанските и други објекти и постројки, согласно со општите прописи за надоместок на штета.

(3) Заради зачувување на квантитетот и квалитетот на определени водни тела, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина може да го определи начинот на користењето на водата, да ја одобри распределбата на целата или дел од водата меѓу барателите на дозвола или друго право за користење на водите, доколку барањето за издавање на дозвола за користење на водите е во јавен интерес.

(4) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина ја запишува промената на дозволата од ставот (1) на овој член во водната книга.

#### Член 51

#### **Одземање на дозвола**

(1) Дозволата од членот 26 став (1) на овој закон се одзема доколку:

1) водата се користи, односно се испушта спротивно на условите утврдени со дозволата;

2) носителот не го платил надоместокот и

3) на носителот на дозволата со правосилна одлука му е изречена прекршочна санкција забрана на вршење на дејност поврзана со користење на води или испуштање во води.

(2) За одземањето на дозволата во случаите од ставот (1) на овој член, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, донесува решение.

(3) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина е должен за започнување на постапката за одземање на дозволата да го известат носителот на дозволата и во решението од ставот (2) на овој член да му даде рок кој не може да биде подолг од 30 дена, во кој му наложува отстранување на причината од ставот (1) точки 1 и 2 на овој член за започнување на постапка.

(4) Доколку и по истекот на рокот определен во ставот (3) од овој член, носителот на дозволата не ги отстрани причините или продолжи со активностите од ставот (1) точки 1 и 2 на овој член, органот на државна управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, донесува решение за одземање на дозволата.

(5) Правното дејство од одземањето на дозволата важи од денот утврден во решението од ставот (4) на овој член.

(6) Против решението од ставот (4) на овој член, носителот на дозволата, во рок од седум дена од денот на приемот на решението, може да изјави жалба до комисијата на Владата на Република Македонија надлежна за решавање на управните работи во втор степен од областа на водите.

(7) Жалбата од ставот (6) на овој член не го одложува извршувањето на решението.

(8) Правното или физичкото лице на кое му е одземена дозвола нема право на надоместок на штета.

(9) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина го запишува одземањето на дозволата во водната книга.

#### Член 52

##### **Посебен услов за одземање на дозволата**

(1) Владата на Република Македонија, на предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина или на предлог на друг орган на државната управа може да одлучи да му ја одземе дозволата на носителот доколку со одземањето се обезбедува или се остварува повисок јавен интерес од оној заради чие остварување е издадена дозволата.

(2) Поголем јавен интерес од ставот (1) на овој член е остварување на правото за користење на вода на повеќе корисници во рамките на ист приоритет утврден со членот 15 од овој закон.

(3) Во случајот од ставот (1) на овој член правното, односно физичкото лице на кое му е одземена дозволата има право на надоместок на штета, согласно со општите прописи за надоместок на штета.

(4) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на управувањето со води го запишува одземањето на дозволата заради обезбедување на повисок јавен интерес во водната книга.

#### **II.4. Концесија за користење на водите**

#### Член 53

##### **Дејности за кои се доделува концесија за користење на води**

(1) Стопанските дејности кои се остваруваат со користење на водата од површинските и подземните водни тела може да се вршат преку доделување на концесија и јавно приватно партнерство (во натамошниот текст: концесија) на определено време на домашно и странско правно и физичко лице.

(2) Концесијата од ставот (1) на овој член се доделува за:

- 1) производство на електрична енергија во хидроелектрични централи;
- 2) флаширање на вода за комерцијални потреби;
- 3) одгледување на риби и водни птици;
- 4) езерски сообраќај и
- 5) давање на туристички, спортски и други рекреативни услуги со изградба на трајни објекти.

#### Член 54

##### **Постапка за доделување на концесија**

(1) Во име на Република Македонија, концесијата од членот 53 став (1) на овој закон ја дава Владата на Република Македонија.

(2) За започнување на постапката за доделување на концесијата одлучува Владата на Република Македонија по образложен предлог доставен од страна на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, изработен во согласност со Водостопанската основа на Република Македонија и плановите за управување со речните сливови.

(3) Образложениот предлог од ставот (2) на овој член, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина го доставува по претходна согласност со органот на државната управа надлежен за вршење на работи од областа на земјоделството, а за кој позитивно се изјасниле органот на државната управа надлежен за вршење на работи од областа на економијата, органот на државната управа надлежен за вршење на работи од областа на транспортот и врските, органот на државната управа надлежен за вршење на работи од областа на odbranata, органот на државната управа надлежен за вршење на работи од областа на kulturata, органот на државната управа надлежен за вршење на работи од областа на внатрешните работи и Републичкиот завод за заштита на спомениците на културата.

(4) Одлуката од ставот (2) на овој член се објавува во “Службен весник на Република Македонија”.

(5) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина формира Комисија за спроведување на постапката за доделување на концесијата составена од најмалку пет члена во која задолжително учествува и еден претставник на општините, општините во градот Скопје и градот Скопје на чие подрачје ќе се изведува концесискиот проект.

(6) Во врска со постапката за доделување на концесијата, како и другите прашања во врска со концесијата соодветно се применуваат одредбите од Законот за концесија и други видови на јавно приватно партнерство.

(7) Претставникот на општините, општините во градот Скопје и градот Скопје, во Комисијата од ставот (5) на овој член, го именува градоначалникот на општините, општините во градот Скопје и градот Скопје на чие подрачје ќе се изведува концесискиот проект.

#### Член 55

##### **Доделување на концесија по пат на јавен конкурс и исклучоци**

Концесијата се доделува по пат на јавен конкурс организиран и спроведен во согласност со одредбите од Законот за концесии и други видови на јавно приватно партнерство.

#### Член 56

##### **Однос меѓу концесијата и дозволата за користење на вода**

(1) Кога концесијата се доделува во согласност со одредбата од членот 55 на овој закон, во јавниот повик за доставување на понуди за доделување на концесијата задолжително се наведува дека задолжителен услов за склучување на концесискиот договор е прибавување на дозвола за користење на вода во согласност со одредбите од овој закон, а во тендерската документација, покрај елементите утврдени согласно со Законот за концесии

и други видови на јавно приватно партнерство, се наведуваат условите што ќе бидат содржани во дозволата за користење на водата, како и условите кои се неопходни да се исполнат или истражат заради заштита и унапредување на медиумите и областите на животната средина.

(2) Дозволата за користење на вода прибавена во согласност со одредбите од овој закон нема да произведува правно дејство доколку не се склучи концесискиот договор.

(3) Доколку прворангираниот понудувач не ја прибави дозволата за користење на вода или не ги исполни другите услови за склучување на концесискиот договор утврдени со јавниот повик, во рокот определен со овој закон, Комисијата од членот 54 став (5) на овој закон го повикува второрангираниот понудувач да пристапи во постапката за склучување на концесискиот договор.

## Член 57

### Времетраење на концесијата

(1) Времетраењето на концесијата се утврдува со концесискиот договор при што најдолгиот период изнесува:

1) за производство на електрична енергија во хидроелектрични центри:

- со моќност над 10 MW до 70 години,
- со моќност од 2 до 10 MW до 50 години и
- со моќност до 2 MW до 30 години;

2) флаширање на вода за комерцијални потреби, без оглед дали се работи за зафаќање на вода од површинско или подземно водно тело до 20 години;

3) одгледување на риби и водни птици;

- во рибници до 25 години,
- во кафези до 15 години и
- водни птици до 15 години;

4) за езерски сообраќај до десет години и

5) давање на туристички, спортски и други рекреативни услуги со изградба на трајни објекти до 20 години.

(2) Времетраењето на дозволата за користење на водата не смее да биде подолго од времетраењето на концесискиот договор, определено во согласност со овој закон.

(3) Како почеток на концесијата се смета денот на склучувањето на концесискиот договор.

## Член 58

### Концесиски надоместок

(1) Покрај надоместокот кој се плаќа за користење на водата врз основа на дозволата за користење на водата и други надоместоци утврдени со закон, концесионерот плаќа концесиски надоместок во зависност од видот на трговската дејност. Висината на надоместокот за секоја дејност се утврдува во концесискиот договор.

(2) Надоместокот за концесија за користење на водата, се состои од два дела, и тоа:

- еднократен надоместок кој се плаќа со доделување на концесијата и
- годишен надоместок кој се плаќа секоја година за времетраењето на концесискиот договор.

(3) Висината на еднократниот надоместок за концесија за:

1) производство на електрична енергија не треба да биде помал од десеттострукиот износ на годишниот надоместок според процената за остварувањето во првата година на користење;

2) полнење на вода во шишиња не треба да биде помал од десеттострукиот износ на годишниот надоместок според процената за остварувањето во првата година на користење;

3) одгледување на риби во рибници, кафези и водни птици не треба да биде помал од петтострукиот износ на годишниот надоместок според процената на оствареност на тој надоместок во првата година на користење;

4) езерскиот сообраќај не треба да биде помал од износот на годишниот надоместок според процената на оствареност на тој надоместок во првата година на користење и

5) туристички услуги не треба да биде помал од 10 % од пазарната цена на градежното земјиште според која се одредува годишниот надоместок.

(4) Висината на годишниот надоместокот за концесија за:

1) производство на електрична енергија е процент од остварената просечна цена на произведената електрична енергија за секој произведен киловат час на прагот од електраната во секоја година на користење, но не помалку од 2 %;

2) полнење на вода во шишиња е процент од проценетото вкупно производство шишиња, а според продажната цена по литар произведен производ, но не помалку од 1 %;

3) одгледување на риби во рибници, во кафези и водни птици е процент на риба и птици во определена година на користење на концесијата, а според продажната цена по килограм произведена риба, но не помалку од 1 %;

4) туристички услуги е процент од просечната продажна цена на градежното земјиште на подрачјето на градот или општината во која е доделена концесијата, и тоа според површината за користење и за секоја година на користење, но не помалку од 2 % и

5) езерски сообраќај е процент од остварениот приход од вршењето на дејноста за која се доделува концесијата, но не помалку од 1 %.

#### Член 59

#### **Пренос на концесијата**

Владата на Република Македонија го одобрува преносот на концесијата, доколку се пренесат правата и обврските за користење на водата утврдени во дозволата за користење на водата, во постапка, на начин и под услови утврдени со овој закон.

#### Член 60

#### **Престанок на концесијата**

(1) Концесијата престанува да важи:

1) доколку му биде одземена дозволата за користење на вода;

2) доколку концесионерот не започнал со вршење на концесиската дејност во рокот утврден со концесискиот договор;

3) со истекот на рокот за важење предвиден во концесискиот договор;

4) со предвремен откуп на концесијата во јавен интерес;

5) во посебен случај на едностран раскин на концесискиот договор од страна на концедентот или концесионерот предвиден со Законот за концесии и други видови на јавно приватно партнерство;

6) со стечај или ликвидација на концесионерот и

7) други случаи предвидени со договорот.

(2) Со престанокот на концесијата престанува и дозволата за користење на водата.

### III. ПЛАНИРАЊЕ

#### Член 61

#### Основни плански документи

Основни документи за планирање и развој на управувањето со води во Република Македонија се:

- 1) Националната стратегија за води;
- 2) Водостопанската основа на Република Македонија и
- 3) планови за управување со речни сливови.

#### Член 62

#### Национална стратегија за води

(1) Со Националната стратегија за води се определува долгорочната политика со која особено се обезбедува:

- 1) одржливиот развој на водите преку задоволување на потребите на сите корисници со квалитетна вода во доволни количества;
- 2) рационално и економично користење на водите;
- 3) заштита на водите од загадување и контрола на загадувањето;
- 4) заштита и подобрување на крајбрежното земјиште и водните живеалишта и
- 5) заштита и ублажување на последиците од штетното дејство на водите и недостигот од вода.

(2) Националната стратегија за води се донесува за период од 30 години.

(3) Националната стратегија за води на предлог на Владата на Република Македонија ја донесува Собранието на Република Македонија.

(4) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина во согласност со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на земјоделството, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на шумарството, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на економијата, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на транспортот и врските, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на здравството, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на внатрешните работи, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на одбраната и органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на локалната самоуправа, е надлежен за изработка на Националната стратегија за води и ја доставува до Владата на Република Македонија заради разгледување и доставување до Собранието на Република Македонија.

(5) Определбите во Националната стратегија за води задолжително треба да се имаат предвид при изготвувањето на другите стратешки документи со кои се определува политиката и целите на користењето и уредувањето на просторот, целите на развојот на стопанството во Република Македонија, искористувањето на природните ресурси, здравствената заштита, локалниот и регионалниот развој и заштитата на животната средина.

(6) Правото на пристап до информациите содржани во Националната стратегија за води, а кои се однесуваат на животната средина, се остварува под услови и на начин утврдени во Законот за животната средина.

(7) Учеството на јавноста во постапката за донесување на Националната стратегија за води, се врши под услови и на начин утврдени во Законот за животната средина.

Член 63

**Водостопанска основа на Република Македонија**

(1) Заради интегрирано планирање и спроведување на програмите и мерките за развојот на водите во согласност со целите на националниот одржлив развој и усогласување на економскиот развој, социјалниот напредок и заштитата на животната средина, како и реализација на Националната стратегија за води се донесува Водостопанска основа на Република Македонија (во натамошниот текст: Водостопанска основа).

(2) Водостопанска основа се донесува за територијата на Република Македонија.

(3) Водостопанската основа на предлог на Владата на Република Македонија ја донесува Собранието на Република Македонија.

(4) Водостопанската основа се донесува за период од 20 години.

(5) Водостопанската основа особено содржи:

1) постојна состојба на водите;

2) сегашни и идни потреби за вода;

3) биланс на водите;

4) технички и економски решенија за рационално искористување на водите, за заштита на водите од загадување и за заштита од штетно дејство на водите врз основа на принципите на одржлив развој;

5) временски план за реализација на техничките и економските решенијата од точката 4 на овој став и

6) долгорочни цели за животната средина и програма на мерки за нивна реализација.

(6) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина е надлежен за изработка на Водостопанската основа и ја доставува до Владата на Република Македонија заради разгледување и доставување до Собранието на Република Македонија.

(7) Поблиската содржина, начинот и постапката за изработката, ревидирањето и ажурирањето на Водостопанската основа, се определува со методологијата пропишана од министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина.

(8) Владата на Република Македонија обезбедува усогласеност меѓу Водостопанската основа на Република Македонија и Просторниот план на Република Македонија.

(9) При изготвувањето на долгорочните плански документи со кои се уредува развојот на одделни стопански гранки во Република Македонија, како и искористувањето на природните ресурси, задолжително се врши нивно усогласување со Водостопанската основа.

(10) Правото на пристап до информациите содржани во Водостопанската основа, а кои се однесуваат на животната средина, се остварува под услови и на начин утврдени во Законот за животната средина.

(11) Консултирање на јавноста за донесување на Водостопанската основа, како и донесувањето на Водостопанската основа се спроведува согласно со Законот за животната средина.

Член 64

**Изработување, ревидирање и ажурирање на Водостопанската основа на Република Македонија и информирање и консултирање со јавноста**

(1) Водостопанската основа се изработува во две фази, и тоа:

1) нацрт и

2) предлог.

(2) Заради обезбедување на учество на стручната јавност Владата на Република Македонија донесува одлука за ставање на нацртот на водостопанската основа на стручна расправа која се објавува во “Службен весник на Република Македонија”.

(3) Стручната расправа ја организира органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, во рок од 60 дена од денот на објавувањето на одлуката од ставот (2) на овој член, при што е должно да обезбеди услови стручната јавност на соодветен начин да има увид во нацртот на водостопанската основа и да ги искаже своите мислења и ставови.

(4) Врз основа на мислењата и ставовите добиени од стручната расправа по Нацртот на водостопанската основа се изготвува предлог на водостопанската основа, кој на предлог на органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа животната средина го утврдува Владата на Република Македонија.

(5) Владата на Република Македонија го доставува предлогот на водостопанска основа до Собранието на Република Македонија заради нејзино донесување.

(6) Учесството на стучната јавност во изработката на Водостопанската основа, не ја заменува постапката за учество на јавноста при донесување на плански документи утврдена согласно со Законот за животната средина.

#### Член 65

#### **Изменување и дополнување на Водостопанската основа на Република Македонија**

(1) Водостопанската основа на Република Македонија се ревидира, изменува и/или дополнува најмалку на секои десет години, а по потреба и порано.

(2) Измените и дополнувањата на Водостопанската основа го врши Собранието на Република Македонија на предлог на Владата на Република Македонија.

(3) На измените и дополнувањата на Водостопанската основа соодветно се применува членот 64 од овој закон.

#### Член 66

#### **Планови за управување со речни сливови**

(1) За секој речен слив определен во членот 7 од овој закон се изработува план за управување со речен слив за период од шест години.

(2) Владата на Република Македонија ги донесува плановите за управување со речни сливови на предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина.

(3) Плановите за управување со речни сливови се изработуваат во согласност со Водостопанската основа на Република Македонија.

(4) Планот за управување со речен слив ги содржи особено следниве елементи:

- 1) опис на карактеристиките на речниот слив;
- 2) приказ на значителните притисоци и влијанија врз состојбата на површинските и подземните води предизвикани од човековите активности;
- 3) информации и картографски прикази на регистрираните заштитни зони;
- 4) информации и картографски прикази за активностите за мониторинг на состојбата на водите и програмите за мониторинг;

5) листа на цели на животната средина за секое водно тело во речниот слив согласно со членовите 72, 90, 92 93 и 94 од овој закон, вклучувајќи ги информациите за отстапувањата направени во согласност со овој закон, означувањето на вештачките и силно изменетите

површински води. Информациите ги содржат планираните и преземените мерки заради подобрување на квалитетот на водите и постигнување на целите на животната средина;

6) економска анализа за користењето на водите, вклучувајќи и извештај за примената на начелото корисникот плаќа;

7) Програма на мерки заради постигнување на целите на животната средина, согласно со членот 73 од овој закон;

8) подетални програми и планови за управување со водите на речните сливови и подсливовите;

9) Програма за заштита од штетно дејство на водите од членот 124 на овој закон, како и основните мерки за заштита од поплави;

10) опис на активностите и резултатите од учеството на јавноста при подготвување на планот;

11) листа на органи и институции надлежни за водите во речниот слив;

12) начин на кој информациите и документите во врска со изработката и имплементацијата на планот се достапни за јавноста;

13) остварување на обврските преземени со меѓународни договори кои се однесуваат на управувањето со водите ратификувани од Република Македонија и

14) други работи определени од министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина.

(5) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина е одговорен за изработка на плановите за управување со речните сливови од ставот (1) на овој член.

(6) При изработката на плановите за управување со речен слив, се земаат предвид мислењата на Советот за управување со подрачјето на речен слив и Советите за управување со делови од подрачје на речен слив.

(7) Плановите за управување со речниот слив се спроведуваат преку издавање дозволи и преку други инструменти определени со овој закон.

(8) Органите и институциите кои имаат права и обврски во однос на управувањето со водите во речниот слив, се должни да работат согласно со плановите за управување со речните сливови.

(9) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, поблиску ја утврдува содржината и начинот на подготвување на плановите за управување со речните сливови.

(10) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина поблиску ја утврдува содржината и начинот на подготвување на информациите и на картографските прикази за активностите за мониторинг на водите, на подеталните програми и планови за управување со водите на речните сливови и подсливовите и на описот на активностите и резултатите од учеството на јавноста при подготвување на планот од ставот (4) на овој член.

#### Член 67

#### **Изработување, ревидирање и ажурирање на плановите за управување со речните сливови и информирање и консултирање со јавноста**

(1) Планот за управување на речниот слив се изработува во две фази, и тоа:

1) нацрт на планот и

2) предлог на планот.

(2) Заради обезбедување на учеството на јавноста во изработувањето на планот, ќе се објави и ќе се стави на јавен увид нацртот на планот, а особено следниве податоци:

1) временски распоред и работна програма за изготвување на нацртот на планот, вклучувајќи ја и изјавата (листа) за консултативни мерки што треба да се преземат - најмалку три години пред почетокот на периодот којшто е предмет на планот;

2) преглед на важните прашања од областа на управувањето со водите идентификувани на ниво на речниот слив - најмалку две години пред почетокот на периодот што е предмет на планот и

3) нацртот на планот - примероци на планот за управување со речниот слив - најмалку една година пред почетокот на периодот што е предмет на планот.

(3) Владата на Република Македонија донесува одлука за ставање на нацртот на планот на јавен увид. Одлуката се објавува во “Службен весник на Република Македонија”.

(4) Јавниот увид од ставот (2) на овој член трае најмалку шест месеца од денот на објавување на одлуката за ставање на нацртот на планот на јавен увид.

(5) Јавниот увид го организира органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, при што е должен да обезбеди услови и начин јавноста да може да ги искаже своите ставови и мислења.

(6) За времетраењето на јавниот увид, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина е должен да организира стручна расправа по нацртот на планот.

(7) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина е должен да изготви записник од јавниот увид и стручната расправа и кон него да приложи стенографски белешки од расправата.

(8) На барање на засегнатата јавност се обезбедува и увид во изворните документи и во информации кои се користени при изготвувањето на нацртот на планот.

(9) Врз основа на мислењата и ставовите добиени од јавниот увид и стручната расправа по нацртот на планот, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина изготвува предлог на планот за управување со речен слив.

(10) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина го доставува предлогот на планот за управување со речен слив до Владата на Република Македонија, заради негово разгледување и донесување.

#### Член 68

#### **Изменувања и дополнувања на планот за управување со речен слив**

(1) Планот за управување со речен слив се ревидира, изменува и дополнува најмалку на секои шест години, а по потреба и порано.

(2) Измените и дополнувањата на планот за управување со речниот слив ги усвојува Владата на Република Македонија, на предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина.

(3) На измените и дополнувањата на планот за управување со речниот слив, соодветно се применува членот 67 од овој закон.

#### Член 69

#### **Обезбедување на реализацијата на планираните објекти и мерки**

Заради обезбедување на реализацијата на планираните објекти и мерки од јавен интерес за водоснабдување, акумулирање на водите, прочистување на отпадните води, производство на енергија, наводнување и одводнување, заштита од поплави и регулирање на површинските води, во планот за управување со речните сливови се одредуваат

областите во кои се забранува градба или друга активност која може да го спречи реализирањето на планираните објекти и мерки од јавен интерес.

#### Член 70

##### **Подрачје на меѓународен речен слив**

(1) Доколку подрачјето на меѓународниот речен слив се наоѓа делумно на територија на Република Македонија и делумно на територија на друга држава или држави, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина е должен да соработува со надлежните органи на релевантните држави заради изготвување на единствен план за управување со меѓународниот речен слив.

(2) Доколку со меѓународен договор ратификуван од Република Македонија е определено подрачјето на меѓународниот речен слив, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина обезбедува управување со делот од подрачјето на меѓународниот речен слив што се наоѓа на територија на Република Македонија согласно со закон и меѓународен договор ратификуван од Република Македонија.

(3) Во случај кога не е изготвен план за управување со подрачјето на меѓународниот речен слив, планот за управување со речниот слив се изготвува, согласно со овој закон, за оној дел од меѓународниот речен слив кој се наоѓа на територија на Република Македонија.

#### Член 71

##### **Процена на речните сливови**

(1) За секое подрачје на речен слив определен во членот 7 од овој закон, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, најмалку на секои шест години врши:

- 1) анализи на неговите карактеристики;
- 2) преглед на значајните притисоци и влијанија на човековите активности врз подземните и површинските води и
- 3) економска анализа на користењето на водата имајќи ја предвид примената на начелото корисникот плаќа .

(2) Резултатите од извршената процена од ставот (1) на овој член се составен дел на планот за управување со речниот слив.

(3) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина ја пропишува методологијата за процената од ставот (1) на овој член.

#### Член 72

##### **Цели на животната средина**

(1) Заради управување со подрачјата на речните сливови определени во членот 7 од овој закон, за секое водно тело на подрачјето на сливот задолжително се:

- 1) утврдуваат целите на животната средина согласно со критериумите определени во членовите 90, 92, 93 и 94 од овој закон и
- 2) донесува Програма на мерки за постигнување на целите на животната средина заради постигнување на тие цели.

(2) При утврдување на целите на животната средина и донесувањето на програма на мерки, се земаат предвид процените извршени согласно со членот 71 од овој закон.

(3) При утврдување на целите на животната средина и донесувањето на програмата на мерки, се води сметка особено за:

1) типот на целта на животната средина во зависност од карактеристиките на водното тело, како и исклучоците;

2) времето, критериумот, методите и постапката при утврдување на целите на животната средина;

3) рокот во кој треба да се постигнат целите на животната средина и

4) видот и рокот во кој треба да се преземат мерките утврдени во Програмата на мерки за постигнување на целите на животната средина, како и начинот и постапката за изготвување на Програмата.

### Член 73

#### **Програма на мерки за постигнување на целите на животната средина**

(1) Заради постигнување на целите на животната средина утврдени со плановите за управување со речните сливови согласно со овој закон, Владата на Република Македонија, на предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, за секое подрачје на речен слив на територија на Република Македонија, определено со членот 7 од овој закон, донесува Програма на мерки за постигнување на целите на животната средина (во натамошниот текст: Програмата на мерки).

(2) Составен дел на Програмата на мерки е финасискиот план за реализација на предвидените мерки и активности. При изготвување на финансискиот план се зема предвид економската анализа од членот 66 став (4) точка 6 на овој закон.

(3) Програмата на мерки ги содржи основните мерки од членот 74 на овој закон, а по потреба и дополнителни мерки кои треба да се преземат во соодветниот речен слив заради постигнување на утврдените цели на животната средина.

(4) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина е одговорен за изработка на Програмата на мерки.

(5) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, поблиску ја пропишува содржината и начинот на подготвување на Програмата на мерки, во која се опфатени одделно мерките за површинските и подземните води, вклучувајќи ги и заштитените подрачја, поблиската содржина на основните и дополнителните мерки утврдени согласно со членот 74 од овој закон и условите за нивната примена, како и мерките кои треба да се преземат доколку не се постигнале целите на животната средина за конкретно водно тело.

(6) Програмата на мерки се ажурира најмалку секои шест години, а новите или изменетите мерки стануваат оперативни со нивното воведување.

### Член 74

#### **Основни мерки и дополнителни мерки за спроведување на**

#### **Програмата на мерки**

(1) Основни мерки за спроведување на Програмата на мерки, се сите мерки кои согласно со овој и друг закон се определени како посебни инструменти, како и други постојни или идни мерки насочени кон остварувањето на целите утврдени со плановите за управување со речните сливови, а особено мерките:

1) за постигнување на целите на животната средина и мерките за спречување на влошувањето на состојбата на водите пропишани со овој закон;

2) за заштита, подобрување и враќање во поранешна состојба на сите водни тела, мерки против загадување на водите со одделни или група загадувачи кои претставуваат значителен ризик за водната средина, ризикот врз водите за пиење и водите за капење, вклучувајќи ги и дозволите, контролите и системите за евиденцијата и мерките за точки и дифузни извори на загадување;

3) и забраните поврзани со заштитата на подземните води, вклучувајќи ги и условите за нивна примена;

4) за намалување на испуштањата на опасните материи и супстанции во водите;

5) пропишани со прописите за заштита на животната средина и за заштита на природата;

6) пропишани со прописите за внатрешна пловидба;

7) пропишани со прописите за рибарство;

8) пропишани со прописите за безбедност на водата наменета за консумирање од страна на човекот, вклучувајќи ги и мерките за намалување на нивото на прочистување потребно при производството на водата за пиење;

9) за одржување на квантитативната состојба на водите;

10) за заштита од штетното дејство на водите;

11) кои се преземаат во случај на несреќи и виша сила;

12) за заштита на водите од загадување предизвикано од нитрати од земјоделски извори;

13) за третман на урбани отпадни води;

14) за заштита на животната средина особено почвата при користење на тињата добиена со прочистување на отпадните води за потребите на земјоделството;

15) за контрола на искористувањето на површинските и подземните води, вклучувајќи и мерки за намалување на загубите на вода;

16) за контрола на обемот на изградбата на водостопанските објекти;

17) за определување на надоместоците за трошоците за користење на водата;

18) за поттикнувањето на одржливо користење на водите;

19) пропишани со прописите за оценка на влијанијата од определени проекти врз животната средина;

20) пропишани со прописите за интегрирано спречување и контрола на загадувањето;

21) пропишани со прописите за спречување и контрола на хавариите со присуство на опасни супстанции;

22) пропишани со прописите за производи за заштита на растенијата;

23) за заштита на природата и за зачувување и рационално управување со одредени компоненти на биолошката и пределската разновидност, како и одржливо и рационално користење на природното богатство, како и

24) други мерки што се пропишани со закон, а кои се релевантни за спроведување на истите, а придонесуваат кон постигнување на целите на овој закон.

(2) Доколку целите на животната средина за конкретно водно тело не се постигнале со преземање на мерките од ставот (1) на овој член, органот на државта управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина определува дополнителни мерки кои треба да се преземат, а особено: преземање на законски, управни и економски или фискални мерки; склучување спогодби за заштита на животната средина; воведување контроли на емисии; определување кодекси за добра пракса; воведување мерки за репарација на водните живеалишта; воведување мерки за ограничување и контрола на користењето; мерки за регулирање на потрошувачката, вклучувајќи и мерки за адаптација на земјоделското производство на култури кои бараат помалку вода во подрачја погодени од суши; мерки за рационално, ефикасно и повторно користење на водите, вклучувајќи и користење на технологии во индустријата и наводнувањето за ефикасно користење на водата и за заштеда на водата; спроведување на градежни зафати и проекти за

рехабилитација; мерки за вештачко полнење на аквифери; мерки за едукација, истражување, развој и обука и други неопходни мерки.

(3) Доколку со мониторингот или другите податоци за водното тело укажуваат дека е мала веројатноста дека ќе бидат постигнати целите на животната средина за водните тела утврдено со овој закон, освен во случај согласно со членот 119 од овој закон, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина е должен да ги преземе следниве активности:

- да ги испита причините за веројатниот неуспех,
- да ги испита и/или ревидира релевантните дозволи и одобренија поврзани со водното тело,
- да ги ревидира и, ако е потребно, да ги приспособи програмите за мониторинг на водното тело и
- да воспостави, ако е потребно, дополнителни мерки со цел да се постигнат целите на животната средина, вклучуваќи и построги стандарди за квалитет на животната средина.

(4) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина може да донесе посебна програма за една или неколку мерки од ставот (1) на овој член доколку оцени дека на тој начин ќе обезбеди поцелисходно спроведување на дадените мерки.

#### Член 75

#### **Известување за спроведување на плановите за управување со речните сливови и Програмата на мерки**

(1) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина е должен:

1) најмалку еднаш на три години да ја известува Владата на Република Македонија за спроведувањето на плановите за управување со речните сливови;

2) најмалку еднаш годишно да ја известува Владата на Република Македонија за спроведувањето на Програмата на мерки, за причините за неспроведување и за воведување на дополнителни мерки и

3) да ги објави плановите за управување со речните сливови согласно со членот 163 од овој закон.

(2) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина е должен до Владата на Република Македонија да достави иницијален извештај за:

1) спроведување на плановите за управување со речните сливови во рок од три години од донесувањето на Планот за управување со речен слив и

2) спроведување на Програмата на мерки во рок од една година од донесувањето на Програмата на мерки.

#### Член 76

#### **Оцена на влијанието врз животната средина од основните документи за планирање и развој на управувањето со води во Република Македонија**

Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина е должен да обезбеди оцена на влијанието на стратегиите, плановите и програмите за планирање и развој на управувањето со води во Република Македонија врз животната средина, особено влијанието на основните плански документи утврдени со членот 61 од овој закон и од програмата за заштита од штетно дејство на водите утврдена со членот 124 од овој закон, како и од нивните изменувања и дополнувања, во постапка пропишана со Законот за животната средина.

## IV. ЗАШТИТА НА ВОДИТЕ

### 1. Општи одредби

#### Член 77

##### Општа забрана

(1) Секое дејствие или активност со коешто се загадуваат водите или се испуштаат отпадни води или непреземање на дејствие со коешто се овозможува загадување на водите или испуштање на отпадни води е забрането.

(2) По исклучок од ставот (1) на овој член дејствијата и активностите можат да се преземат под услови и на начин утврдени со овој закон.

#### Член 78

##### Општа одредба за испуштања во водната средина

(1) Секое испуштање во водите, крајбрежното земјиште и водните живеалишта се врши врз основа на дозвола согласно со критериумите за квалитет на водата и целите на животната средина утврдени со овој закон и друг пропис.

(2) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина е должен да обезбеди дека издадената дозвола е во согласност со постојните критериуми за квалитет на водата и целите на животната средина, утврдени со овој закон и друг пропис.

#### Член 79

##### Дозвола за испуштање

(1) Правните и физичките лица, вклучувајќи ги и органите на државната управа, општините, општините во градот Скопје и градот Скопје можат да испуштаат отпадни води или да испуштаат или фрлаат материји и супстанции во реципиентите само по претходно прибавена дозвола за испуштање во водите (во натамошниот текст: дозвола за испуштање), под услови и на начин утврдени со овој закон.

(2) Заради спроведување на плановите за управување со речниот слив, доволата за испуштање се издава во согласност со Планот за управување со речниот слив.

(3) За објектите и за инсталациите за коишто е потребна дозвола за испуштање, а за кои со Законот за животната средина е определено дека се прибавува А-интегрирана еколошка дозвола, односно Б-интегрирана еколошка дозвола за инсталации во заштитено подрачје, доволата се прибавува во постапка определена со тој закон.

(4) А-интегрираната еколошка дозвола, односно Б-интегрирана еколошка дозвола за инсталации во заштитено подрачје од ставот (3) на овој член, ја заменува доволата за испуштање.

(5) За објектите и за инсталациите за коишто е потребна дозвола за испуштање, а за кои со Законот за животната средина е определено дека е потребна Б-интегрирана еколошка дозвола со исклучок на Б-интегрирана еколошка дозвола за инсталации во заштитено подрачје, доволата за испуштање се прибавува под услови и на начин утврдени со овој закон.

(6) Проектите за коишто со Законот за животната средина е пропишано дека се врши оценка на влијанието врз животната средина, вклучувајќи ги и проектите за коишто потребата од оценка на влијанието се врши со испитување на секој одделен случај, оцената се врши под услови и на начин утврдени со тој закон.

(7) Во дозволата од ставот (4) на овој член се утврдуваат граничните вредности за емисиите на супстанциите и нивните количини и стандардите за животната средина што се опфатени со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон, вклучително и емисиите и стандардите утврдени со прописите од областа што го уредуваат издавањето на интегрирана еколошка дозвола, со цел за постигнување на целите на животната средина на водно тело утврдени со овој закон.

#### Член 80

##### **Барање за издавање дозвола за испуштање**

(1) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина ја издава дозволата за испуштање на барање на правното или физичкото лице (во натамошниот текст: барател).

(2) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, ги пропишува формата и содржината на образецот на барањето, како и потребната документација која се приложува кон барањето од ставот (1) на овој член.

#### Член 81

##### **Постапување со барањето за издавање на дозвола за испуштање**

Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, со барањето за издавање на дозволата за испуштање, постапува согласно со членовите 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40 и 42 од овој закон.

#### Член 82

##### **Издавање на дозвола за испуштање**

(1) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина е должен да ја издаде дозволата за испуштање или да донесе решение со кое го одбива барањето за издавање на дозвола за испуштање, во рок не подолг од три месеца од денот на приемот на барањето, односно приемот на податоците за дополнување на барањето.

(2) Против решението од ставот (1) на овој член како и на условите утврдени во дозволата од ставот (1) на овој член барателот, во рок од 15 дена од приемот на решението со кое го одбива барањето за издавање дозвола, односно дозволата за испуштање, може да изјави жалба до комисијата на Владата на Република Македонија надлежна за решавање на управните работи во втор степен од областа на водите.

(3) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, издадените дозволи за испуштање, преносот на правата и обврските од дозволата за испуштање, привремената принудна управа, изменувањата и дополнувањата на дозволата, ограничувањата на дозволата одземањето и престанокот на дозволата, ги запишува во водната книга.

(4) Доколку органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина во рокот утврден во ставот (1) од овој член не одлучи по барањето за издавање на дозвола за испуштање се смета дека позитивно е одговорено по барањето.

### Член 83

#### Содржина на дозволата за испуштање

- (1) Со дозволата за испуштање особено се утврдуваат:
- 1) податоците за носителот на дозволата;
  - 2) листата на објектите и постројките во согласност со доставената техничка документација;
  - 3) начинот и условите на изградба, реконструкција и доградба на објектите и постројките;
  - 4) режимот за работа на објектите и постројките;
  - 5) начинот и условите за испуштање во водите, крајбрежното земјиште и водните живеалишта и последиците од промената на режимот на водите, крајбрежното земјиште и водните живеалишта, вклучително и граничните вредности за емисиите на супстанциите и нивните количини и стандардите за животна средина;
  - 6) начинот и постапката на мерење на квантитетот и квалитетот на испуштањето во водите, како и начинот на доставување на податоците од мерењето;
  - 7) начинот и постапката за плаќање на надоместокот за испуштање во води;
  - 8) начинот, условите и степенот на прочистување и собирање и третман на отпадните води;
  - 9) роковите во кои треба да започнат и да завршат работите и активностите за изградба, одржување, експлоатација, изменување, проширување, рехабилитација и затворање на изградени водостопански и други објекти и
  - 10) времетрајето на дозволата.
- (2) Во дозволата за испуштање се утврдуваат и овластувања на органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина за:
- 1) определување дополнителни услови или промена на видот на материи и супстанции во водата или граничните вредности на материите и супстанциите;
  - 2) определување дополнителни технички мерки;
  - 3) поставување на дополнителни мерки за воспоставување на рамнотежа на влошената еколошка и хемиска состојба на површинските води, предизвикана од испуштањето во водите на трошок на носителот на дозволата;
  - 4) промена на стандардите и граничните вредности на отпадните води или испуштените материи и супстанции утврдени со дозволата во зависност од промената на прописите со кои се утврдени тие стандарди и
  - 5) определување дополнителни барања во врска со мониторингот на водите.
- (3) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина поблиску ги утврдува формата и содржината на образецот дозволата за испуштање.

### Член 84

#### Изменување и дополнувања на дозволата за испуштање

- (1) Покрај условите утврдени во членот 45 став (1) од овој закон, дозволата за испуштање, може да се менува или да се дополнува, по службена должност, или на барање на носителот на дозволата доколку се променат и квалитетот и квантитетот на водите што се испуштаат.
- (2) Кон барањето за изменување и дополнување на дозволата за испуштање во случаите од ставот (1) на овој член, носителот на дозволата приложува техничка документација која особено содржи: причини и податоци за настанатите промени на количеството, квалитетот, местото и начинот на испуштањето на водите, како и други потребни податоци.

(3) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина ги запишува измените и дополнувањата на дозволата за испуштање во водната книга.

#### Член 85

##### **Времетраење на дозволата за испуштање**

(1) Дозволата за испуштање, се издава на определено време во зависност од видот на водостопанскиот објект, но не подолго од десет години.

(2) Времетраењето на дозволата за испуштање започнува со моментот на започнување на правното дејство на дозвола.

(3) Барање за продолжување на времетраењето на дозволата носителот на дозволата е должен да поднесе најдоцна шест месеца пред истекот на рокот на важноста на дозволата за испуштање.

(4) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, на барање на носителот на дозволата за испуштање, може, доколку постојат оправдани причини, да го продолжи рокот определен со дозволата во кој треба да завршат работите и активностите за изградба, одржување, експлоатација, изменување, проширување, рехабилитација и престанокот со работа на изградени водостопански и други објекти.

(5) Заради заштита на подземните води дозволите за испуштање издадени согласно со членот 111 од овој закон задолжително се ревидираат најмалку на секои четири години.

#### Член 86

##### **Престанок на дозволата за испуштање**

(1) Дозволата за испуштање, престанува согласно со условите утврдени во членот 47 став (1) од овој закон.

(2) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина го запишува престанокот на дозволата во водната книга.

#### Член 87

##### **Ограничување на дозволата за испуштање**

(1) Испуштањето во водите привремено се ограничува, доколку со испуштањето се:

1) загрозува здравјето на луѓето;

2) загрозува природната рамнотежа на водните екосистеми и екосистемите зависни од вода и

3) влијае штетно врз заштитените подрачја определени со прописите за заштита на природата.

(2) Привремено ограничување на испуштањето во водите се врши и заради потребите на одбраната и безбедноста на државата.

(3) Во случаите од ставот (2) на овој член носителот на дозволата има право на надоместок на штета, според општите прописи за надоместок на штета.

(4) За ограничувањата од ставовите (1) и (2) на овој член со решение одлучува органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина. Ограничувањата од ставот (1) на овој член може да побара и органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на здравството.

(5) Со решението од ставот (4) на овој член, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина определува и санациони и други мерки кои треба да ги преземе носителот на дозволата.

(6) Ограничувањето од ставовите (1) и (2) на овој член не може да трае подолго од потребата за реализација на санационите или други мерки.

(7) Против решението од ставот (5) на овој член, носителот на дозволата за испуштање, во рок од седум дена од денот на приемот на решението, може да изјави жалба до Комисијата на Владата на Република Македонија надлежна за решавање на управни работи во втор степен од областа на водите.

(8) Жалбата од ставот (7) на овој член не го одлага извршувањето на решението од ставот (5) на овој член.

(9) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина го запишува ограничувањето на водното право во водната книга.

#### Член 88

##### Одземање на дозволата за испуштање

(1) Дозволата за испуштање се одзема доколку согласно со условите утврдени во членот 51 став (1) од овој закон.

(2) За одземањето на дозволата во случаите од ставот (1) на овој член, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, донесува решение.

(3) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, е должен за започнување на постапката за одземање на дозволата да го извести носителот на дозволата за испуштање и во решението од ставот (2) на овој член да му даде рок кој не може да биде подолг од 30 дена, во кој му наложува отстранување на причината од членот 51 став (1) точки 1 и 2 на овој закон за започнување на постапка.

(4) Доколку и по истекот на рокот определен согласно со ставот (3) од овој член, носителот на дозволата за испуштање не ги отстрани причините или продолжи со активностите од членот 51 став (1) точки 1 и 2 на овој закон, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, донесува решение за одземање на дозволата.

(5) Правното дејство од одземањето на дозволата важи од денот утврден во решението од ставот (4) на овој член.

(6) Против решението од ставот (4) на овој член носителот на дозволата, во рок од седум дена од денот на приемот на решението, може да изјави жалба до Комисијата на Владата на Република Македонија надлежна за решавање на управни работи во втор степен од областа на водите.

(7) Жалбата од ставот (5) на овој член не го одлага извршувањето на решението од ставот (4) на овој член.

(8) Правно или физичко лице на коешто му е одземена дозвола нема право на надоместок на штета.

(9) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животна средина го запишува одземањето на дозволата во водната книга.

#### Член 89

##### Посебен услов за одземање на дозволата за испуштање

(1) Владата на Република Македонија, на предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина или на предлог на друг орган на државната управа, може да одлучи да му ја одземе на носителот дозволата за испуштање, доколку со одземањето се обезбедува или се остварува повисок јавен интерес од оној заради чие остварување е издадена дозволата.

(2) Повисок јавен интерес од ставот (1) на овој член е заштита на животот и здравјето на луѓето.

(3) Во случајот од ставот (1) на овој член правното, односно физичкото лице на кого му е одземена дозволата има право на надоместок на штета во согласност со општите правила за надоместок на штета.

(4) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина го запишува одземањето на дозволата заради обезбедување на повисок јавен интерес во водната книга.

## **2. Цели на животната средина за водите**

### **Член 90**

#### **Цели на животната средина за површински води**

(1) Со површинските води се управува на начин кој обезбедува:

1) избегнување на влошувањето на состојбата на водите и влијанијата кои предизвикуваат влошување на состојбата на водните екосистеми и на хемиската состојба на водите;

2) постигнување добра состојба на водните тела и на водните екосистеми, како и на екосистемите зависни од вода и

3) постигнување добра хемиска состојба и добар еколошки потенцијал на водата кај вештачките и значително изменетите водни тела.

(2) Владата на Република Македонија на предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, ги утврдува карактеристиките и критериумите за определување на добрата состојба на површинските води, добрата хемиска состојба и добриот еколошки потенцијал на водата од ставот (1) на овој член, вклучувајќи ги и условите за определување на вештачките и силно изменетите површински водни тела, како и рокот за постигнување на добрата состојба на површинските води, имајќи ги предвид посебните услови утврдени за заштитните зони предвидени со одредбите од членовите 96 до 103 на овој закон.

(3) Со прописот од ставот (2) на овој член се определуваат и мерките за:

1) намалување на испуштањата на загадувачките материи и супстанции;

2) прогресивно намалување на испуштањата, како и истекување на определени загадувачки материи и супстанции или групи загадувачки материи и супстанции коишто претставуваат значителен ризик за водата како медиум на животната средина, вклучувајќи ја и водата за пиење (приоритетни материи и супстанции);

3) престанок и постепено намалување на испуштањата на приоритетни опасни материи и супстанции;

4) санирање или ублажување на последиците од какво било загадување на водите, крајбрежните земјишта и водните живеалишта;

5) враќање на природната состојба на водното тело во случај кога тоа е можно и доколку за тоа не се потребни несоодветно високи трошоци, односно не предизвикува значителни негативни последици по животната средина, пловидбата и рекреацијата, складирањето вода за водоснабдување, наводнувањето и производството на електрична енергија, регулацијата на водотечите, заштитата од поплави и други важни активности поврзани со човечкиот развој и

6) подобрување на карактеристиките на вештачките и силно изменетите површински водни тела.

(4) Рокот за постигнување на целите на животната средина од ставот (2) на овој член за површинските води кои влегуваат во заштитени подрачја прогласени согласно со Законот

за заштита на природата треба да биде усогласен со роковите за постигнување на стандардите за животна средина кои произлегуваат од прописите согласно со Законот за заштита на природата.

#### Член 91

##### **Комбиниран пристап за контрола на точкасти и дифузни извори на загадување**

(1) Контролата на испуштањата и емисиите во површинските води се заснова врз комбинираниот пристап за контрола на точкасти и дифузни извори на загадување, и тоа преку:

- 1) контроли на емисијата засновани на најдобрите достапни техники;
- 2) воспоставување на релевантните гранични вредности за емисии или
- 3) најдобри еколошки практики во случај на дифузни извори на загадување.

(2) Во случај на построги цели и стандарди за квалитет на површинските води од оние определени согласно со критериумите од ставот (1) на овој член, се применува најстрогата контрола на испуштањата и емисиите.

#### Член 92

##### **Цели на животната средина за подземни води**

(1) Со подземните води се управува на начин на кој се:

- 1) избегнува влошување на нивната квантитативна и хемиска состојба;
- 2) намалува значителниот и долготраен растечки тренд на концентрација на загадувачката материја во водите којашто е резултат на активностите на човекот;
- 3) обезбедува рамнотежа меѓу црпењето и повторното полнење на подземните води и
- 4) постигнува добра квантитативна и хемиска состојба на подземните води.

(2) Владата на Република Македонија на предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина ги пропишува:

1) критериумите и карактеристиките на добрата квантитативна и хемиска состојба на подземните води, како и определувањето на повратен тренд на состојбите од ставот (1) точка 2 на овој член;

2) потребните мерки за спречување и ограничување на загадувачките материи и супстанции и

3) рокот за постигнување на добрата состојба на подземните води, имајќи ги предвид посебните услови утврдени за заштитните зони предвидени со членовите 96 до 103 од овој закон.

(3) Рокот за постигнување на целите на животната средина од ставот (2) точка 3 на овој член за подземните води кои влегуваат во заштитени подрачја прогласени согласно со Законот за заштита на природата треба да биде усогласен со роковите за постигнување на стандардите за животна средина кои произлегуваат од прописите согласно со Законот за заштита на природата.

#### Член 93

##### **Цели за квалитетот на водите**

Заради одржување и подобрување на квалитетот на водите, Владата на Република Македонија на предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина ги пропишува:

- 1) класификацијата и категоризацијата на водите, согласно со членот 94 од овој закон;
- 2) рокот за постигнување на целите за квалитетот на водите за секоја категорија на води утврдени согласно со членот 94 од овој закон и
- 3) минимум стандардите за квалитетот на водите и целите на животната средина за сите водни тела.

#### Член 94

##### **Класификација на водите и категоризација на водни тела**

(1) Квалитетот и погодноста на водата за користење за различни намени ги утврдува Владата на Република Македонија на предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина во согласност со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на здравството преку класификација на водата и категоризација на површинските и подземните водни тела.

(2) Со прописите од ставот (1) на овој член особено се определуваат:

- 1) општите услови кои треба да ги исполнува водата, за определена намена;
- 2) конкретните услови кои треба да ги исполнува водата во поглед на присуството на материите и супстанциите и нивните концентрации;
- 3) конкретните услови за состојбата на водните тела во согласност со прописите од членот 72 на овој закон;
- 4) конкретните услови за класификација на површинските водни тела на вода за пиење во три класи во согласност со прописите од членот 183 на овој закон;
- 5) конкретните услови потребни за да се поддржи животот на рибите;
- 6) други конкретни карактеристики во согласност со членот 72 од овој закон и
- 7) цели за квалитетот на водите заради намалување на загадувањето на водите во рамките на соодветната класа.

(3) Површинските и подземните води од секој речен слив се делат и категоризираат во определени површински и подземни водни тела според конкретните услови на една или повеќе класификации, како и во согласност со членот 72 од овој закон.

#### Член 95

##### **Отстапување од целите на животната средина**

(1) По исклучок, доколку постигнувањето на целите на животната средина за определено водно тело утврдени со овој закон, е неостварливо или неоправдано скапо, за тоа водно тело може да се постават помалку строги цели на животната средина.

(2) По исклучок, отстапувањето од целите на животната средина утврдени со овој закон е дозволено само доколку отстапувањето се должи на:

- нови промени на физичките карактеристики на површинско водно тело,
- промени во нивото на подземни водни тела или
- преземање на мерки на одржлив развој од човекот коишто предизвикуваат влошување на состојбата од висока на добра состојба на површинското водно тело.

(3) Отстапувањето од целите на животната средина од ставовите (1) и (2) на овој член не смее трајно да го спречи или оневозможи постигнувањето на целите на животна средина утврдени со овој закон, за конкретното водно тело и други водни тела.

(4) Податоците за отстапувањето од целите на животната средина од ставовите (1) и (2) на овој член, како и планираните и преземените мерки за подобрување на квалитетот на

водите и исполнување на целите на животната средина определени со овој закон, се составен дел на планот за управување со речен слив.

(5) Владата на Република Македонија на предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина поблиску ги пропишува условите за отстапување од целите на животната средина.

### **3. Заштитни зони**

#### **3.1. Општа одредба**

##### **Член 96**

##### **Определување на заштитните зони**

(1) Владата на Република Македонија ги определува:

1) заштитните зони за водни тела наменети за консумирање од страна на човекот, на предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на здравството и министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина;

2) заштитните зони за водни тела означени како води за рекреација, вклучувајќи ги и водите за капење, на предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на здравството и министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина;

3) заштитните зони кои се чувствителни на нитрати, на предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на здравството и министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на земјоделството;

4) водните тела кои се чувствителни на испуштањето на урбани отпадни води како заштитни зони, на предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на земјоделството и министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на здравството;

5) областите определени како заштитено природно наследство каде што одржувањето и подобрувањето на состојбата на водите е значаен фактор, на предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина и

6) зоните наменети за заштита на растителни и животински видови кои живеат или се зависни од вода а се економски значајни, на предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина и министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на шумарството.

(2) Општините, општините во градот Скопје и градот Скопје можат да укажат на органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, за потребата од определување на заштитна зона, во смисла на ставот (1) од овој член. Одлуката за потребата од определување на заштитна зона, во смисла на ставот (1) од овој член ја донесуваат советот на општините, општините во градот Скопје и градот Скопје.

(3) Заштитните зони се обележуваат на самото место со помош на предупредувачки знаци и информативни табли. Обележување на заштитните зони го обезбедува органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина.

(4) Владата на Република Македонија, на предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, утврдува мерки потребни за заштита на заштитните зони од ставот (1) на овој член обезбедувајќи постигнување на целите на животната средина.

(5) Заштитните зони и водните тела во рамките на секој речен слив што бараат посебна заштита, определени согласно со ставот (1) од овој член се запишуваат и постојано се ажурираат во регистар на заштитни зони којшто го води органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина.

(6) Податоците и картографскиот приказ на заштитните зони од ставот (1) на овој член и податоците од регистарот на заштитените зони, се составен дел на Планот за управување со соодветниот речен слив.

(7) Владата на Република Македонија, на предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина ги утврдува условите и начинот за воспоставување на заштитните зони и за картографскиот приказ на заштитните зони од овој член.

(8) Формата и содржината на регистарот од ставот (5) на овој член ги пропишува:

1) министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на здравството во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, за зоните од ставот (1) точки 1, 2 и 4 на овој член;

2) министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на здравството во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина и министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на земјоделството, за зоните од ставот (1) точка 3 на овој член;

3) министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина за зоните од ставот (1) точка 5 на овој член и

4) министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на шумарството за зоните од ставот (1) точка 6 на овој член.

(9) При определувањето на зоните од ставот (1) точка 6 на овој член се применуваат мерките и условите утврдени согласно со овој закон, како и мерките и условите утврдени со прописите од областа на заштитата на природата.

### **3. 2. Вода наменета за консумирање од страна на човекот**

#### **Член 97**

#### **Водни тела од кои се зафаќа вода наменета за консумирање од страна на човекот**

(1) Во рамките на секој речен слив се определуваат водните тела од кои се зафаќа или може да се зафати повеќе од 10 м<sup>3</sup> вода дневно наменета за консумирање од страна на човекот, или да се врши водоснабдување на повеќе од 20 луѓе.

(2) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на здравството

ги определуваат водните тела од ставот (1) на овој член и ги доставуваат до Владата на Република Македонија заради определување на заштитните зони од членот 96 став (1) точка 1 на овој закон.

(3) На водните тела кои се определени за зафаќање на вода наменета за консумирање од страна на човекот согласно со ставот (2) од овој член, а кои обезбедуваат повеќе од 100 м<sup>3</sup> дневно се спроведува задолжителен мониторинг согласно со членот 145 од овој закон.

#### Член 98

##### **Заштитни зони за водните тела наменети за консумирање од страна на човекот**

(1) Водното тело коешто се користи за снабдување со вода наменета за консумирање од страна на човекот се заштитува преку воспоставување и одржување на потесна или зона на строг санитарен надзор и една или повеќе пошироки заштитни зони.

(2) Потесна заштитна зона, во смисла на ставот (1) од овој член, е непосредниот простор околу местото на зафаќање на водата наменета за консумирање од страна на човекот, чија граница се определува особено во зависност од штедроста и значењето на водното тело, конфигурацијата, видот и составот на земјиштето и близината на населените места.

(3) Поширока заштитна зона, во смисла на ставот (1) од овој член, е поширокиот простор околу водното тело наменето за снабдување со вода за консумирање од страна на човекот, во кој обработката на земјиштето, изградбата и користењето на објекти и вршењето на други работи можат негативно да влијаат врз квалитативната и квантитативната состојба на водното тело, а нејзината граница се определува особено во зависност од големината и значењето на водното тело, хидрогеолошката состојба и потеклото на водното тело.

(4) Картографските прикази на заштитните зони се составен дел на катастрите и урбанистичките планови на општините, општините во градот Скопје и градот Скопје.

(5) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на здравството во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, го утврдува начинот на определување и одржување на потесните и пошироките заштитни зони и начинот на обработка на земјиштето, изградба и користење на објекти и вршење на други работи и активности во заштитните зони што можат неповолно да влијаат врз квалитативната и квантитативната состојба на водното тело.

#### Член 99

##### **Граници на заштитните зони за водите наменети за консумирање од страна на човекот**

(1) Границите на заштитните зони за водите наменети за консумирање од страна на човекот, заштитните мерки и други услови се одредуваат со елаборат изготвен врз основа на проучувањата и резултатите од истражните работи од страна на овластено стручно правно лице.

(2) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на здравството во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина поблиску ги пропишува содржината и начинот на изготвување на елаборатот од ставот (1) на овој член.

(3) Овластеното стручно правно лице од ставот (1) на овој член треба да ги исполнува следниве услови:

- да има вработено најмалку едно лице кое има завршено висока стручна подготовка од областа на природните и здравствените науки, кое има најмалку три години работно искуство и

- да поседува соодветна опрема и просторни услови за работа.

(4) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на здравството во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина поблиску ги пропишува видот на стручната подготовка, опремата и просторните услови коишто треба да ги исполнува стручното правно лице со цел да биде овластено за работите од ставот (1) на овој член.

(5) Овластувањето од ставот (1) на овој член го издава министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на здравството и истото се објавува во “Службен весник на Република Македонија”.

#### Член 100

### **Режим на заштитни зони за водните тела наменети за консумирање од страна на човекот**

(1) Заради заштита на водното тело коешто се употребува за снабдување со вода наменета за консумирање од страна на човекот од загадување или од други видови на искористувања кои можат да влијаат врз безбедноста на водата или нејзината количина, се преземаат неопходни мерки кои нема посредно или непосредно да дозволат:

1) влошување на постојниот квалитет на водата во мера релевантна за заштита на човековото здравје и

2) зголемување на нивото на третман за прочистување на водите што се користат за производство на вода за пиење.

(2) Активности кои би ја загрозиле квалитативната и квантитативната состојба на водното тело наменето за консумирање од страна на човекот се забранети во заштитните зони.

(3) Заради ограничување и спроведување контрола на движењето, правното лице кое управува со водоснабдителниот систем го оградува и презема други потребни мерки за заштита и обезбедување на земјиштето на потесната заштитна зона.

(4) Земјиштето во потесната заштитна зона коешто е во сопственост на физички и правни лица се експроприра, согласно со прописите за експропријација.

(5) Изградба на објекти и вршењето на други дејства и активности, со исклучок на зафатни објекти, резервоари, трафостаници, внатрешни патишта и други објекти потребни за водоснабдување и дејства потребни за функционирање на тие активности, на земјиштето во потесната заштитна зона е забрането.

### **3. 3. Зони за капење**

#### Член 101

### **Зони за капење**

(1) Зони за капење се областите во кои се наоѓа водата за капење.

(2) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на здравството во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина и министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите

од областа на транспортот и врските ги утврдуваат водните тела од ставот (1) на овој член и ги доставуваат до Владата на Република Македонија заради определување на заштитните зони од членот 96 став (1) точка 2 на овој закон.

(3) Градоначалникот на општините и градот Скопје е должен да ги означи зоните за капење, во кои мора како минимум да ги вклучи зоните од ставот (1) на овој член.

(4) Градоначалникот на општините и градот Скопје е должен да преземе мерки за заштити на зоните за капење од загадување и за заштита од дејства и активности кои можат негативно да влијаат врз квалитетот на водата за капење, согласно со членот 104 од овој закон.

(5) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на здравството во согласност министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, еднаш годишно на крај на сезоната за капење ја ажурира листата на зоните за капење определена согласно со членот 96 став (1) точка 2 од овој закон.

(6) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на здравството во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина и министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на транспортот и врските, го пропишува начинот на означување и начинот на користење на зоните за капење.

### **3. 4. Зони чувствителни на нитрати**

#### **Член 102**

#### **Зони чувствителни на нитрати**

(1) Заради обезбедување заштита на водите од загадување настанато од земјоделски активности, министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на земјоделството во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина донесува добра земјоделска пракса што ќе треба да се реализира на доброволна основа заради:

1) давање практични упатства на земјоделците и другите лица вклучени во земјоделството, во врска со активности што може да влијаат врз површинските и подземните водни тела и

2) промоција на соодветни практики за намалување на загадувањето на водите.

(2) Заради спречување или контрола на влез на нитрати во водите како резултат на земјоделски активности, министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на земјоделството и министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на здравството поблиску ги пропишува критериумите за определување на зоните чувствителни на нитрати определени согласно со членот 96 став (1) точка 3 од овој закон во коишто особено влегуваат површините каде што постојат:

- површински водни тела, особено оние што се користат или се наменети за зафаќање вода за пиење и се класифицирани во согласност со членот 94 од овој закон,

- подземни водни тела што содржат повеќе од 50 mg/l нитрати или за кои постои можност да содржат повеќе од 50 mg/l нитрати во иднина доколку не се преземат заштитни мерки и

- површински води што се сметаат за еутрофични или што може да станат еутрофични во иднина доколку не се преземат заштитни мерки.

(3) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на земјоделството и министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на здравството, на секои четири години, донесува оперативен план за заштита на водите од загадување предизвикана од нитрати од земјоделски извори и ги утврдува барањата, забраните или ограничувањата во врска со употребата на земјиштето и вршењето на земјоделските активности во означените зони, заради имплементација на мерките.

(4) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на земјоделството ги пропишува содржината, мерките и барањата за примена на добрата земјоделска пракса од ставот (1) на овој член, како и содржината, задолжителните и другите мерки на оперативниот план од ставот (3) на овој член.

(5) Во оперативната програма од ставот (3) на овој член особено ќе се имаат предвид постојните научно-технички податоци, особено поврзани со соодветните азотни удели кои потекнуваат од земјоделски и од други извори, како и на условите во релевантните подрачја во кои се наоѓаат зоните чувствителни на нитрати.

(6) Доколку се утврди дека преземените мерки за спроведување на оперативниот план од ставот (3) на овој член не се доволни за намалување на загадувањето на водата предизвикано од нитрати од земјоделски извори и спречување на натамошното загадување, во оперативниот план да бидат утврдени такви мерки или засилени дејствија кои ќе се сметаат за неопходни за постигнување на целите на оперативниот план. При утврдувањето на мерките или дејствијата ќе се води сметка за нивната ефективност и за трошокот во однос на другите превентивни мерки.

(7) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на земјоделството донесува програма за реализација на оперативниот план од ставот (3) на овој член.

### **3. 5. Зони чувствителни на испуштањето на урбани отпадни води**

#### **Член 103**

#### **Зони чувствителни на испуштањето на урбани отпадни води**

(1) Како зона чувствителна на испуштањето на урбани отпадни води, се смета водното тело коешто задоволува еден од следниве критериуми:

1) површински води што се сметаат за еутрофични или што може да станат еутрофични во блиска иднина доколку не се преземат заштитни мерки;

2) области на водни тела наменети за црпење на вода наменета за консумирање од страна на човекот што содржат концентрација повеќе од 50 mg/l нитрат, или што може да достигне толкава концентрација во блиска иднина и

3) водни тела во коишто се испуштаат отпадни води од населени места со повеќе од 2.000 еквивалент жители, каде што се бара повеќе од секундарно (биолошко) прочистување на урбаните отпадни води.

(2) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина во согласност со министерот кој раководи со

органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на здравството ја утврдува и ја одржува листата на чувствителните водни тела и ги утврдува барањата во однос на оптоварувањето и методот на прочистување на урбаните отпадни води што се испуштаат во водните тела во чувствителните зони.

(3) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на здравството и министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на земјоделството поблиску ги пропишува критериумите за утврдување на зоните чувствителни на испуштање на урбани отпадни води од ставот (1) на овој член определени согласно со членот 96 став (1) точка 4 од овој закон.

#### **4. Заштита на водите за капење**

##### **Член 104**

##### **Заштита на водите за капење**

(1) Градоначалникот на општините и градоначалникот на градот Скопје на чие подрачје се наоѓаат водите за капење, го уредуваат начинот на користење на водите за капење во согласност со стандардите и постапките утврдени со одредбите од овој закон или со пропис донесен врз основа на овој закон.

(2) Градоначалникот на општините и градоначалникот на градот Скопје на чие подрачје се наоѓаат водите за капење, го определуваат периодот на траење на сезоната за капење, како и бројот на капачи во текот на денот според кој може да се смета дека сезоната за капење започнала или завршила надвор од определениот период на траење на сезоната за капење, врз основа на прописот донесен врз основа на ставот (6) од овој член.

(3) Во случај на намалување на квалитетот на водата за капење, градоначалникот на општините и градоначалникот на градот Скопје задолжително ја информираат јавноста за промената на квалитетот на водата како и за мерките кои треба да се преземат.

(4) Заради заштита на водите од загадување, министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на здравството во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина може во зоните за капење да го забрани или ограничи вршењето на активности кои влијаат или можат да влијаат врз здравјето и животот на луѓето.

(5) Водата за капење не смее да содржи материи и супстанции штетни и опасни по здравјето на луѓето над пропишаните вредности за квалитет на водата за капење.

(6) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на здравството во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, ги пропишува начинот и мерките на управување со водите за капење, техничките критериуми и целите за квалитетот на водата за капење коишто особено опфаќаат:

1) воспоставување и одржување на профилот на водите за капење;

2) воспоставување на календар за мониторинг, параметрите и граничните вредности на водите за капење и зоните за капење;

3) мониторинг на водите за капење, референтни мерни методи, фреквенцијата, местата и методологијата за земање на примероци;

4) процена на квалитетот на водите за капење, конкретни услови кои треба да ги исполнува водата во поглед на присуството на материите и супстанциите и нивните концентрации, начинот на вршење на контролата и известувањето за квалитетот на водите за капење;

- 5) класификација на водите за капење;
  - 6) идентификација и оцена на случаи на загадување на водите за капење што може да влијае врз здравјето на капачите;
  - 7) начин и постапка за информирање на јавноста и учество на јавноста во управувањето со водите за капење;
  - 8) преземање на активности за заштита на капачите од загадувањето;
  - 9) преземање на активности за намалување на ризикот од загадување;
  - 10) критериумите за определување на сезоната за капење (датум, број на капачи и слично) и
  - 11) случаи во кои може привремено да се ограничи и забрани капењето.
- (7) Врз основа на процена на квалитетот на водите за капање, согласно со ставот (6) од овој член се класифицираат како води за капење со сиромашни, доволни, добри и одлични.
- (8) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на здравството по претходна соработка со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, како и градоначалникот на општините и градоначалникот на градот Скопје донесува програма на мерки со цел за подобрување на квалитетот на водите за капење со што категоризацијата на водите за капење би се подигнала на категорија добри или одлични.

## **5. Крајбрежни земјишта**

### **Член 105**

#### **Заштита на крајбрежните земјишта**

- (1) Изградбата на постројки и објекти или било кои работи и активности што опфаќаат преработка, постапување, складирање, отстранување или транспорт на опасни материи и супстанции и цврст или течен отпад се забранува во крајбрежните земјишта, освен ако со овој закон поинаку не е определено.
- (2) Употребата на вештачки ѓубриња, средства за заштита на растенијата и на биоцидални производи се забранува на растојание од 10 метра од брегот на површинските води.

## **6. Контрола на емисии и на загадувањето**

### **Член 106**

#### **Цели**

Контрола на емисии и на загадување е редуцирање на испуштањата на загадувачки материи и супстанции и намалување и елиминирање на испуштањата на приоритетни опасни материи и супстанции.

### **Член 107**

#### **Опасни материи и супстанции**

- (1) Во групата на опасни материи и супстанции особено спаѓаат:
- 1) сурова нафта, бензин, дизел гориво, гориво за греење и која било друга петрохемиска течност;

2) органохалогени соединенија и материи и супстанции коишто можат да формираат такви соединенија во водната животна средина, органофосфорни соединенија, органо калајни соединенија, материи и супстанции кои поседуваат карциногени, мутагени или тератогени својства во или преку водната животна средина, жива и нејзините соединенија, кадмиум и неговите соединенија, минерални масла и јаглероводороди, цијаниди, поединечни приоритетни опасни материи и супстанции и категории на материи и супстанции наведени во листата пропишана согласно со овој закон и

3) други течни или гасни материи и супстанции за кои постои ризик дека се токсични, и подложни на биоакмулирање.

(2) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на здравството ги пропишува:

1) листата на загадувачките материи и супстанции, приоритетните материи и супстанции вклучувајќи ги и приоритетните опасни материи и супстанции;

2) техничките и другите услови во врска со инсталирањето и работата на постројките од членот 108 на овој закон и

3) начинот на тестирање на објектите и постројките од членот 108 на овој закон, од страна на експерти пред пуштањето во работа и во редовни интервали за време на работењето.

(3) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на здравството во редовни интервали, не подолги од четири години ја ревидира листата од ставот (2) точка 1 на овој член.

(4) Листата од ставот (2) точка 1 на овој член и нивните карактеристики е дел од Регистарот на загадувачки материи и супстанции согласно со Законот за животната средина.

#### Член 108

#### **Објекти и постројки кои работат со опасни материи и супстанции**

(1) Објектите и постројките коишто во процесот на производство, преработка, полнење и складирање, користат или применуваат опасни материи и супстанции што можат да влијаат врз квалитетот на водата, вклучувајќи и цевководи за транспорт на такви материи и супстанции, се градат, поставуваат, работат и одржуваат на начин што исклучува секако директно или индиректно загадување на водите.

(2) Објектите и постројките од ставот (1) на овој член мора да се во согласност со најдобрите достапни техники.

(3) Објектите и постројките од ставот (1) на овој член не можат да се изградат или да започнат со работа ако не е прибавена интегрирана еколошка дозвола, мислење или согласности кои се потребни согласно со Законот за животната средина.

(4) Во случај на емисија што би можела да влезе директно или индиректно во површински води, подземни води или канализациониот систем, правното лице одговорно за работењето на постројката мора веднаш да го информира органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, како и да ги преземе сите пропишани мерки за спречување и намалување на негативните последици по животната средина.

(5) Одредбите од ставовите (1), (2), (3) и (4) на овој член не се однесуваат на објекти и постројки за складирање на течно шталско ѓубре и други споредни производи од земјоделски активности.

#### Член 109

##### Активности против загадување

(1) Во случај кога во водите навлегуваат или постои можност да навлезат приоритетни опасни материи и супстанции, отровни и штетни или загадувачки материи и супстанции или отпад, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина презема мерки за:

- 1) спречување на влегување на такви материи и супстанции и отпад;
- 2) отстранување и одлагање на материите и супстанциите;
- 3) санирање и ублажување на секое загадување врз водите и
- 4) колку што е можно враќање во поранешна состојба на водите и флората и фауната во екосистемите зависни од вода.

(2) Заради спроведување на мерките од ставот (1) на овој член претставниците на органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина имаат право на пристап на секое земјиште, односно недвижност во приватна сопственост.

(3) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина ги презема мерките од ставот (1) на овој член во соработка со правното или физичкото лице кое ги предизвикало случаите од ставот (1) на овој член согласно со одредбите од овој закон и Законот за животната средина.

#### Член 110

##### Испуштања на отпадни води

(1) Испуштање на ефлуент од индустриски и земјоделски течен отпад и урбани отпадни води, како и отпадни масла (во натамошниот текст: отпадни води) во канализација или во систем за одводнување, во површински или подземни водни тела, како и во крајбрежни земјишта и водни живеалишта, се забранува освен врз основа на дозвола од членот 79 на овој закон.

(2) Дозвола за испуштање се издава само доколку:

1) концентрацијата на отпадните материи и супстанции во отпадната вода со примена на современите техники и практики, односно со примена на најдобра достапна техника за инсталациите за кои се прибавува А-интегрирана еколошка дозвола, се одржува на најниско можно ниво;

2) ефлуентот не содржи приоритетни опасни материи и супстанции определени согласно со членот 107 од овој закон;

3) карактеристиките на ефлуентот се во согласност со прописите за граничните вредности на емисиите на одредени опасни и штетни материи и супстанции и целите за квалитетот;

4) издавањето дозвола е во согласност со планот за управување со речниот слив и

5) издавањето дозвола е во согласност со меѓународните договори ратификувани од Република Македонија.

(3) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина ги утврдува опасните и штетните материи и супстанции и нивните емисиони стандарди што можат да се испуштат во канализација или во систем за одводнување, во површински или подземни водни тела, како и во крајбрежни земјишта и водни живеалишта.

(4) Емисионите стандарди од ставот (3) на овој член особено се изразени во гранични вредности на емисии како максимум концентрации на опасните и штетните материи и супстанции за секој индустриски сектор одделно, за урбаните и индустриските отпадни

води, факторот на разблажување, начинот на определувањето на емисиите, начинот на определувањето на емисиите во дозволите и односот со интегрираните еколошки дозволи, индикаторите и стандардите за загадување и нивото на опасност/штетност, како и максималната количина на супстанции и материји кои можат да се испуштат, вклучително и временскиот период во кој можат да се испуштаат.

(5) Со програмата на мерки од членот 74 на овој закон можат да се утврдат временски рокови за намалување или елминирање на испуштањата на сите или на одделни опасни и штетни материји и супстанции.

(6) При издавањето на дозволите за испуштање во подземни води задолжително се води сметка за одредбите од членот 111 на овој закон.

#### Член 111

#### **Посебни одредби за подземните води**

(1) Со цел за заштита на подземните води се забранува секое директно испуштање на приоритетни материји и супстанции и загадувачки материји и супстанции во подземните води определени согласно со ставот (8) од овој член.

(2) Депонирање или отстранување на некоја приоритетна материја и супстанција или вршењето на друга активност со која би предизвикала индиректно испуштање на приоритетни материји и супстанции или загадувачки материји и супстанции во подземните води, се забранува освен врз основа на дозвола од членот 79 на овој закон и доколку:

1) е извршено претходно испитување на хидрогеолошките услови на соодветната област и

2) се предвидени и се спроведуваат сите неопходни технички мерки на претпазливост за да се спречи индиректно испуштање на каква било приоритетна материја и супстанција и загадувачка материја и супстанција.

(3) По исклучок од ставовите (1) и (2) на овој член може со дозволата за испуштање да се дозволи испуштање на материите и супстанциите од ставот (1) на овој член доколку:

1) со преземените мерки од ставот (2) на овој член се утврди дека подземните води не се соодветни за употреба, особено не за потреби на домаќинствата и земјоделството и ако со дозволата од овој став не се попречува искористување на другите подземни ресурси и ако супстанциите не можат да навлезат во други акватични системи или негативно да влијаат врз друг екосистем и

2) се дозволува испуштање заради реинјектирање во истиот аквифер на води што се користат за геотермални намени, води што се испумпуваат од рудници и каменономи или води што се испумпуваат при градежни работи.

(4) Со цел за заштита на подземните води се врши ограничување на сите директни испуштања на приоритетни материји и супстанции и загадувачки материји и супстанции во подземните води, како и се врши испитување на сите депонирања или отстранувања на некоја приоритетна материја и супстанција или вршењето на друга активност која би предизвикала индиректно испуштање на приоритетни материји и супстанции или загадувачки материји и супстанции во подземните води определени согласно со ставот (8) од овој член.

(5) Испитувањата од ставовите (2), (3) и (4) на овој член опфаќаат и испитувања на евентуалните пречистителни способности на почвата и на подземните слоеви и на ризикот од загадување и промена на квалитетот на подземните води поради испуштањето и ќе утврдат дали испуштањето на супстанциите и материите во подземните води претставува задоволувачко решение од аспект на животната средина.

(6) По исклучок на ставовите (2), (3) и (4) од овој член дозволата за испуштање може да се издаде за повторно вештачко полнење на подземно водно тело, заради управување со подземните води само доколку нема ризик од загадување на подземните води.

(7) Одредбите од овој член не се однесуваат на испуштања на отпадни води од домаќинствата во изолирани станбени објекти кои не се приклучени на системот на отпадни води, а се наоѓаат надвор од областите заштитени заради искористување на вода наменета за консумирање од страна на човекот; за испуштања за кои е утврдено од надлежен орган дека содржината на супстанциите и материите се во количество и концентрации кои се мали и не влијаат негативно врз сегашниот или идниот квалитет на подземните води реципиенти и за испуштање на материји што содржат радиоактивни супстанции.

(8) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на здравството ги припишува приоритетните материји и супстанции и загадувачки материји и супстанции во подземните води што се забранети за испуштање согласно со ставот (1) од овој член и приоритетните материји и супстанции и загадувачки материји и супстанции во подземните води што се ограничени за испуштање согласно со ставот (4) од овој член.

(9) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на здравството, поблиску ги пропишува посебните услови за директното и индиректното испуштање во подземните води за добивање на дозволите од ставовите (2) и (3) на овој член, мерките и активностите коишто се опфатени во дозволите, а што треба да се преземат за да се избегне влез на некоја загадувачка материја или супстанција во подземните води.

## **7. Урбани отпадни води**

### **Член 112**

#### **Отстранување на отпадни води**

Отстранување на отпадни води, во смисла на овој закон, значи собирање, одведување, прочистување и испуштање на отпадните води од домашни и индустриски ефлуенти, како и на собраните поројни води од атмосферски врнежи во урбанизирани области. Отстранувањето опфаќа и подземна инфилтрација или наводнување на земјиште со отпадни води, како и отстранување на тиња добиена со прочистување на отпадните води.

### **Член 113**

#### **Општи обврски**

(1) Општините, општините во градот Скопје и градот Скопје се должни да ги соберат, одведат и пречистат отпадните води што произлегуваат или се создаваат на нивното подрачје, вклучувајќи го и отстранувањето на тињата.

(2) Општините, општините во градот Скопје и градот Скопје се должни да обезбедат урбаните отпадни води што влегуваат во колекторските системи, пред испуштањето соодветно да се третираат во согласност со одредбите од членовите 114 до 118 на овој закон, како и да обезбедат дека:

1) постројките се проектираат, градат, експлоатираат и одржуваат на начин којшто обезбедува успешна работа во вообичаени локални климатски услови;

2) прочистените отпадни води и тињата добиена со третман на отпадните води да се искористуваат повторно, секогаш кога тоа е соодветно, во согласност со овој закон и

3) отстранувањето на отпадните води и тињата не смее да доведе до негативни влијанија врз животната средина.

(3) Општините, општините во градот Скопје и градот Скопје се должни да:

1) обезбедат, подобруваат и прошируваат канализациони системи и да ги чистат и одржуваат одводните системи заради соодветно одведување на отпадните води на нивно подрачје;

2) се грижат за празнење на септичките јами, согласно со потребите;

3) дозволат испуштање на индустриски отпадни води во канализационите системи во согласност со овој закон и да обезбедат услови за нивно одведување, собирање и прочистување и

4) обезбедат мониторинг согласно со одредбите од Главата VI на овој закон.

#### Член 114

#### **Одведување, собирање и прочистување на урбани отпадни води**

(1) Владата на Република Македонија и градоначалникот на општините, градоначалникот на општините во градот Скопје градоначалникот на градот Скопје се должни да обезбедат:

1) постоење на систем за собирање на отпадните води во секое населено место со повеќе од 2.000 е.ж. и соодветно прочистување на отпадните води пред испуштање во реципиентните води до ниво коешто ги задоволува целите за квалитет;

2) соодветно прочистување на сите отпадни води кои се испуштаат од системи за собирање на отпадни води од населени места со помалку од 2.000 е.ж. и

3) секундарен (биолошки) или на него соодветно прочистување на отпадните водите од системите за собирање на отпадни води од населени места со повеќе од 2000 е.ж., во случај отпадните води да се испуштаат во зони чувствителни на испуштање на урбани отпадни води.

(2) Кога постоењето на систем за собирање и одведување на отпадни води не е оправдано заради големи трошоци или затоа што системот нема да придонесе кон подобрување на животната средина, се користат индивидуални системи или други соодветни системи со кои се постигнува истото ниво на заштита на животната средина.

(3) За реализација на одредбите од ставовите (1) и (2) на овој член, Владата на Република Македонија, на предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите во областа на животната средина и органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на транспортот и врските, донесува Програма за одведување, собирање и прочистување на урбани отпадни води.

(4) Предлог на програмата за одведување, собирање и прочистување на урбани отпадни води се изработува врз основа на предлог на програми на советот на општините и на Советот на градот Скопје. Програмата за одведување, собирање и пречистување на урбаните отпадни води за градот Скопје се изработува врз основа на предлог донесен од советите на општините во градот Скопје.

(5) Урбаните отпадни води се собираат, одведуваат и пречистуваат преку системите согласно со ставовите (1) и (2) од овој член, освен доколку не се потребни други методи за собирање, одведување и прочистување, определени со дозволата за испуштање во води, заради опасната природа на индустриските отпадни води.

(6) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на транспорт и врски, поблиску ги пропишува условите за собирање, одведување и прочистување,

начинот и условите за проектирање, изградба и експлоатација на системите и станици за прочистување на урбаните отпадни води, како и техничките стандарди, параметрите, стандардите на емисијата и нормите за квалитет за предтретман, отстранување и прочистување на отпадни води, имајќи го предвид оптоварувањето и методот за прочистување на урбаните отпадни води коишто се испуштаат во зоните чувствителни на испуштање на урбани отпадни води.

(7) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на здравство и министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на транспортот и врските поблиску ги пропишува условите, начинот и граничните вредности на емисија за испуштањето на отпадните води по нивното прочистување, начинот на нивното пресметување, имајќи ги предвид посебните барања за заштита на заштитните зони.

(8) Прописите од ставовите (6) и (7) на овој член се ревидираат и дополнуваат во редовни интервали не подолги од четири години.

#### Член 115

#### **Испуштање на индустриски отпадни води**

(1) Секое испуштање на индустриски отпадни води, се врши на начин и под услови определени со дозволата за испуштање, односно интегрираната еколошка дозвола согласно со Закон за животната средина.

(2) Секое испуштање на биоразградливи индустриски отпадни води кои произлегуваат од капацитети со оптоварување поголемо од 4.000 е.ж., а кои не влегуваат во системите за прочистување на урбани отпадни води, се врши под услови и на начин определени со дозволата за испуштање, односно интегрираната еколошка дозвола согласно со Законот за животната средина, а задолжително за следниве индустриски сектори: преработка на млеко; производство на овошни и зеленчукови производи; производство и пакување во шишиња на безалкохолни пијалаци; преработка на компири; месна индустрија; пиварници; производство на алкохол и на алкохолни пијалаци; производство на добиточна храна од растителни производи; производство на желатин и на лепило од сурова кожа, кожа и од коски; фабрика за слад и рибопреработувачка индустрија.

#### Член 116

#### **Предтретман на индустриски отпадни води**

Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на транспортот и врските и градоначалникот на општините, градоначалникот на општините во градот Скопје и градоначалникот на градот Скопје, се должни да обезбедат ефлуентите од индустриските отпадни води коишто влегуваат во системите за собирање и прочистување на урбани отпадни води да бидат подложни на потребниот предтретман заради следново:

- 1) исполнување на барањата од членот 115 на овој закон;
- 2) заштита на здравјето на вработените во системи за одведување, собирање и прочистување на отпадни води;
- 3) спречување на оштетување на системите за одведување, собирање и прочистување на отпадни води и третманот на тињата;

4) обезбедување дека нема да биде попречена работата на системите за одведување, собирање и прочистување на отпадни води и третманот на тињата;

5) обезбедување дека испуштањата од пречистителната станица или некој друг систем нема негативно да влијае врз животната средина согласно закон и

6) обезбедување дека тињата се отстранува на начин безбеден за животната средина.

#### Член 117

### **Повторно користење на прочистените урбани отпадни води**

(1) Прочистените урбани отпадни води се користат повторно доколку тоа е соодветно, водејќи притоа сметка за намалување до најниска можна мера на негативните влијанија врз животната средина, а по претходно прибавена дозвола од органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина.

(2) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на здравството, поблиску ги пропишува условите, начинот и максимално дозволените вредности и концентрации на параметрите на прочистените отпадни води за нивно повторно користење.

(3) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина поблиску ги пропишува формата и содржината на образецот на барањето и на дозволата за повторно користење на прочистените отпадни води како и начинот на издавање на дозволата.

#### Член 118

### **Користење на тињата од прочистувањето на урбани отпадните води**

(1) Тињата што се добива од прочистувањето на урбаните отпадни води повторно се користи доколку тоа е соодветно, водејќи притоа сметка за намалување до најниска можна мера на негативните влијанија врз животната средина и по претходно прибавена дозвола од органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина.

(2) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на здравството, ги пропишува: начинот и постапката за користење на тињата, максималните вредности на концентрациите на тешки метали во почвата во која се користи тињата, вредности на концентрациите на тешки метали во тињата, согласно со неговата намена и максималните годишни количини на тешки метали што можат да се внесат во почвата.

(3) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина ги пропишува формата, содржината и начинот за доставување на податоците и видот на информации за користење на тињата од третманот на урбаните отпадни води согласно со нејзината намена, третман, состав и место на нејзиното користење.

(4) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина врз основа на добиените податоци од ставот (3) на овој член, води евиденција за степенот на користење на тињата од третманот на урбаните отпадни води согласно со нејзината намена, како и количината на продукција на тиња третманот и составот на тињата и местото на нејзиното користење.

(5) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина поблиску ги пропишува формата и содржината на образецот на барањето и на дозволата за користење на милот, како и начинот на издавање на дозволата за користење на милот од ставот (1) на овој член.

## **8. Отстапувања**

### **Член 119**

#### **Виша сила и природно збогатување**

(1) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, може да дозволи привремено отстапување од одредбите од оваа глава во случај на природни појави или состојби на виша сила кои се исклучителни и кои не можеле да се предвидат, како и во случај на околности кои се резултат на несреќи и други непредвидливи настани, особено во случај на:

- 1) екстремни поплави и долготрајни суши, и други природни непогоди;
- 2) вонредни метеоролошки или географски услови и
- 3) површински води кои природно се збогатуваат со одредени материи и супстанции што доведува до надминување на граничните вредности пропишани во согласност со овој закон.

(2) Привременото отстапување од ставот (1) на овој член не смее да доведе до загрозување на животот и здравјето на луѓето.

(3) Во случај на привремено отстапување од ставот (1) на овој член, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина е должен да:

- 1) ги определи условите врз основа на кои појавата, состојбата или настанот може да се определат како исклучителни и/или непредвидливи, вклучувајќи и утврдување на соодветни индикатори во планот за управување со речниот слив;

- 2) обезбеди отстапувањето да биде пропорционално и да не трае подолго од времето потребно за враќање во поранешна состојба;

- 3) обезбеди преземање на сите неопходни мерки за спречување на натамошно влошување на состојбата, при што се обезбедува постигнување на целите пропишани со овој закон кои се однесуваат на другите водни тела врз коишто не влијаат настанатите појави, состојби и околности, како и мерки за враќање на водното тело во поранешната состојба која постоела пред да настапат последиците од појавата, состојбата или настанот, веднаш штом престане појавата, состојбата или настанот кое е основ за отстапувањето;

- 4) обезбеди мерки коишто треба да се применат да се вклучат во Програмата на мерки од членот 74 на овој закон, при тоа да се внимава истите да не го доведат во прашање враќањето на квалитетот на водното тело по менувањето на околностите и

- 5) обезбеди краткиот опис за последиците од околностите и за мерките кои се преземени или треба да се преземат да биде составен дел од следниот ажуриран план за управување со речен слив.

(4) Во случај на отстапување според овој член, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина веднаш ја известува засегнатата јавност, обезбедува релевантни информации за преземените мерки и дава совети за мерките што треба да ги преземе јавноста, со цел да се заштитат животот и здравјето на луѓето и целите на животната средина утврдени со овој и друг закон.

(5) Заради враќање на водното тело во поранешната состојба која постоела пред да настапат последиците од појавата, состојбата или настанот, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина е должен последиците

од исклучителните околности, или од околностите што разумно не можеле да се предвидат да се ревидираат еднаш годишно и во зависност од условите утврдени во ставот (3) точка 1 од овој член, да ги преземе сите изводливи мерки.

(6) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на здравството, поблиску го пропишува начинот за утврдување на случаите од ставот (1) на овој член, како и мерките од ставот (3) на овој член.

## **9. Други прашања поврзани со заштитата на водите**

### **Член 120**

#### **Минимум прифатлив проток на вода и ниво на подземната вода**

(1) Минимум проток на вода и ниво на подземната вода се одржува во секое површинско водно тело, односно тело на подземна вода, што нема да биде помало од минимумот прифатлив проток, односно ниво потребно за:

- 1) заштита на јавното здравје и безбедноста;
- 2) зачувување на природниот баланс на водните и копнените екосистеми;
- 3) зачувување на карактеристиките на пределот и
- 4) поддршка на хемиската, физичката и еколошката состојба на водните тела во согласност со членот 94 од овој закон.

(2) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина ја пропишува методологијата за определување минимум прифатлив проток на водите и ниво на подземните води, од аспект на квантитет и квалитет, имајќи предвид:

- 1) сезонскиот проток на површинските води, односно нивото на подземните води;
- 2) целите за квалитетот на водите утврдени во согласност со овој закон;
- 3) целите на животната средина утврдени во согласност со овој закон и
- 4) одредбите за користење на водите во согласност со овој закон.

(3) Мониторинг на протокот и нивото на вода што се минимално прифатливи за определено водно тело треба да се следи на определени мерни места преку контролни пунктови.

(4) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина ги определува мерните места на определени контролни пунктови за определено водно тело. Методологијата за мониторинг на протокот и/или нивото за секое мерно место се определуваат со планот за управување со речниот слив.

### **Член 121**

#### **Испуштање на вонредни количества вода**

Доколку количеството вода во водотекот се намали до степен до кој може да настане зголемено загадување на тие води, Владата на Република Македонија, на предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, може да нареди испуштање на вонредни количества вода од акумулациите заради разредување на концентрациите на загадувањето.

## V. ЗАШТИТА ОД ШТЕТНО ДЕЈСТВО НА ВОДИТЕ

### 1. Општи одредби

#### Член 122

##### **Заштита од штетно дејство на водите**

(1) Заштитата од штетното дејство на водите опфаќа активности и мерки за заштита и одбрана од поплави, заштита од ерозија и порои, одбрана од замрзнување на површинските водни тела, како и отстранување на последиците од таквите штетни дејства на водите.

(2) Заштитата од штетно дејство на водите се врши под услови, на начин и во постапка определени со овој и друг закон.

#### Член 123

##### **Надлежност за заштита од штетно дејство на водите**

(1) За заштита и одбрана од поплави и за заштита од друго штетно дејство на водите во урбаните подрачја надлежни се општините, општините во градот Скопје и градот Скопје на нивното подрачје.

(2) Правните лица кои управуваат со водостопанствата од членот 191 на овој закон се надлежни за заштита и одбрана од поплави и за заштита од друго штетно дејство на водите во подрачјето на нивното дејствување, вклучително и уредување и одржување на коритата и каналите во нивното подрачје.

(3) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина ја следи координацијата на активностите од ставот (1) на овој член коишто се преземаат од надлежните органи на општините, општините во градот Скопје и градот Скопје.

(4) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина обезбедува и ја следи координацијата на активностите од ставот (2) на овој член коишто се преземаат од водостопанствата од членот 191 на овој закон.

(5) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, за заштита и одбрана од поплави и за заштита од друго штетно дејство на водите за целата територија на Република Македонија, со исклучок на штетните дејства во подрачјата од ставовите (1) и (2) на овој член, ќе одреди водостопанство кое ќе биде надлежно за заштита и одбрана од поплави и за заштита од друго штетно дејство на водите.

#### Член 124

##### **Програма за заштита од штетно дејство на водите**

(1) Заради заштита од штетните дејства на водите, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, во соработка со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на земјоделството, изработува Програма за заштита од штетно дејство на водите во рамките на соодветниот речен слив (во натамошниот текст: Програмата), како составен дел на плановите за управување со речен слив.

(2) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, деловите од Програмата од ставот (1) на овој член за подрачјата на општините, општините во градот Скопје и градот Скопје, ја изработува врз основа на програмите на советот на општините, општините во градот Скопје и градот Скопје.

(3) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, деловите од Програмата од ставот (1) на овој член за подрачјето на водостопанството, ја изработува врз основа на програмата на водостопанството. Програмата на водостопанствата чии подрачја се протегаат во урбанизираните подрачја на општините, општините во градот Скопје и градот Скопје, водостопанството ја донесува во соработка со општините, општините во градот Скопје и градот Скопје.

(4) Со Програмата од ставот (1) на овој член се предвидуваат превентивни мерки, изградба на заштитни објекти и постројки и изведување на работи за заштита од штетно дејство на водите (изградба на насипи, акумулации, регулација на реки, уредување на порои, заштита на земјиште од ерозија, пошумување и слично).

(5) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на земјоделството ја пропишува содржината на Програмата од ставот (1) на овој член и на програмите од ставовите (2) и (3) на овој член, начинот и постапката на нивното донесување, начинот и постапката на остварување на соработката меѓу субјектите кои ги изработуваат програмите од ставовите (2) и (3) на овој член.

## **2. Заштита и одбрана од поплави**

### **Член 125**

#### **Основни мерки за заштита од поплави**

(1) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на одбраната, министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на транспортот и врските, министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на земјоделството, министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на здравството и министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на локалната самоуправа, а по претходна соработка со органите на државната управа надлежни за заштита и спасување, утврдува:

1) список и картографски приказ на плавените рамнини, на водните живеалишта, крајбрежните земјишта на езерата и акумулациите, како и на други водни системи;

2) карта на подрачја со ризик од поплави во која се означуваат подрачјата подложни на ризик од поплави, простирање на поплавните бранови и највисоките нивоа на езерата и акумулациите;

3) системот за прогноза и предупредување (алармирање) за поплави;

4) мерките за заштита и развој на подрачјата наведени во списокот и означени на картографскиот приказ;

5) техничката помош и совети за сите прашања поврзани со спроведувањето на превентивни и санациони мерки за ублажување на последиците во случај на поплава и

6) мерки за вонредни состојби и нивната организација.

(2) Во картографскиот приказ од ставот (1) точка 1 на овој член посебно се означуваат и областите за контрола на поплави сместени до, или што го опкружуваат површинското водно тело или водните живеалишта.

(3) Со мерките утврдени во прописот од ставот (1) на овој член се обезбедува:

1) остварување на јавниот интерес во заштитата од штетното дејство на водите;

2) оневозможување на уредувањето на просторот, користењето на земјиштето, вршење на градежни работи и други активности што би можеле да ја зголемат опасноста од поплави и штети;

3) заштита на животот и здравјето и имотот на луѓето;

4) постигнување на целите на животната средина утврдени согласно со овој закон и

5) минимизирање на трошоците за заштита од поплавите.

#### Член 126

### **Оперативни планови за заштита и одбрана од поплави**

(1) Заради спроведување на Програмата од членот 124 на овој закон, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, советот на општините, општините во градот Скопје и градот Скопје, како и водостопанството од членот 191 на овој закон, донесуваат оперативни планови за заштита и одбрана од поплави за загрозените подрачја (во натамошниот текст: оперативен план).

(2) Ако загрозеното подрачје од поплави се протега на две или повеќе општини, општини во градот Скопје и во градот Скопје, оперативниот план за заштита и одбрана од поплави за загрозените подрачја го донесуваат спогодбено советот на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје, по претходна согласност од органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина.

(3) Советот на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје донесуваат оперативни планови за заштита и одбрана од поплави за загрозените подрачја на предлог на градоначалникот на општините, градоначалникот на општините во градот Скопје и градоначалникот на градот Скопје.

(4) Оперативниот план за заштита и одбрана од поплави особено содржи: топографски, хидролошки, хидротехнички, демографски, стопански и други подлоги и податоци, граници на загрозеното подрачје, работи и мерки што се преземаат и извршуваат пред опасноста и за време на одбраната од поплави и органи надлежни за заштита и одбрана од поплави.

(5) Со оперативниот план од ставот (1) на овој член се предвидуваат оперативни мерки и други дејства за заштита и одбрана од поплави и потребните средства за неговото извршување, како и органот или субјектот што ќе раководи со заштитата и одбраната од поплави.

(6) Во извршувањето на оперативниот план од ставот (1) на овој член учествуваат органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, градоначалникот на општините, општините во градот Скопје и градот Скопје и водостопанството, органите надлежни за заштита и спасување, како и други правни и физички лица од загрозеното подрачје определени со Програмата од членот 124 на овој закон.

(7) На правните и физичките лица, за чии објекти, постројки и имоти се организира и врши одбрана од поплави, не им припаѓа надоместок на штета, освен за штети причинети со намерно пуштање на вода во бранетото подрачје заради спречување на поголеми штети.

(8) Согласно на оперативните планови од ставот (1) на овој член даваат органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, Дирекцијата за заштита и спасување и Центарот за управување со кризи.

Член 127

**Дополнителни мерки на оперативните планови**

Ако мерките утврдени согласно со членот 124 став (4) од овој закон, не се доволни за отстранување на опасноста, во случај на непосредна опасност од штетно дејство на водите, органите кои согласно со оперативниот план од членот 126 став (5) на овој закон се надлежни за заштита и одбрана од поплави, можат да наредат и преземање на други неопходни мерки.

Член 128

**Пуштање на вода во бранетото подрачје**

(1) Во случај на вонредна состојба, може да се дозволи пуштање на вода во бранетото подрачје со пресечување на насипи или на друг начин со цел да се спречат, односно да се намалат штетите.

(2) Одлука за пуштање вода во бранетото подрачје донесува органот или субјектот што раководи со одбраната од поплави определен со оперативниот план од членот 126 став (5) на овој закон.

Член 129

**Обврска за одржување на водостопанските објекти**

Водостопанството и другите правни лица, општините, градот Скопје и општините во градот Скопје кои управуваат со брани и акумулации и со заштитни насипи, се должни овие објекти да ги користат и одржуваат на начин што обезбедува прифаќање на поплавните бранови, како и обезбедување на нивна заштита од елементарни непогоди.

Член 130

**Обврска за известувања**

(1) Водостопанството и другите правни лица од членот 129 на овој закон, се должни да вршат мониторинг на состојбата на нивото и количеството на акумулираните води во акумулациите, како и на количеството на водите што влегуваат и што се испуштаат од нив, и за тоа да го известуваат органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина и органот на државната управа надлежен за вршење на стручните работи од областа на хидрологијата и метеорологијата.

(2) Во случај на опасност од уривање на брани, пробивање на заштитни насипи, како и испуштање или прелевање на поголеми количества на вода од акумулациите што можат да предизвикаат поплави, водостопанството и други правни лица од членот 129 на овој закон се должни да обезбедат известување и тревожење на населението на загрозеното подрачје.

(3) Владата на Република Македонија, на предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на земјоделството, министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на одбраната и министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на здравството, формира постојано оперативно тело коешто врши координирање на активностите при појава на случаи од ставот (2) на овој член.

(4) Известувањето за состојбата од ставот (1) на овој член се врши според методологија што ја пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за

вршење на работите од областа на животната средина во соработка со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на земјоделството.

(5) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, на предлог на органот на државната управа надлежен за вршење на стручните работи од областа на хидрологијата и метеорологијата, пред настанување на критични водостои за бранетото подрачје, го известува Центарот за управување со кризи за да дава прогноза за времето на доаѓање и висината на поплавните бранови.

(6) Во времетраењето на опасноста од поплави, органот што раководи со одбраната од поплави, утврден во оперативните планови од членот 126 став (3) на овој закон, ги известува надлежните органи за одбрана од поплави на низводните подрачја за сите појави и мерки што ги презема на своето подрачје, а кои се од значење за одбрана на тие подрачја, како и да соработува со нив.

### **3. Уредување и одржување на површинските води**

#### **Член 131**

#### **Уредување и одржување на површинските води**

(1) Заради заштита и одржување на природните и уредените речни корита и бреговите на водотеците, езерата и акумулациите, забрането е, освен со дозвола или согласност издадена врз основа на закон:

1) да се вади чакал, песок и камен од корита и бреговите на површински водни тела (водотеци и езера и акумулации), со што се влошува постојниот режим на води, се предизвикуваат процеси на ерозија и се ограничува или оневозможува користењето на водите;

2) да се менува правецот на водотекот;

3) да се фрла отпаден материјал (индустриски, комунален и друг отпад), земја, градежен шут, јаловина и друго;

4) да се вршат други работи со кои се оштетуваат речните корита и бреговите на водотеците, езерата и акумулациите;

5) да се сечат дрвја и да се уништува друга вегетација во речните корита и бреговите на водотеците, езерата и акумулациите;

6) да се изгради брана, насип или друга слична препрека која би имала негативно влијание врз протокот на водотекот и

7) да се врши градба или зафат коишто би имале негативно влијание врз протокот на водотекот.

(2) При примената на ставот (1) од овој член, треба да се има предвид дека:

1) корито на регулиран водотек, во смисла на овој закон, е просторот меѓу крајбрежните објекти (насипи, кејови и друго) во кој постојано или повремено тече вода;

2) корито на природен водотек, во смисла од овој закон, е просторот меѓу границите на допирањето на педесетгодишната вода;

3) крајбрежен појас на водотек вон населени места, во смисла на овој закон, е појасот во ширина од 50 метра зад ножицата на насипот кај регулираните водотеци, односно зад линијата на допирањето на педесетгодишната вода кај нерегулираните водотеци, а во населените места ширината на крајбрежниот појас ја определуваат советот на општините и советот на градот Скопје, на предлог на градоначалникот на општините и на градот Скопје, по претходна согласност на органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина и

4) крајбрежен појас на езеро и акумулации, во смисла на овој закон, е појасот во ширина од 50 метра од линијата на највисокиот утврден водостој.

#### Член 132

#### **Пристап до површински води**

(1) Пристапот до крајбрежниот појас на водотеците, езерата и акумулациите за спорт, рекреација и слични активности е слободен.

(2) Советот на општините и на градот Скопје, на предлог на градоначалникот на општините и градоначалникот на градот Скопје, го уредува пристапот до крајбрежниот појас на водотеците, езерата и акумулациите за спорт, рекреација и слични активности, освен ако поинаку не е определено со овој или друг закон.

#### Член 133

#### **Обезбедување на протокот во водотеците**

(1) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, градоначалникот на општините и градоначалникот на градот Скопје и водостопанствата се должни да извршат процена, еднаш годишно до крајот на септември, за тоа дали водотеците на подрачјето под нивна надлежност се во состојба да предизвикаат поплави на земјиштето и дали обезбедуваат непречен проток на водата, и дали прописите за контрола на поплави целосно се почитуваат.

(2) Доколку водотеците не обезбедуваат непречен проток, субјектите од ставот (1) на овој член преземаат мерки за обезбедување на непречен проток, доколку протокот не се обезбедува.

### **4. Заштита од ерозии и уредување на порои**

#### Член 134

#### **Ерозија**

(1) Ерозија, во смисла на овој закон, е распаѓањето на земјиштето и разнесување на честиците под влијание на водата, во обем што го деградира површинскиот слој на земјиштето.

(2) Ерозивно подрачје, во смисла на овој закон, е подрачјето зафатено со видливи траги од ерозија и каде што површинскиот слој на земјиштето е деградиран.

(3) Подрачје загрозувано од ерозија, во смисла на овој закон, е земјиштето на коешто сè уште не се видливи траги на ерозија, но таа може да се појави поради неправилното користење на тоа или околното земјиште и земјоделските и шумските култури.

#### Член 135

#### **Граници на ерозивно подрачје**

(1) Советот на општините и советот на градот Скопје и водостопанствата од членот 191 на овој закон се должни на територија под нивна надлежност да ги определат границите на ерозивното подрачје и подрачјето загрозувано од ерозија и да ги утврдуваат мерките и работите за заштита на земјиштето од ерозија и уредувањето на пороите, врз основа на техничка документација.

(2) Советот на градот Скопје ги определува границите на подрачјата од ставот (1) на овој член на предлог на советот на општините во градот Скопје.

(3) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина во соработка со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на земјоделството ги определува границите на ерозивното подрачје и подрачјето загрошено од ерозија и ги пропишува мерките за заштита на ерозивно подрачје и ги определува работите за уредување на пороите, врз основа на техничка документација за целата територија на Република Македонија, со исклучок во подрачјата од ставовите (1) и (2) на овој член.

#### Член 136

##### **Мерки за заштита на ерозивно подрачје**

Мерки за заштита на ерозивно подрачје се:

- 1) пошумување, затревување и терасирање (со контурни ровови, подсидување и слично);
- 2) забрана за вадење на земја, песок, чакал и камен;
- 3) забрана на кастрење, сечење и копачење на дрва и грмушки и
- 4) забрана за пасење на добиток.

#### Член 137

##### **Заштита од ерозија**

(1) Во ридско-планинските подрачја, сечата на дрвјата мора да се врши на начин со кој се обезбедува заштита од ерозија.

(2) Во сливовите на акумулациите и во хидромелиоративните системи, со шумите што се подигнати како заштитни објекти против ерозија, како и со заштитната вегетација во крајбрежните појаси на водотеците во шумите се стопанисува согласно со закон.

(3) Сечењето на шумите и крајбрежна вегетација од ставот (2) на овој член се врши по претходно мислење на водостопанството во рамки на неговото подрачје на дејствување.

#### Член 138

##### **Создавање на ерозија и надоместок на штета**

Правните и физичките лица, кои со своето однесување, со неправилна обработка на површините или со друго дејство создаваат ерозија со што нанесуваат штети и на други објекти, се должни на своја сметка, да преземат заштитни мерки за спречување на ерозијата, како и мерки за отстранување на штетните последици и да ги надоместат направените штети.

#### Член 139

##### **Порои**

Порои, во смисла на овој закон, се водотеците со стрмни падови, со ненадејни и брзи води, кои носат и таложат однесени или откинати делови на земја, песок, чакал и други материјали од повисоките кон пониските места, а водите со нанос се разливаат неконтролирано во полињата или се влеваат во природните или вештачките реципиенти.

#### Член 140

##### **Поројно корито**

(1) Ширина на поројното корито, во смисла на овој закон, е просторот по кој течат највисоките поројни води.

(2) Должина на поројното корито, во смисла на овој закон, е просторот од собиралиштето на поројниот тек до местото на таложењето, односно вливот во реципиентот.

(3) Брег на поројното корито кај одроните и лизгалиштата, во смисла на овој закон е просторот од најниската точка на поројното корито до горниот раб на одронот, односно рамнината на лизгалиштето.

(4) Крајбрежен појас на поројното корито, во смисла на овој закон, е ширината на појасот најмногу до 100 метри хоризонтално лево и десно од горните рабови на одроните, односно рамнината на лизгалиштето.

#### Член 141

### Уредување на порои

(1) Непосредно со уредувањето на поројот се врши и уредување на еродираните површини во сливот.

(2) Со техничката документација за уредување на поројот се определуваат бреговите и крајбрежниот појас на поројното корито од собиралиштето до местото на таложењето, односно вливот во реципиентот.

(3) Со заштитните објекти на површините на бреговите и на местото на таложењето, односно вливот во реципиентот управува правното лице коешто го уредува поројот или коешто управува со тие објекти.

(4) Општините, општините во градот Скопје и градот Скопје се должни да ги преземат мерките за уредување на пороите што се наоѓаат на нивното подрачје, освен за подрачјата на правното лице од ставот (3) на овој член.

### **5. Заштита и подобрување на режимот на водите со вадење на песок, камен и чакал од коритата и бреговите на површинските водни тела**

#### Член 142

### **Заштита и подобрување на режимот на водите со вадење на песок, камен и чакал од коритата и бреговите на површинските водни тела**

(1) Заради заштита и подобрување на режимот на водите од коритата и бреговите на површинските водни тела (водотеците, езерата и од акумулациите) се вади песок, чакал и камен.

(2) Вадење на песок, чакал и камен од коритата и бреговите на површинските водни тела се врши врз основа на дозвола од членот 26 на овој закон.

### **6. Известување**

#### Член 143

### **Обврска за известување**

(1) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, советот на општините, советот на општините во градот Скопје, советот на градот Скопје и водостопанството се должни да изготвуваат, донесуваат и објавуваат извештаи за активностите реализирани во претходната година и предвидените активности за наредната година во врска со заштитата од штетното дејство на водите (заштита и одбрана од поплави, уредувањето и одржување на природните и уредените водотеци и другите површински води, заштита од ерозија и порои, одбрана од

замрзнување на површинските водни тела и заштита и подобрување на режимот на водите со вадење на песок, камен и чакал), како и мерките што тие ги сметаат за потребни заради спречување и ублажување на последиците од штетното дејство на водите на земјиштето во нивното подрачје.

(2) Извештаите на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје од ставот (1) на овој член ги изготвуваат и објавуваат градоначалникот на општините, градоначалникот на општините во градот Скопје и градоначалникот на градот Скопје.

(3) Извештаите од ставот (1) на овој член се доставуваат на одобрување до органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина до 31 март во тековната година.

(4) Извештаите од ставот (1) на овој член се достапни до јавноста на начин и под услови определени со закон.

(5) Податоците од плановите, програмите и мерките определени во ова поглавје се дел од плановите за управување со речните сливови.

(6) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, веднаш ја информира засегнатата јавност во случај на опасност и обезбедува соодветни информации за преземените мерки и советува какви мерки да се преземат со цел да се заштити животот и здравјето на луѓето, и целите на животната средина определени со овој закон или друг пропис.

## VI. МОНИТОРИНГ НА ВОДИТЕ

### Член 144

#### **Мониторинг на водите**

(1) Мониторингот на состојбата на квантитетот и квалитетот на сите водни тела во Република Македонија и на водите наменети за користење, се врши под услови и на начин утврдени со овој закон.

(2) Целта на мониторингот на состојбата на квантитетот и квалитетот на сите водни тела во Република Македонија и на водите наменети за користење е да се воспостави и да се одржува сеопфатна база на податоци потребни за управување и преглед на состојбата со водите во рамките на подрачјата на речните сливови.

(3) Информациите обезбедени преку мониторингот на состојбата на квантитетот и квалитетот на сите водни тела во Република Македонија и на водите наменети за користење, се достапни до јавноста и до надлежните органи, организации и институции, особено заради спроведување и оценка на реализацијата на мерките за зачувување, заштита и постојано подобрување на сите водни тела.

### Член 145

#### **Државна хидролошка мрежа за мониторинг на водните тела**

(1) Заради мониторинг на површинските и подземните водни тела се воспоставува државна хидролошка мрежа за мониторинг (во натамошниот текст: државна мрежа).

(2) Државната хидролошка мрежа е дел од државните мрежи за мониторинг на медиумите и областите на животната средина утврдени со Законот за животната средина.

(3) За водните тела кои не се опфатени со мерните места од државната мрежа, општините, општините во градот Скопје и градот Скопје можат да воспоставуваат локални мрежи на мерни места за мониторинг на водните тела (во натамошниот текст: локална мрежа).

(4) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина ги пропишува критериумите за избор на мерните места за државната и локалната мрежа за мониторинг на водните тела.

(5) Владата на Република Македонија, на предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина ги пропишува условите, начинот и постапката за воспоставување и работење на сите мрежи за мониторинг на состојбата на водните тела.

(6) За вршење на мониторингот од ставот (1) на овој член, Владата на Република Македонија на предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина донесува програма за мониторинг на водите.

(7) За вршење на мониторингот од ставот (3) на овој член, советот на општините и Советот на градот Скопје, донесуваат програма за мониторинг на водите.

(8) Во програмата за мониторинг од ставот (6) на овој член задолжително се вклучува посебен дел за вршење на мониторинг на безбедноста на водата за консумирање од страна на човекот на предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на здравството.

(9) Програмата од ставовите (6) и (7) на овој член се составен дел на плановите за управување со речен слив.

#### Член 146

#### **Надлежност за мониторинг на водните тела и на водите наменети за користење**

(1) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина е одговорен за целокупниот мониторинг на водните тела опфатени со државната мрежа. Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина е одговорен и за реализација, работење, одржување и развој на државната мрежа.

(2) Градоначалникот на општините и градоначалникот на градот Скопје го вршат и се одговорни за мониторингот на водните тела опфатени со локалната мрежа и се одговорни за реализацијата, работењето, одржувањето и развојот на локалната мрежа за мониторинг на состојбата.

(3) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина е надлежен за мониторингот на испуштањето на отпадните води.

(4) Мониторингот на водите наменети за консумирање од страна на човекот го вршат органите надлежни за здравствена заштита во согласност со прописите за безбедност на храна.

(5) Мониторингот на водите во зоните за капење го вршат градоначалникот на општините и градоначалникот на градот Скопје на чие подрачје се наоѓа зоната за капење. Во случај кога зоната за капење се наоѓа на подрачје на две или повеќе општини мониторингот на состојбата на водите го вршат градоначалниците во меѓусебна соработка и координација, сразмерно на големината на зоната за капење која влегува во подрачјето на секоја општина.

(6) Определени видови на стручни работи за мониторингот на водните тела опфатени со државната и локалната мрежа, како и оние за мониторинг на водите наменети за користење, можат да вршат акредитирани научни и стручни организации и институции и други правни лица кои имаат соодветна опрема, уреди, инструменти и просторни услови за вршење на работите, и најмалку едно лице со високо образование од областа на здравствената заштита.

(7) Поблиските услови кои треба да ги исполнуваат акредитираните лица од ставот (6) на овој член, во однос на стручниот кадар, опремата, уредите, инструментите и просторните услови за вршење на работите, ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на здравството.

#### Член 147

#### **Мониторинг на квантитетот и квалитетот на водните тела**

(1) Мониторинг на површинските води ги опфаќа:

1) волуменот, нивото, или протокот до степен релевантен за еколошката и хемиската состојба и еколошкиот потенцијал и

2) еколошката и хемиската состојба и еколошкиот потенцијал.

(2) Мониторинг на подземните води ја опфаќа хемиската и квантитативната состојба и термичкиот режим.

(3) Мониторинг во заштитните зони ги опфаќа и дополнителните барања за утврдување на состојбата на заштитната зона.

(4) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина ја пропишува методологијата и ги определува параметрите за мерење и мониторинг на квалитетот и квантитетот на сите водни тела, освен за водните тела дефинирани во членовите 148 и 149 од овој закон.

(5) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на здравството ја пропишува методологијата и ги определува референтните мерни методи и параметрите за мерење и мониторинг на квалитетот и квантитетот на водните тела прогласени за чувствителни зони во однос на испуштените урбани отпадни води.

(6) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на здравството и министерот кој раководи со органот на државна управа надлежен за вршење на работите од областа на земјоделството ја пропишува методологијата и ги определува референтните мерни методи и параметрите за мерење и мониторинг на квалитетот и квантитетот на водните тела во зоните чувствителни на нитрати.

(7) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина ја пропишува методологијата и ги определува референтните мерни методи и параметри за мерење и мониторинг на квалитетот и квантитетот на водните тела во подрачјата заштитени како природно наследство.

(8) Со прописите од ставовите (4), (5), (6) и (7) на овој член се утврдуваат и посебни барања за мониторинг во случај на поплави и вонредни состојби, виша сила и несреќи, како и временскиот рок за ревизија на програмите за мониторинг.

(9) Збирните информации од програмите за мониторинг и од активностите за мониторинг се составен дел на планот за управување со речен слив.

Член 148

**Мониторинг на водата наменета за консумирање од страна на човекот**

(1) Мониторингот и анализите на водата наменета за консумирање од страна на човекот се врши на начин со кој се обезбедува безбедна вода во согласност со членот 183 од овој закон и прописите од областа на безбедност на храната.

(2) Примероците за анализирање на безбедност на водата наменета за консумирање од страна на човекот се земаат на начин кој обезбедува репрезентативност на квалитетот на водата која се консумира во текот на годината.

(3) Во случај кога во процесот на преработка и дистрибуција на водата наменета за консумирање од страна на човекот е потребно да се изврши дезинфекција на водата, ефикасноста на дезинфекцијата треба да се проверува на начин и по постапка утврдени со членот 186 од овој закон и прописите од областа на безбедност на храната.

(4) Правните и физичките лица кои за потребите на јавното водоснабдување или за комерцијални потреби црпат или зафаќаат вода наменета за консумирање од страна на човекот се должни да го следат квалитетот и количината на зафатените или исцрпните води, да ги чуваат податоците за извршените мерења и анализи и податоците да ги доставуваат до органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, како и до органот надлежен за безбедност на храна и органите надлежни за здравствена заштита.

(5) Обврската од ставот (4) на овој член не се однесува на физичките лица кои за лични потреби или за потребите на своето семејно домаќинство, црпат или зафаќаат помалку од 10 м<sup>3</sup> дневно, вода наменета за консумирање од страна на човекот.

(6) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на здравството ги пропишува методологијата, поблиските услови за објектите, опремата и стручниот кадар, начинот и постапката за мониторинг на безбедност на водата наменета за консумирање од страна на човекот во согласност со овој закон и прописите за безбедност на храна.

(7) По потреба, за определени случаи во кои постои основана причина за сомневање дека определени материи и супстанции или микроорганизми за кои не постојат вредности на параметрите согласно со членот 183 од овој закон, а кои се присутни во водата наменета за консумирање од страна на човекот во количини или вредности кои претставуваат потенцијална опасност за човековото здравје, се врши нивно дополнително следење.

(8) Правното лице коешто управува со водоснабдителниот систем е должно да инсталира и да ги одржува во исправна состојба инструментите за мерење и анализа на квалитетот на:

- 1) суровата вода во нејзината изворна состојба;
- 2) пречистената вода по дезинфекцијата и
- 3) водата на местата на снабдување од каде што се користи за консумирање од страна на човекот.

(9) Во случај на сомневање за веродостојноста на доставените податоци, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина и органите за здравствена заштита и органот надлежен за безбедност на храна од ставот (4) на овој член, како и градоначалникот на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје можат да побараат суперанализа. Суперанализата ја врши акредитирана лабораторија. Доколку се утврди дека доставените податоци не се веродостојни, трошоците за суперанализата се на товар на правните и физичките лица од ставот (4) на овој член.

(10) Правните и физичките лица од ставот (4) на овој член можат да вршат интерен мониторинг на водите преку акредитирани сопствени служби или преку акредитирани научни или стручни организации или други правни лица кои ги исполнуваат условите за вршење на мониторинг на водите во согласност со членот 146 ставови (6) и (7) од овој закон.

(11) Органот на државна управа надлежен за вршење на работите од областа на здравството е должен да објавува извештаи за состојбата на водата наменета за консумирање од страна на човекот на секои три години.

(12) Мониторингот и анализите на водата наменета за консумирање од страна на човекот и водите за капење и рекреација, во управна постапка по барање на инспекциските органи, ги вршат органите надлежни за здравствена заштита. Доколку се утврди дека доставените податоци не се веродостојни, трошоците од извршените анализи паѓаат на товар на правните и физичките лица од ставот (4) на овој член.

#### Член 149

##### **Мониторинг на водата во зоните за капење**

(1) Градоначалникот на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје на чие подрачје се наоѓа зоната за капење се должни да го следат квалитетот на водата за капење и податоците за тоа да ги доставуваат до органот на државната управа надлежен за здравствена заштита, до Државниот санитарен и здравствен инспекторат и до органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина.

(2) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на здравството ја пропишува методологијата, и ги определува референтните методи, условите, начинот и постапката на мониторинг, како и параметрите за квалитетот на водата за капење.

(3) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на здравството во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина ги утврдува начинот и постапката за информирање на јавноста за резултатите од мониторингот на квалитетот на водата за капење.

(4) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на здравството е должен секоја година да изврши идентификација на водите за капење, најдоцна пред 24 март во тековната година, врз основа на мониторинг на водите за капење што се спроведува согласно со прописот донесен врз основа на членот 104 став (6) од овој закон.

#### Член 150

##### **Мониторинг на испуштањето на отпадните води**

(1) Правните и физичките лица кои испуштаат отпадни води, се должни да инсталираат инструменти за мерење на испуштените количества на води и анализа на нивниот квалитет и да ги одржуваат инструментите во исправна состојба, да водат записи за извршените мерења и овие податоци да ги доставуваат до органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина.

(2) Правните и физичките лица кои испуштаат отпадни води кои содржат опасни материи и супстанции согласно со членот 108 од овој закон, се должни да инсталираат инструменти за мерење на испуштените количества на води и анализа на нивниот квалитет и да ги одржуваат инструментите во исправна состојба, да водат записи за извршените мерења и овие податоци да ги доставуваат до органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина.

(3) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина ги утврдува методологијата, референтните мерни методи, начинот и параметрите на мониторинг на отпадните води, вклучувајќи ја и тињата од пречистувањето на урбаните отпадни води.

(4) Правните и физичките лица од ставот (1) на овој член можат да ги следат отпадните води преку акредитирани сопствени служби или преку акредитирани научни или стручни организации или други правни лица.

(5) Поблиските услови кои треба да ги исполнуваат правните и физичките лица, односно акредитираните научни и стручни организации и институции од ставот (4) на овој член во однос на стручен кадар, опрема, уреди, инструменти и просторни услови за вршење на работите од ставот (1) на овој член, ги утврдува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина.

(6) Во случај на сомневање за веродостојноста на доставените податоци, заинтересираните субјекти од ставот (1) на овој член можат да бараат суперанализа. Суперанализата ја врши акредитирано лице, коешто има соодветна опрема, уреди, инструменти и просторни услови и соодветен стручен кадар за вршење на анализата. Доколку со суперанализата се утврди дека лицата од ставот (1) на овој член испуштаат штетни и опасни материи и супстанции над дозволените граници, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина врши контролни испитувања најмалку двапати во месецот на сметка на лицата кои испуштаат отпадни води во реципиентот.

(7) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина поблиску ги утврдува условите за вршење на суперанализата од ставот (6) на овој член.

(8) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина на секои две години ги објавува извештаите за состојбата со испуштањето на отпадните води.

(9) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина е должен да следи и да спроведува релевантни научни и други проучувања со цел да се провери дали испуштањето на отпадните води или исфрлањето на тињата, вклучувајќи и тогаш кога испуштањето и/или исфрлањето е регулирано со дозволи, нема негативно да влијае врз животната средина.

#### Член 151

#### **Мониторинг на водата за наводнување**

(1) Сопствениците или корисниците на хидросистемите или системите за наводнување се должни да ги мерат зафатените или исцрпените количества на вода и да го следат нејзиниот квалитет на местата на црпење или зафаќање. Податоците за количеството и квалитетот на водата се доставуваат до органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина.

(2) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на земјоделството ги пропишува поблиските технички услови, начинот и постапката за вршење на работите од ставот (1) на овој член.

Член 152

**Мониторинг на водата од одводнување  
на земјиште**

(1) Сопствениците или корисниците на хидромелиоративните системи за одводнување на земјиштето се должни на местата на испуштање на водата од одводнувањето во реципиентот, да ја мерат количината на испуштената вода и да го следат нејзиниот квалитет. Податоците за количеството и квалитетот на водата се доставуваат до органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина.

(2) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на земјоделството ги пропишува поблиските технички услови, начинот и постапката за вршење на работите од ставот (1) на овој член.

Член 153

**Мониторинг на водата која се користи за производство на електрична енергија**

(1) Корисниците на системи за производство на електрична енергија се должни да го мерат количеството на водата која се користи за производство на електрична енергија на местата на зафаќање. Податоците за измерените количества се доставуваат до органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина.

(2) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина ги пропишува поблиските технички услови, начинот и постапката за вршење на работите од ставот (1) на овој член.

Член 154

**Мониторинг на водите за други намени**

(1) Правните и физичките лица кои црпат или зафаќаат повеќе од 10 м<sup>3</sup> вода за други намени различни од оние наведени во членовите 148, 151, 152, 153 од овој закон се должни да ги мерат исцрпените или зафатените количини на вода и нејзиниот квалитет. Податоците од овие мерења се доставуваат до органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина.

(2) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина ги пропишува поблиските технички услови, начинот и постапката за вршење на работите од ставот (1) на овој член.

Член 155

**Мониторинг на водите во подрачјата заштитени  
со прописите за заштита на природата**

(1) Правните и физичките лица кои согласно со прописите за заштита на природата се надлежни за управување со заштитените подрачја се должни да вршат мониторинг на водите во тие подрачја и да ги доставуваат резултатите до органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина.

(2) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина ги утврдува техничките услови, начинот и постапката за мониторинг на водите во заштитените подрачја.

Член 156

**Доставување на информации**

(1) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина ги собира, обработува и чува сите информации добиени од мониторингот на водните тела.

(2) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на здравствената заштита ги собира, обработува и чува сите податоци и информации добиени од мониторингот од членовите 148 и 149 на овој закон и ги доставува до органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина и до органот надлежен за безбедност на храна.

(3) Градоначалникот на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје ги доставуваат податоците добиени од локалната мрежа за мониторинг, како и податоците добиени од мониторингот на водата за капење до органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина.

(4) Собирањето, обработувањето, чувањето и доставувањето информации добиени од мониторингот се врши без надоместок.

(5) Сите информации добиени и обработени во согласност со обврските и надлежностите утврдени со овој и друг закон, се достапни без надоместок за сите надлежни органи.

(6) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина ги пропишува поблиските услови и начинот на доставување на информации од мониторингот на водните тела од ставот (1) на овој член, како и формата и содржината на образецот со кој се доставуваат податоците.

(7) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на здравството ги пропишува поблиските услови и начинот на доставување на информациите од мониторингот на водите од членовите 148 и 149 на овој закон, како и формата и содржината на образецот со кој се доставуваат информациите.

(8) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на земјоделството и министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на економијата го пропишува начинот на доставување на информациите од мониторингот на водите од членовите 151, 152, 153 и 154 на овој закон, како и формата и содржината на образецот со кој се доставуваат податоците.

(9) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина го пропишува начинот на пренос на информациите од мониторингот од членот 150 на овој закон, како и формата и содржината на образецот со кој се доставуваат податоците.

(10) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина го пропишува начинот за пренос на податоците од мониторингот на водите од членот 155 на овој закон, како и формата и содржината на образецот со кој се доставуваат податоците.

(11) Пристапот на јавноста до податоците и информациите во врска со мониторингот на водите се врши согласно со Законот за животната средина.

(12) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина и органот за здравствена заштита заради овозможување на пристап на јавноста до податоците и информациите во врска со мониторингот на водите ги објавуваат

податоците и резултатите добиени од мониторингот на водните тела и водите наменети за користење, во периодични и/или годишни извештаи согласно со прописот од членот 162 на овој закон.

#### Член 157

##### **База на податоци за управување со водите**

(1) Податоците и информациите добиени од мерењето кои се собрани, обработени и верификувани претставуваат официјална база на податоци за управување со водните ресурси, развојот и надзорот на управувањето и заштита на водите.

(2) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина ги доставува соодветните податоци до сите надлежни органи, на нивно барање, без надоместок.

#### Член 158

##### **Мониторинг во вонредни состојби**

(1) Органите, правни и физички лица надлежни за вршење мониторинг на водите согласно со одредбите од овој закон, во случај на влошување или закана од влошување на водата или водното тело коешто го следат, веднаш го информираат органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина заради преземање неопходни мерки.

(2) Владата на Република Македонија, на предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина во согласност со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на здравството ги утврдува мерките кои треба да се преземат во случај на вонредна состојба, условите и начинот за нивна реализација.

#### Член 159

##### **Обврски од меѓународни договори**

Заради реализација на обврските преземени со меѓународните договори ратификувани од Република Македонија, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина и органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на здравството се надлежни за презентирање на податоците добиени од мониторингот на водите во рамките на нивните надлежности.

## **VII. СИСТЕМ НА ИНФОРМИРАЊЕ**

#### Член 160

##### **Водна книга**

(1) Со цел да се воспостави база на податоци и да се информираат сите страни за користењето на водите се воспоставува и одржува водна книга.

(2) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина ја воспоставува и одржува водната книга од ставот (1) на овој член.

(3) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина ја пропишува формата и содржината на водната книга и начинот на нејзино воспоставување и одржување.

(4) Водната книга е целосен и постојано ажуриран регистар на:

- 1) дозволите за користење на водите;
  - 2) дозволите за испуштање на води;
  - 3) дозволите за вадење на песок, чакал и камен од коритата и бреговите на површинските водни тела;
  - 4) заштитните зони;
  - 5) плавените области;
  - 6) стари права и обврски;
  - 7) водостопанските согласности;
  - 8) барањата за издавање на дозволи;
  - 9) привремени принудни управи и
  - 10) други податоци од важност за административните одлуки во врска со водите.
- (5) Увидот во содржината на водната книга е слободен за јавноста без надоместок, со исклучок на податоците од доверлив карактер. Секој има право да побара копија од податоците содржани во водната книга.
- (6) Податоците содржани во водната книга се чуваат најмалку пет години по истекот на важноста на документите, а потоа се архивираат во согласност со закон.

#### Член 161

##### **Катастар на загадувачи на водите**

- (1) За утврдување на степенот на загаденоста на отпадните индустриски води, атмосферските и урбаните води, водите од депониите, како и нивното штетно влијание врз квалитетот на водите во реципиентот и заради утврдување на други извори на загадување на водите во сливното подрачје, се воспоставува и одржува катастар на загадувачи на водите како дел од Катастарот на загадувачи утврден согласно со Законот за животната средина (во натамошниот текст: Катастарот).
- (2) Катастарот од ставот (1) на овој член го воспоставува, изготвува и одржува органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина.
- (3) Начинот и постапката за упис на податоците од ставот (1) на овој член ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина.
- (4) Заради изготвување и водење на Катастарот од ставот (1) на овој член, правните и физичките лица се должни податоците од ставот (3) на овој член, како и други потребни податоци, да ги доставуваат до органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, согласно со Законот за животната средина.
- (5) Податоците од Катастарот се достапни до јавноста во обем, форма и начин определен со Законот за животната средина.

#### Член 162

##### **Информирање на јавноста**

- (1) Заради информирање на јавноста, надлежните органи на државната управа изготвуваат периодични извештаи за спроведување на одредбите од овој закон, вклучувајќи ги и податоците добиени од мониторингот на водите.
- (2) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина е должен да покрене постапка за доставување на извештаи до друга држава за прашањата кои се однесуваат на меѓународните води, меѓународна организација или тело, во согласност со меѓународен договор ратификуван од Република Македонија.

(3) Владата на Република Македонија, на предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, ја пропишува содржината на извештаите, начинот и постапката за информирањето од ставот (1) на овој член.

## **VIII. ВОДОСТОПАНСКИ ОБЈЕКТИ И УСЛУГИ**

### **1. Општи одредби**

#### **Член 163**

Водостопански објекти и постројки

Водостопански објекти и постројки, во смисла на овој закон, се објектите наменети за:

1) уредување на режимот на водите и тоа: брани со нивните акумулациони простори, ретензиони и инундациони базени, регулирани речни корита, одбранбени насипи, уредени порои и ерозивни површини, ободни канали, црпни станици и слично (во натамошниот текст: заштитни објекти);

2) обезбедување, зафаќање, доведување и подготовки на вода за водоснабдување на населението, индустриските и другите стопански и комунални потреби (во натамошниот текст: водоснабдителни објекти);

3) обезбедување, зафаќање и доведување на вода за наводнување на земјоделско земјиште - наводнување и за прифаќање и одведување на одвишни површински и подземни води - одводнување (во натамошниот текст: системи за наводнување и системи за одводнување);

4) зафаќање, доведување и искористување на вода за производство на електрична енергија и за движење на друг вид постројки (во натамошниот текст: хидроенергетски објекти);

5) зафаќање, доведување и прочистување на загадени отпадни води и нивно одведување во реципиент и за спречување на нагло експлоатационо испуштање на опасни и штетни материји и супстанции (во натамошниот текст: објекти за заштита на водите) и

6) задоволување на посебни намени за одбраната, посебни еколошки потреби и слично (во натамошниот текст: посебни објекти).

#### **Член 164**

### **Дејности и услуги од јавен интерес**

(1) Определени дејности кои се однесуваат на изградба, работење, управување и одржување на водостопански објекти и постројки заради управување со водите, како и давање на водостопански услуги, се сметаат за дејности и услуги од јавен интерес и се вршат на начин и под услови определени со овој закон.

(2) Водостопански дејности и услуги од јавен интерес, во смисла на овој закон, се изградбата, експлоатацијата и одржувањето на водостопанските објекти и постројки кои обезбедуваат водостопански услуги за:

1) јавното водоснабдување со вода наменета за конзумирање од страна на човекот и за технолошки потреби;

2) производство на електрична енергија согласно со закон;

3) наводнување и одводнување на земјиштето;

4) заштита и зачувување на водите и водните екосистеми;

5) собирање и одведување, третман и испуштање на отпадни води;

6) заштита од штетно дејство на водите;

7) експлоатација на подземните води;

8) вадење на песок, чакал и камен за подобрување на режимот на водите и

9) обезбедување на резерви на вода со кои се обезбедува единствен режим на водите во слив или дел од слив.

(3) Дејностите и услугите определени во ставот (2) од овој член ќе се извршуваат од правни лица основани од Владата на Република Македонија или со одлука на советот на општините, на општините во градот Скопје, односно Советот на градот Скопје во согласност со нивните надлежности утврдени со овој или друг закон, на начин и во постапка утврдена со закон.

(4) Дејностите и услугите определени во ставот (2) од овој член можат да ги вршат и други правни лица, на начин и во постапка утврдена со закон.

#### Член 165

##### **Технички стандарди за изведување, управување и одржување на водостопански објекти и постројки**

(1) Заради заштита на јавниот интерес, животната средина и животот и здравјето на луѓето, изведувањето, управувањето и одржувањето на водостопанските објекти и постројки се врши во согласност со прифатени современи техники и стандарди, прилагодени на научно-техничкиот развој на начин кој нема да предизвика негативно влијание врз режимот на водите и врз корисниците.

(2) Правно или физичко лице коешто зафаќа вода од водното тело заради обезбедување вода за јавно водоснабдување, индустрија, наводнување или кои било други намени е должно да инсталира и одржува во исправна состојба мерни инструменти на местото на зафаќање, да ги мери количините и квалитетот на зафатената вода и да ги чува податоците од мерењата.

(3) Правно или физичко лице коешто испушта искористени, или отпадни води во водното тело или во водните екосистеми е должно да инсталира и да одржува во исправна состојба мерни инструменти на местото на испуштањето, да ги мери количините и квалитетот на водата и да ги чува податоците за овие параметри.

(4) Правното или физичкото лице коешто ги врши мерењата од ставовите (2) и (3) на овој член е должно податоците од мерењата да ги достави до органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина на начин и во постапка определени со овој закон.

#### Член 166

##### **Обврски за одржување и управување со водостопанските објекти и постројки**

(1) Водостопанските објекти и постројки се управуваат и одржуваат на начин пропишан од министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на земјоделството и министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на транспортот и врските.

(2) Доколку водостопански објект или постројка, нивното управување или вршењето на водостопанска дејност, доведе до негативни последици врз водите, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, утврдени во соработка со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на земјоделство, министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на здравството и министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на транспортот и врските, може да нареди преземање на неопходните активности за спречување на негативните ефекти.

(3) Правното и физичкото лице кои управуваат со водостопанските објекти и постројки се должни, во случај на опасност по водостопанските објекти и постројки, за тоа да го информираат органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина и да ги преземат сите неопходни мерки и активности за намалување или отстранување на опасноста.

#### Член 167

### **Заштита на водостопанските објекти**

Заради заштита и спречување на оштетувања на водостопански објекти и постројки, се забранува:

1) да се изведуваат градби или да се вршат работи со кои се загрозува стабилноста на одбранбените насипи, да се копа земја, да се садат дрвја и грмушки, забиваат колци или да се подигаат огради, доколку не се составен дел на системот за одбрана од поплави;

2) да се копаат и дупчат бунари на растојание помало од 20 метри од ножицата на одбранбените насипи;

3) да се копаат прокопи и паралелни канали по должината на насипот поблиски од 10 метри од внатрешната и 10 метри од надворешната страна на ножицата на насипот;

4) во појасот на одбранбениот насип и други заштитни водостопански објекти и постројки да се сечат дрвја, врбјаци и грмушки што се составен дел на заштитата, одбранбените работи и мерки, ако тоа не е определено со планот за одржување на заштитните објекти и постројки;

5) да се пушта добиток за напасување и преминување преку или долж водостопанските објекти, ако тоа не е предвидено со планот за одржување на водостопанските објекти и постројки;

6) да се врши сообраќај долж или преку водостопанските објекти и постројки, освен на определени места за тоа (природни рампи);

7) да се фрлаат отпадоци, земја и други предмети со кои се затрупуваат каналите;

8) да се испуштаат отпадни води во објектите од хидросистемите и системите за наводнување и системите за одводнување;

9) да се изведуваат работи кои би можеле да ги променат условите за мерење на водата на хидрометриски профили кај хидролошките станици;

10) да се изведуваат работи кои би можеле да ја загрозуваат стабилноста на браната, одбранбените насипи и други водостопански објекти и постројки или нивното наменско користење, како и да се менуваат природните услови во околината на акумулацијата поради што би можело да дојде до лизгање на теренот, појава на ерозија или создавање на суводолици и порои;

11) да се градат напречни насипи, прегради, други објекти и насади во коритата на водотеците кои го влошуваат режимот на течението на водите;

12) да се вади песок, чакал, камен и друго од заштитните водостопански објекти и постројки, ако тоа не е предвидено со планот за нивно одржување и

13) да се вршат и други работи со кои се оштетуваат водостопански објекти и постројки.

#### Член 168

### **Обврска за усогласување со плановите за управување со речните сливови**

Изработката на инвестиционо-техничка документација, изградбата и употребата на објекти и постројки за управување со водите, електростопански, комунални, индустриски

и други објекти и постројки кои влијаат врз квантитетот и квалитетот на водите, како и користењето на водите и испуштањето на искористените води и други дејства врз водите, се вршат во согласност со плановите за управување со речните сливови.

#### Член 169

##### **Ограничување на услугата**

(1) Ако на определено подрачје количеството на вода се намали до мера што не може да се задоволат потребите на сите корисници, правното лице коешто управува со водостопанските објекти и постројки, може на одделни корисници привремено да им го ограничи или забрани користењето на водите, во согласност со приоритетите утврдени со членот 15 од овој закон.

(2) Во случај на недостиг на вода или вишок на вода поради дејство на виша сила или заради неопходни работи и реконструкција на објектите и постројките, правното лице коешто управува со водостопанските објекти и постројки може привремено да го ограничи снабдувањето со вода и прифаќањето на водата, додека постојат причините кои тоа го предизвикале.

(3) Правното лице за случаите од ставовите (1) и (2) на овој член е должно веднаш да ги извести корисниците на водостопанската услуга.

(4) Во случаите од ставовите (1) и (2) на овој член, корисниците на водостопанската услуга немаат право на надоместок на штета.

#### Член 170

##### **Право за исклучување на корисник**

Давателот на водостопански услуги може да го исклучи од мрежата корисникот на услугата, доколку:

- 1) тоа е потребно за вршење на неопходни работи и
- 2) корисникот на услугата кој е информиран дека треба да ги плати трошоците и има разумен рок за тоа, тој тоа не го сторил во определениот рок.

#### Член 171

##### **Евиденција**

(1) Правните лица кои управуваат со водостопанските објекти и постројки се должни да воспостават и одржуваат евиденција за тие објекти и постројки.

(2) Правните лица кои управуваат со хидросистемите, системите за наводнување и системите за одводнување се должни да воспостават и одржуваат евиденција на површините опфатени со хидросистемите, системите за наводнување и системите за одводнување, согласно со инвестиционо - техничката документација според која се изградени системите.

(3) Правните лица од ставовите (1) и (2) на овој член се должни податоците од евиденцијата да ги доставуваат до органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина и до органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на земјоделството.

(4) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на земјоделството во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, ја пропишува содржината и начинот на водење на евиденцијата од ставовите (1) и (2) на овој член, како и начинот на доставување на евиденцијата.

Член 172

**Обврски за отстранување на искористени води**

Носителот на водното право којшто зафаќа вода, е должен да ги отстрани сите искористени води коишто произлегуваат од зафаќањето на водите во согласност со одредбите од овој закон.

Член 173

**Одредби за земјиштето**

(1) Земјиштето под води и крајбрежното земјиште во сопственост на Република Македонија коешто се користи или зафаќа за потребите на водостопанските објекти, се определува во дозволата во согласност со овој закон.

(2) Сопственикот или носителот на други стварни права врз соседното земјиште на земјиштето од ставот (1) на овој член е должен да дозволи пристап до водостопанските објекти и користење на земјиштето за сите активности за потребите на изградбата, управувањето и одржувањето на водостопанските објекти.

(3) По исклучок, доколку земјиштето коешто се користи или зафаќа за потребите на водостопанските објекти, е во сопственост на правно или физичко лице, а е од посебен интерес за изградбата, управувањето и одржувањето на водостопанските објекти, земјиштето може да се експроприра во согласност со закон.

**Водостопанска согласност**

Член 174

**Водостопанска согласност**

(1) Водостопанска согласност се издава заради изградба на нови или реконструкција или доградба на постојни објекти, кои се наоѓаат во или покрај површинските води, објекти коишто поминуваат преку или под површинските води или пак објекти кои се сместени во близина на површинските води или крајбрежните земјишта, а кои можат да влијаат врз режимот на водите.

(2) Водостопанска согласност се издава и заради изградба на нови или реконструкција или доградба на постојни водостопански објекти од членот 163 став (1) точка 1 на овој закон, со исклучок на браните.

(3) Со водостопанската согласност се утврдуваат водостопанските услови кои мораат да бидат реализирани во текот на градењето.

(4) Без водостопанска согласност не смее да се издаде одобрение за градба на објектите и постројките од ставовите (1) и (2) на овој член.

(5) Водостопанската согласност од ставовите (1) и (2) на овој член не претставува правна основа за користење на вода.

Член 175

**Усогласување со плановите за управување со речни сливови и други документи**

Во постапката за издавање на водостопанска согласност, се оценува усогласеноста на документацијата за изградба, реконструкција или доградба на објекти и постројки со одредбите од овој закон, со Водостопанската основа, односно со Планот за управување со речниот слив и други документи донесени во согласност со овој или друг закон.

#### Член 176

##### **Барање и потребна документација за издавање на водостопанска согласност**

(1) Водостопанска согласност на писмено барање на инвеститорот ја издава органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина.

(2) Кон барањето за водостопанска согласност од ставот (1) на овој член, освен податоците за инвеститорот особено се приложуваат и:

1) решение за локациски услови согласно со закон и

2) основен проект изработен од стручна установа или друго правно или физичко лице регистрирано за вршење на таков вид работи.

(3) Основниот проект од ставот (2) точка 2 на овој член, особено содржи: локација на објектот, хидролошки подлоги, хидраулички пресметки, намена на објектот и неговото влијание врз режимот на водите.

(4) Техничката документација на основниот проект од ставот (2) точка 2 на овој член мора да биде ревидирана од стручна установа или друго правно или физичко лице регистрирано за вршење на таков вид работи.

(5) Доколку органот на државна управа надлежен за вршење на стручни работи од областа на животната средина оцени дека доставената документација од ставот (2) на овој член не е во согласност со одредбите од овој закон и со други прописи за изработка на таков вид документација, ја прекинува постапката и определува рок кој не може да биде пократок од 15 дена, во кој инвеститорот е должен да ја достави потребната документација или веќе доставената документација да ја усогласи со пропишаните барања.

(6) Ако инвеститорот не постапи согласно со ставот (5) од овој член органот на државната управа надлежен за вршење на стручни работи од областа на животната средина, донесува решение со коешто го одбива барањето за издавање на водостопанската согласност.

(7) Против решението од ставот (6) на овој член инвеститорот во рок од 15 дена од денот на приемот на решението може да изјави жалба до органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина.

#### Член 177

##### **Интегрирани еколошки дозволи и оцена на влијанието врз животната средина**

(1) За објектите и инсталациите од членот 174 ставови (1) и (2) на овој закон за кои согласно со Законот за животната средина е предвидено дека задолжително се прибавува интегрирана еколошка дозвола, не можат да се градат односно да започнат со работа доколку не е прибавена дозволата, под услови, на начин и во постапка утврдени со Законот за животната средина.

(2) За објектите и инсталациите од членот 174 ставови (1) и (2) на овој закон за кои согласно со Законот за животната средина е предвидено спроведување на постапка за оцена на влијанието врз животната средина, не можат да се градат доколку не е добиено позитивно решение за студијата за оцена на влијанието врз животната средина, под услови, на начин и во постапка утврдени со Законот за животната средина.

#### Член 178

##### **Издавање на водостопанска согласност**

(1) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина е должен во рок од 30 дена од денот на приемот на барањето, да донесе решение со коешто барањето за водостопанска согласност се прифаќа или се одбива.

(2) Доколку органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина утврди дека не се исполнети условите за издавање на водостопанската согласност, донесува решение за одбивање на барањето.

(3) Против решението од ставот (1) на овој член, инвеститорот и другите лица со правен интерес во рок од 15 дена од денот на приемот на решението за водостопанската согласност, може да изјави жалба до Комисијата на Владата на Република Македонија надлежна за решавање на управни работи во втор степен од областа на водите.

(4) Доколку органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина во рокот утврден во ставот (1) од овој член не одлучи по барањето за издавање на водостопанска согласност се смета дека позитивно е одговорено на барањето.

#### Член 179

### **Престанок на водостопанска согласност**

Водостопанската согласност престанува да важи со престанокот на важење на одобрението за градење согласно со Законот за градење.

#### Член 180

### **Поништување на водостопанска согласност**

(1) Доколку органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина утврди дека во текот на вршењето на изградбата, реконструкцијата или доградбата на објектите и постројките од членот 174 ставови (1) и (2) на овој закон, инвеститорот не се придржува кон условите содржани во водостопанската согласност, донесува решение за запирање на работите и му определува рок на инвеститорот за прилагодување кон условите содржани во согласноста.

(2) Против решението од ставот (1) на овој член инвеститорот, во рок од 15 дена од денот на приемот на решението, може да изјави жалба до Комисијата на Владата на Република Македонија надлежна за решавање на управни работи во втор степен од областа на водите. Жалбата не го одлага извршувањето на решението.

(3) Доколку инвеститорот целосно или делумно не постапи во согласност со решението од ставот (1) на овој член органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина може целосно или делумно да ја поништи издадената водостопанска согласност.

(4) По исклучок од ставот (3) на овој член, врз основа на претходно писмено барање од инвеститорот, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина може да ги промени условите содржани во водостопанската согласност, доколку тоа е во спротивност со јавниот интерес во управувањето со водите.

## **2. Водоснабдување**

#### Член 181

### **Водите наменети за консумирање од страна на човекот**

(1) Водите коишто согласно со одредбите од овој закон, со Водостопанската основа на Република Македонија и со плановите за управување со речните сливови, се определени првенствено да се користат за: водоснабдување на населението, за здравствените установи и правни лица од областа на ветеринарството, за потребите на одбраната, за индустријата за производство и преработка на прехранбени производи и за напојување на добитокот за

кои е потребна вода со квалитет за пиење, не смеат да се користат за други намени и на начин спротивно на одредбите од овој закон.

(2) Природните површински води, извори, и подземни водни тела со квантитет и квалитет соодветни за консумирање од страна на човекот, треба првенствено да се користат за јавно водоснабдување и производство на храна на локалното население, на подрачјето на општините, општините во градот Скопје и градот Скопје.

## Член 182 Исклучоци

(1) Одредбите од членовите 183 до 190 на овој закон, нема да се применуваат за:

1) природните минерални и природни изворски води утврдени од надлежните органи во согласност со Законот за безбедност на храната и на предметите и материјалите што доаѓаат во контакт со храната и прописите со кои се уредува квалитетот на природната минерална вода;

2) водите кои согласно со прописите за медицински производи се пропишани како медицински производи и

3) снабдувањето со вода наменета за консумирање од страна на човекот коешто се врши од индивидуални извори за снабдување од кои се обезбедуваат помалку од 10 м<sup>3</sup> дневно или задоволува потреби на помалку од 20 лица, под услов истата да е наменета за лични потреби и потреби на домаќинството и да не биде предмет на продажба, комерцијална намена или јавно водоснабдување.

(2) Во случајот на ставот (1) точка 3 од овој член органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на здравството е должен да го информира засегнатото население за исклучоците и за сите дејства што можат да бидат преземени со цел да се заштити човековото здравје од негативни ефекти што произлегуваат од какво било загадување на водата, како и веднаш да даде соодветни совети на населението.

## Член 183 Стандарди и вредности за квалитет

(1) Водата наменета за консумирање од страна на човекот, секогаш мора да е безбедна и чиста во согласност со одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа од овој или друг закон.

(2) Заради постигнување на целите од ставот (1) на овој член, водата наменета за консумирање од страна на човекот мора:

1) да не содржи микроорганизми или паразити и материи и супстанции кои во определен број или концентрации можат да претставуваат опасност за здравјето на луѓето и

2) да ги исполнува минималните вредности и стандарди и параметрите за квалитет на водата во однос на:

- микробиолошки параметри,
- физичко - хемиски параметри,
- радиолошки параметри и
- биолошки индикатори (фито и зоопланктон) за водоснабдување со вода од површински води и подземни води и од рени бунари.

(3) Се забранува секое снабдување со вода наменета за консумирање од страна на човекот коешто не ги исполнува условите пропишани со ставовите (1) и (2) од овој член, или може да претставува опасност по здравјето на човекот.

(4) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на здравството ги утврдува минималните вредности, стандардите и параметрите за квалитет на водата од ставот (2) точка 2 на овој член, како и мерките кои се неопходни за постигнувањето на целта од ставот (1) на овој член.

#### **Член 184** **Мерни места**

Вредностите на параметрите утврдени согласно со членот 183 став (2) од овој закон се однесуваат на:

- 1) водата што се доставува од водоводната мрежа, во рамките на просториите или организацијата на местото на коешто излегува од славините кои обично се користат за консумирање од страна на човекот;
- 2) водата што се доставува од цистерна, на местото каде што излегува од цистерната;
- 3) водата која се полни во шишиња или во садови наменети за продажба, на местото каде што водата се полни во шишињата или садовите и
- 4) водата која се користи за производство на храна, на местото каде што водата се користи.

#### **Член 185** **Надлежности**

(1) Градоначалникот на општините, градоначалникот на општините во градот Скопје и градоначалникот на градот Скопје се должни да обезбедат:

- 1) постигнување на целите од членот 183 на овој закон;
- 2) развивање и одржување на ефикасен и економичен систем за водоснабдување со вода за пиење во доволни количини и според барањата до сите законски корисници и
- 3) преземање на потребните мерки утврдени со одредбите во членовите од овој дел, освен ако со овој закон поинаку не е пропишано.

(2) Заради вршење на работите од ставот (1) на овој член, на предлог на градоначалникот на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје, можат да основаат јавно претпријатие за вршење на дејноста и работењето и одржувањето на системите за водоснабдување и снабдувањето со вода за пиење.

(3) Две или повеќе општини и градот Скопје заради вршење на работите од ставот (1) на овој член, на предлог на градоначалникот на општините и градоначалникот на градот Скопје можат да основаат заедничко јавно претпријатие.

(4) Вршењето на работите од ставот (1) на овој член на предлог на градоначалникот на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје, можат да го вршат правни лица на начин и во постапка утврдена со закон.

(5) Корисникот е должен да го користи и одржува домашниот водоснабдителен систем, на начин кој нема да доведе до намалување на квалитетот на водата за пиење и ќе се овозможи вода во доволни количини, како и на начин со кој загубата на вода е сведена на минимум.

#### **Член 186** **Дезинфекција и прочистување на водата наменета за консумирање од страна на човекот**

(1) Заради постигнување на стандардите и вредностите за квалитет од членот 183 на овој закон, правните лица кои вршат снабдување со вода наменета за консумирање од страна на човекот се должни да вршат дезинфекција на водата.

(2) Секоја промена на квалитетот предизвикана од нуспроизводите на дезинфекцијата мора да е на најниско можно ниво без притоа да се влијае врз ефикасноста на дезинфекцијата и да нема последици по здравјето на човекот.

(3) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на здравството ја пропишува опремата и стручниот кадар на правните и физичките лица од ставот (1) на овој член, честина и методологијата за вршење на дезинфекција на водата.

#### Член 187

#### **Отстапување од вредностите и стандардите за квалитет и мерки за санација**

(1) Во случај на отстапување од вредностите и стандардите за квалитет утврдени согласно со членот 183 од овој закон, правните лица кои вршат јавно водоснабдување и органите надлежни за здравствена заштита ги истражуваат и идентификуваат причините кои го предизвикале отстапувањето.

(2) Градоначалникот на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје, во соработка со правното лице коешто врши јавно водоснабдување се должни, во случај на отстапувањето од ставот (1) на овој член, веднаш и без одлагање да ги преземат потребните мерки за санација, како и да определат ограничувања и забрани на користењето на водата по потреба, со цел повторно да се обезбеди безбедност на водата, како и да го информираат органот надлежен за безбедност на храна.

(3) Приоритетот во извршувањето на потребните мерки од ставот (2) на овој член се определува во зависност од степенот на пречекорување на вредностите и стандардите за квалитет, како и во зависност од опасноста по здравјето на луѓето.

(4) Мерките од ставовите (2) и (3) на овој член се соодветни и временски ограничени со потребата од нивна примена, имајќи ги предвид:

1) ризиците по човековото здравје кои би биле предизвикани со прекинот на водоснабдувањето и

2) бројот и потребите на крајните корисници на секој поединечен водоснабдителен систем.

(5) Во случај кога мерките за санација влијаат врз населението, градоначалникот на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје, се должни веднаш да го информираат засегнатото население за преземените мерки и за мерките кои ќе се преземат, како и за нивното времетраење и да дадат соодветни совети и препораки за активностите кои треба да се преземат со цел да се заштити нивното здравје.

(6) Градоначалникот на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје се должни, во случаите кога мерките од ставот (2) на овој член траат повеќе од 14 дена, веднаш да го известат органот на државна управа надлежен за вршење на работите од областа на здравството за ограничувањето, причината за ограничувањето, преземените мерки и нивното очекувано времетраење.

(7) Во случај кога отстапувањето од вредностите и стандардите за квалитет се должи на домашниот водоснабдителен систем или на неговото користење и одржување, мерките од ставовите (2) и (3) на овој член ги презема сопственикот на домашниот водоснабдителен систем под надзор и упатства на надлежниот орган.

(8) Ставот (7) од овој член не се применува во случај кога се водоснабдуваат јавни простории, односно предучилишни, училишни и здравствени установи, ресторани и објекти за производство на прехранбени производи. Во овој случај мерките од ставовите (2) и (3) на овој член се преземаат во соработка со сопственикот на просториите, односно објектите.

(9) Трошоците за истражување и идентификација на причините, како и трошоците за преземање на мерките од ставовите (1) и (2) на овој член во случаите од ставовите (7) и (8) на овој член се на товар на сопственикот на домашниот водоснабдителен систем, односно сопственикот на просториите или објектите.

(10) Мерките од ставовите (2) и (3) на овој член се:

1) мерки за намалување или отстранување на ризикот од неусогласеност со вредностите на параметрите или за отстранување на ризикот од неусогласеност;

2) други мерки особено соодветни методи за третман за да се измени природата или својствата на водата пред таа да биде доставена, на таков начин на кој се отстранува ризикот водата да не биде во согласност со вредностите на параметрите по доставувањето и

3) соодветно и навремено информирање на засегнатите потрошувачи за сите можни дополнителни мерки за санација што треба да се преземат.

#### Член 188

### Ограничувања заради недостиг на вода

(1) Во случај кога поради недостиг на вода не можат да се задоволат потребите на сите корисници, правното лице коешто врши јавно водоснабдување, може на одделни корисници привремено да им го ограничи користењето, само по претходно известување на корисниците и градоначалникот на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје за ограничувањето и неговото очекувано времетраење, замената на водоснабдувањето и мерките кои ќе се преземат, во рок од 24 часа пред да настапи ограничувањето.

(2) Доколку со ограничувањето се засегнати потребите на населението од вода наменета за консумирање од страна на човекот, правното лице коешто врши јавно водоснабдување е должно да воспостави и да го информира засегнатото население за дополнителното адекватно водоснабдување.

(3) Ограничувањето од ставот (1) на овој член мора да е соодветно на бројот и потребите на крајните корисници на секој поединечен водоснабдителен систем и да не трае подолго од потребното.

(4) Градоначалникот на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје се должни, во случаите кога ограничувањето од ставот (1) на овој член трае повеќе од 14 дена, веднаш да го известат органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на здравството за ограничувањето и неговото очекувано времетраење, причината за ограничувањето и преземените мерки.

#### Член 189

### Злоупотреба и ненаменско користење на водите

(1) Секој е должен да ја користи водата внимателно и рационално само за намената за која е предвидена.

(2) Корисникот на вода е должен да ги плати настанатите трошоци доколку, намерно или од небрежност, предизвика оштетување или нефункционирање на системот за кои е потребна поправка или со тоа се предизвика загадување или ненаменско користење на водата.

(3) Материите, супстанциите или материјалите во новите инсталации за подготовка и дистрибуција на вода за пиење, не смеат да бидат присутни во концентрации повисоки од оние потребни за нивната примена или во концентрации во кои би предизвикале намалување на здравствената заштита согласно со одредбите на ова поглавје.

(4) Правното лице кое врши јавно водоснабдување е должно загубите во водоснабдителниот систем да ги сведе на минимум, како и да ги преземе сите потребни мерки за тоа.

#### Член 190

### Информирање на јавноста

(1) Сите информации и податоци за квалитетот на водата за пиење се достапни за јавноста согласно со закон.

(2) Заради информирање на јавноста, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на здравството на секои три години изготвува и издава извештај за водата наменета за консумирање од страна на човекот за целата територија на Република Македонија.

(3) Извештајот од ставот (2) на овој член особено содржи информации за реализирање на обврските од ова поглавје, преземените мерки, за пропишаните вредности и стандарди за квалитет, за отстапувањата од пропишаните вредности и стандарди за квалитет, програмите за мониторинг и резултатите од мониторингот на безбедност на водата наменета за консумирање од страна на човекот, како и податоци за сите правни и физички лица кои вршат снабдување со вода на повеќе од 5.000 жители или снабдуваат повеќе од 1.000 метри кубни вода дневно.

(4) Извештајот од ставот (3) на овој член се однесува на три календарски години и се издава во рок од една календарска година од крајот на претходниот и почетокот на наредниот период за известување.

### 3. Наводнување и одводнување

#### Член 191

### Водостопанства

(1) Зафаќањето и користењето на површинските и подземните води за потребите на наводнувањето како и одводнувањето на земјиштето се врши со хидросистеми, или системи за наводнување и одводнување.

(2) Заради користење, експлоатирање и одржување на хидросистемите или системи за наводнување и одводнување се основаат водостопанства согласно со закон.

(3) За работите поврзани со активностите и дејностите на водостопанствата од овој член, е надлежен органот на државната управа надлежен за вршење на работите во областа на земјоделството.

#### Член 192

### Водни заедници

(1) Заради користење, одржување, изградба, реконструкција и доградба на малите системи за наводнување и/или одводнување и делничната и/или разводната мрежа на системи за наводнување и/или одводнување (инфраструктурата за наводнување и/или одводнување), сопствениците и корисниците на земјоделско и друго земјиште можат да основаат водни заедници, согласно со закон.

(2) За работите поврзани со активностите и дејностите на водните заедници од овој член е надлежен органот на државната управа надлежен за вршење на работите во областа на земјоделството.

Член 193

**Забрана за наводнување и напојување на добиток**

(1) Заради заштита на здравјето на луѓето и добитокот, министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на земјоделството и министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на здравството, го забранува користењето или употребата на водите за наводнување и напојување на добиток, во случај да се влоши квалитетот на водата до мера која ја прави водата неупотреблива за таа намена.

(2) Забраната од ставот (1) на овој член трае додека опстојува квалитетот на водата во категоријата која не е погодна за наводнување и напојување на добиток.

**4. Брани и акумулации**

Член 194

**Брани**

(1) Брана, во смисла на овој закон, е хидротехнички објект со кој се задржува водата со цел да се создаде постојана или временна акумулација на вода или друга материја во течна состојба чија висина е најмалку 5 метри мерено меѓу низводната ножица и непреливната круна, или која во просторот до круната може да акумулира повеќе од 100.000 м<sup>3</sup> вода.

(2) Голема брана е хидротехнички објект, согласно со ставот (1) од овој член чија височина е најмалку 15 метри. Во групата на големи брани спаѓаат и браните чија височина е најмалку 10 м и исполнуваат барем еден од следниве услови:

- 1) должината на круната на браната да е поголема од 500 м;
- 2) волуменот на акумулацијата да е поголем од 1.000.000 м<sup>3</sup> и
- 3) максималното протекување на преливникот да е поголемо од 2.000м<sup>3</sup>/с.

(3) Секоја брана од ставовите (1) и (2) на овој член е брана од посебно значење за Република Македонија.

(4) Мала брана, вклучувајќи ги и микроакумулациите, е хидротехнички објект согласно со ставот (1) од овој член кој не спаѓа во групата на големи брани според ставот (2) од овој член.

Член 195

**Технички одредби**

(1) Заради обезбедување на конструктивна, економска и функционална сигурност, браните и придружните објекти се проектираат, градат, експлоатираат (употребуваат и одржуваат) и управуваат на начин утврден во техничката документација за мали и големи брани изработена во согласност со прописот со кој се уредуваат потребните мерки за техничко набљудување на браните и придружните објекти и акумулациите кој го донесува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на транспортот и врските, и министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на земјоделството.

(2) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина во согласност со министерот кој раководи со

органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на одбраната, може да ги определи малите брани од членот 194 став (3) на овој закон како брани од посебно значење и да ги класификува како големи брани, на предлог на Комисијата за брани од членот 197 на овој закон.

(3) За големите постојни и планирани брани, се врши детално истражување и анализа врз основа на современите стандарди за статичката стабилност, опасноста од големите води и земјотреси, вклучувајќи ја и процената на ризикот.

(4) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина ги определува заштитните зони во областите околу браната, односно акумулацијата на предлог на корисникот на браната со акумулационен простор.

(5) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на транспортот и врските и министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на земјоделството може за постојните брани или браните кои се во тек на градба да пропише санациони мерки или мерки за враќање во поранешна состојба, неопходни за постигнување на целите на животната средина определени согласно со членот 90 од овој закон.

#### Член 196

#### **Брани од посебно значење**

(1) Браните кои се наоѓаат над населени места, сообраќајници или други стопански објекти или други добра од општ интерес се под посебна контрола и се од значење за одбраната.

(2) Браните од ставот (1) на овој член ги определува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на одбраната во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина и министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на транспортот и врските.

#### Член 197

#### **Комисија за брани**

(1) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина формира Комисија за брани за прашања кои се однесуваат на проектирањето, изведувањето и управувањето на браните и акумулациите.

(2) Комисијата за брани е составена од седум членови од редот на истакнати научни и стручни работници од областа на хидротехниката и браните.

(3) Комисијата за брани донесува Деловник за својата работа.

(4) На членовите на Комисијата за брани им следува надоместок за нивната работа во комисијата.

(5) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина ја определува висината на надоместокот од ставот (4) на овој член во зависност од обемот и сложеноста на работите што ги вршат.

(6) Средства за надоместок и трошоците за работа на Комисијата за брани се обезбедуваат од буџетот на органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина.

(7) Стручните и административно-техничките работи потребни за работата на Комисијата за брани ги врши органот на државна управа надлежен за вршење на стручни работи од областа на животната средина.

#### Член 198

##### **Мониторинг на браните**

(1) Правните лица кои управуваат со браните што се определени како брани од посебно значење се должни да воспостават и да организираат техничко набљудување на браните и придружните објекти и акумулациите, врз основа на проект за техничко набљудување (оскултација) на браната, придружните објекти и акумулациите, согласно со членот 195 став (1) од овој закон.

(2) Правното лице кое управува со браните од посебно значење, придружните објекти и акумулациите, врз основа на податоците од техничкото набљудување согласно со проектот за техничко набљудување е должно најмалку еднаш годишно да изработи посебен елаборат за анализа и оцена на стабилноста и функционалноста на браните со придружните објекти и акумулациите и за стабилноста на теренот околу браните, придружните објекти и акумулациите.

(3) Елаборатите од ставот (2) на овој член се доставуваат до органот на државната управа надлежен за вршење на стручните работи од областа на животната средина најдоцна четири месеца по истекот на годината за која се однесуваат, кој ги одобрува врз основа на претходно писмено мислење од Комисијата за брани.

(4) Ако при техничкото набљудување или при изработка на елаборатот од ставот (2) на овој член, се откријат и се утврдат недостатоци со кои може да биде загрозувана стабилноста на браната со придружните објекти, правното лице коешто управува со браната е должно за тоа веднаш да го извести органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, како и органот надлежен за заштита и спасување.

#### Член 199

##### **Тревожење во случај на опасност**

(1) Правното лице кое управува со браните од посебно значење е должно:

1) да изработи елаборат за анализа на последиците од пропагација на поплавен бран при евентуално уривање или прелевање на браната, на која задолжително да се изврши преглед и оцена (ревизија);

2) да ги постави и одржува во исправна состојба сите уреди за известување и тревожење;

3) да организира и обезбеди известување и тревожење во случај на опасност која може да настане заради рушење или прелевање на браната и

4) системот за известување, предупредување и тревожење на браната да го поврзе со системот за известување и тревожење на Република Македонија, општините, општините во градот Скопје и градот Скопје чии подрачја се потенцијално загрозувани во случај на рушење или прелевање на браната.

(2) Правното лице кое управува со браните од посебно значење е должно да достави примерок од елаборатот од ставот (1) точка 1 на овој член до органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина и до Дирекцијата за заштита и спасување, најдоцна 30 дена пред првото полнење на акумулацијата.

Член 200

**Управување со брани кои не се од посебно значење**

(1) Правните лица кои управуваат со браните што не се определени како брани од посебно значење се должни да воспостават и да организираат минимално техничко набљудување на браните со придружните објекти и акумулациите.

(2) Начинот на набљудување од ставот (1) на овој член треба да биде утврден во техничката документација за изградба на браната согласно со прописот од членот 195 на овој закон.

**5. Копање бунари**

Член 201

**Копање на бунар**

(1) Копање (бушење) на бунар или бушотина заради црпење на вода од подземно водно тело за домашни потреби согласно со членот 29 од овој закон се врши само по претходно доставено известување до органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, како и до органот на општините, општините во градот Скопје и градот Скопје.

(2) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работи од областа на животната средина ги пропишува начинот на известување, податоците што треба да ги содржи известувањето, како и формата и содржината на образецот за известување од ставот (1) на овој член.

Член 202

**Обврски на копачот на бунарот**

(1) Копачот на бунар е должен да:

- 1) ја тестира штедроста на ископаниот бунар согласно со пропис;
- 2) собира примероци од вода и организира тестирање на квалитетот на водата од собраните примероци во акредитирана лабораторија, согласно со пропис и
- 3) чува и обезбедува записи, податоци од тестирања, геолошки и други информации и примероци, пропишани од министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина.

(2) Во рок од еден месец од завршувањето на изградбата на бунарот, копачот на бунарот изготвува и доставува до органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, извештај во форма и на начин пропишан од министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина.

Член 203

**Меѓусебно влијание, заштита и мониторинг на бунари**

(1) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина го утврдува нивото до коешто може да се црпи подземна вода од бунарот со цел:

- 1) да се минимизира ризикот од намалување на водното ниво, што би можело да ја намали штедроста на соседните бунари;

- 2) да се одржува рамнотежа меѓу полнењето и црпењето на аквиферот, и
- 3) да се избегнуваат негативни ефекти врз водните екосистеми и водната средина.

(2) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина определува заштитна зона околу бунар за подземна вода што се користи за други намени различни од онаа за консумирање од страна на човекот со цел да се заштити подземната вода од загадување.

(3) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина може да нареди испитувања и мониторинг заради собирање податоци и други информации за расположливоста на подземните води, одржливите стапки на црпење води, просторната разделеност на бунарите, тестови за црпење, хидрогеолошкото картирање и други работи неопходни за правилното искористување на подземните води.

## IX. ВОНРЕДНА СОСТОЈБА И ОТСТАПУВАЊА

### Член 204

#### Вонредна состојба и отстапувања

(1) Онаму каде што мониторингот или другите податоци покажуваат дека одредбите од овој закон кои се однесуваат на мерки или промени во квалитетот на водите, не се во согласност или не можат да се постигнат, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина во соработка со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на здравството, веднаш и без одлагање мора да:

- 1) ги истражи и идентификува причините за отстапувањето;
- 2) во случај на ризик по животот и здравјето на луѓето, да ја информира засегнатата јавност за тоа и да и ги обезбеди на јавноста сите релевантни информации за начинот на кој можат да се ублажат последиците, како и препораки или други мерки на претпазливост;
- 3) преземе мерки за намалување и отстранување на ризикот и причината за отстапувањето;
- 4) преземе соодветни превентивни мерки и мерки за враќање во поранешна состојба, заради контрола на состојбата и информирање на јавноста и
- 5) иницира активности за враќање во поранешна состојба на квалитетот на животната средина.

(2) Покрај мерките и активностите од ставот (1) на овој член, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, ќе обезбеди:

- 1) соодветно испитување и ревизија на релевантните дозволи и согласности;
- 2) ревизија и прилагодување на програмите за мониторинг и
- 3) соодветни мерки за спречување на натамошно влошување на состојбата вклучувајќи доколку е потребно и построги критериуми за квалитетот на животната средина.

(3) Кога причините за отстапувањето се резултат на виша сила посебно екстремните поплави или продолжени суши, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, може да определи дека построгите критериуми за квалитет нема да се применуваат.

(4) Кога од вонредната состојба и отстапувањата се засегнати интересите на некоја соседна држава, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, покренува постапка за доставување на сите релевантни информации согласно со ставот (1) од овој член до засегнатата соседна држава.

(5) Владата на Република Македонија, на предлог на Центарот за управување со кризи утврден во согласност со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, ги пропишува мерките, активностите, начинот на набљудување и начинот за рано предупредување, плановите во случај на вонредна состојба, како и начинот на информирање на јавноста и соседните држави.

## **Х. МАТЕРИЈАЛНА ОСНОВА И ФИНАНСИРАЊЕ НА УПРАВУВАЊЕТО И РАЗВОЈОТ НА ВОДИТЕ**

### **Член 205**

#### **Општа одредба**

(1) Согласно со начелото корисникот плаќа, преку цената на водата ќе се овозможи на корисниците на вода да ја користат водата ефикасно заради придонес кон реализацијата на целите на животната средина на начин што различните корисници на вода ќе платат соодветен надоместок.

(2) Реализацијата на целите од ставот (1) на овој член се заснова врз економската анализа од членот 71 на овој закон, имајќи ги предвид социјалните, економските ефекти и ефектите врз животната средина од повторното воспоставување на состојбата, како и географските и климатските услови на регионот.

(3) Извештајот за планираните и остварените активности заради примена од овој член се дел од планот за управување со речниот слив.

(4) Доколку е потребно постигнување на целите утврдени во овој закон, може со акт на Владата на Република Македонија, односно со акт на советот на општините, советот на општините во градот Скопје и Советот на градот Скопје да се финансира преземање на посебни превентивни или дополнителни мерки во рамките на надлежностите утврдени во закон.

### **Член 206**

#### **Извори на финансиски средства**

Финансиски средства за управувањето и развој на водите се обезбедуваат од:

- 1) надоместок за користење вода;
- 2) надоместок за испуштање на води;
- 3) надоместок за вадење песок, чакал и камен;
- 4) закупнина од земјиштето во сопственост на државата дадено под закуп, а коешто во катастарот за недвижности е заведено “под води”;
- 5) придонес за води;
- 6) Буџетот на Република Македонија
- 7) буџетите на општините, општините во градот Скопје и градот Скопје и
- 8) други финансиски извори во согласност со закон.

### **Член 207**

#### **Надоместок за користење и испуштање на води и вадење на песок, чакал и камен**

(1) Обврзници за плаќање на надоместокот за користење на вода се правните и физичките лица кои врз основа на дозвола за користење на води издадена во согласност со овој закон:

- 1) зафаќаат, црпат, пренасочуваат, акумулираат, складираат или на друг начин користат вода од природни и вештачки површински водни тела заради:

- снабдување со вода наменета за консумирање од страна на човекот преку јавен водоснабдителен систем, за производство и преработка на храна, за потребите на одбраната и за напојување на добиток,

- наводнување на земјоделско земјиште,
- индустриски и технолошки (стопански) потреби,
- производство на електрична енергија и други погонски потреби,
- флаширање на вода за комерцијални потреби,
- користење на топлинска енергија од геотермални води,
- одгледување на риби и водни птици,
- одводнување на земјиште,
- одржување на водотеци со употреба на хемиски материи и супстанции,
- миење и сепарирање на песок, чакал и камен и

- други активности за кои органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина ќе оцени дека влијаат врз режимот на водите и/или морфологијата на водното тело и

2) зафаќаат, црпат, пренасочуваат, акумулираат, складираат или на друг начин користат вода од подземно водно тело заради:

- снабдување со вода наменета за консумирање од страна на човекот преку јавен водоснабдителен систем, за производство и преработка на храна, за потребите на одбраната и за напојување на добиток,

- наводнување на земјоделско земјиште,
- индустриски и технолошки (стопански) потреби,
- флаширање на вода за комерцијални потреби,
- апсорпција на топлинска енергија од геотермални води,
- хидрогеолошки истражувања и собирање на податоци и

- други активности за кои органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина ќе оцени дека влијаат врз режимот на водите и/или морфологијата на водното тело.

(2) Обврзници за плаќање на надоместокот за испуштање на вода се правните и физичките лица кои врз основа на:

1) дозвола за испуштање на отпадни води издадена во согласност со овој закон испуштаат отпадни води во површински и/или подземни водни тела и

2) дозвола за испуштање или фрлање, испуштаат или фрлаат во согласност со овој закон, материи и супстанции во површински и/или подземни водни тела.

(3) Обврзници за плаќање на надоместокот за вадење на песок, чакал и камен се правните и физичките лица кои врз основа на дозвола во согласност со овој закон вадат песок, чакал и камен од коритата и бреговите на површинските водни тела и од други површини кои во катастарот се заведени “под води”.

## Член 208

### Случаи во кои не се плаќа надоместок

(1) Надоместокот за користење на вода не се плаќа во случаите кога водата се користи за:

- 1) прочистување и вештачко полнење на подземните води и
- 2) заштита на природата и пределот.

(2) Надоместокот за вадење, песок, чакал и камен не се плаќа ако извадениот песок, чакал и камен се употребува за изградба и одржување на заштитни водостопански објекти и објекти од областа на одбраната.

Член 209

**Обврска за плаќање на надоместок**

(1) Обврската за плаќање на надоместокот за обврзниците од членот 207 ставови (1) и (3) на овој закон настанува на денот од кога дозволата започнува да произведува правно дејство во согласност со одредбите од членот 41 ставови (3) и (4) на овој закон.

(2) Обврската за плаќање на надоместокот за обврзниците од членот 207 став (2) на овој закон настанува на денот од кога дозволата за испуштање започнува да произведува правно дејство во согласност со одредбите од членот 82 став (1) на овој закон.

(3) Носителот на дозволата од членот 207 став (1) на овој закон, кој обезбедува услуги за снабдување со вода на трети лица, средствата за плаќање на надоместокот за користење на води ги обезбедува преку наплатување на услугата од крајните корисници на водата.

(4) Носителот на дозволата од членот 207 став (2) на овој закон, кој обезбедува услуги за одведување и прочистување на водата на трети лица, средствата за плаќање на надоместокот ги обезбедува преку наплатување на услугата од крајните корисници на услугата.

(5) Обврските од договорот за снабдување со вода и/или договорот за обезбедување на услуги за одведување и прочистување на водата меѓу носителот на дозволата од ставовите (1) и (2) на овој член и крајните корисници, како и нивните меѓусебни односи не создаваат правни обврски за давателот на дозволата во поглед на условите, роковите, начинот на плаќањето и висината на надоместокот за користење на водата утврден во дозволата.

Член 210

**Вкупен надоместок**

(1) Вкупниот надоместок за крајните корисници на водата го сочинуваат цената на услугата за користење од членот 211 став (1) на овој закон и надоместокот за користење на водата од членот 207 став (1) на овој закон.

(2) Вкупниот надоместок за крајните корисници за одведување и прочистување на водата го сочинуваат цената на услугата за одведување и прочистување на водата од членот 211 став (2) на овој закон и надоместокот за испуштање во води од членот 207 став (2) на овој закон.

Член 211

**Цена на услугата**

(1) Цената на услугата за крајните корисници на водата ја сочинуваат трошоците на услугата за снабдување, трошоците за заштита на животната средина и трошоците за ресурсот, во согласност со начелото корисникот плаќа.

(2) Цената на услугата за крајните корисници за одведување и прочистување на водата ја сочинуваат трошоците на услугата за одведување и прочистување на водата, трошоците за заштита на животната средина од испуштање во води и трошоците за реципиентот, во согласност со начелото загадувачот плаќа.

(3) Цената на услугата од ставовите (1) и (2) на овој член ги вклучува сите експлоатациони трошоци, трошоците за одржување, трошоците за замена на амортизираните делови и други оштететувања, капиталните инвестиции, камата за отплата на капиталните инвестиции и заеми, гаранциите и други дополнителни трошоци.

## Член 212

### Намена на средствата од надоместокот

(1) Средствата од надоместоците на членот 207 од овој закон се користат за управување и развој на водните ресурси и надоместување на трошоците за работење на органите на државната управа и органите и организациите кои согласно со овој или друг закон имаат соодветни надлежности во управувањето со води, односно вршење на одделни активности во врска со водите.

(2) Средствата од надоместокот што се плаќа согласно со членот 207 став (1) точка 1 алинеи 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8 и 10 и точка 2 алинеи 1, 2 и 3 од овој закон, се користат за:

1) изградба на нови и одржување и унапредување на постојните јавни водоснабдителни објекти;

2) изградба на нови и одржување и унапредување на постојните хидросистеми и хидромелиоративни системи;

3) одржување и заштита на природните езера;

4) одржување на водотеците, изградба и одржување на објекти за регулација на водотеците и заштита од штетните дејства на водите (ерозија и порои) вон населените места и

5) подготовка на планови за одбрана од поплави и замрзнувања, планови за заштита од ерозија и порои, како и за подготовка на соодветни планови за заштита од други штетни дејствија на водите вон населените места.

(3) Средствата од надоместокот што се плаќа согласно со членот 207 став (1) точка 1 алинеи 5, 9 и 11 и точка 2 алинеи 4, 5, 6 и 7 од овој закон, се користат за:

1) контрола на состојбите и собирање и обработка на податоците за резервите на вода и нивното рационално користење и

2) хидрогеолошки и други истражувања.

(4) Средствата од надоместокот што се плаќа согласно со членот 207 став (2) од овој закон се користат за:

1) подготовка и организирање на спроведувањето на програмата на мерки за заштита на водите од загадување;

2) мониторинг и утврдување на состојбата со квантитетот и квалитетот на водите и мониторинг на безбедноста на водата за консумирање од страна на човекот и

3) воспоставување и одржување на заштитни зони од овој закон и изградба и одржување на објекти за заштита на водите од загадување.

(5) Средствата од надоместокот што се плаќа согласно со членот 207 став (3) од овој закон се користат за одржување на водотеците и изградба, одржување на објекти за регулација на водотеците и заштита од штетните дејства на водите (ерозија и порои).

## Член 213

### Определување на висината на надоместокот за користење на вода

(1) Висината на надоместокот за користење на вода наменета за консумирање од страна на човекот, за потребите на одбраната и за напојување на добиток изнесува 2% од утврдената цена за метар кубен вода од давателот на услугата за снабдување со вода.

(2) Обврзник за плаќање на надоместокот од ставот (1) на овој член е секое правно или физичко лице кое користи вода од водоснабдителен систем.

(3) Надоместокот од ставот (1) на овој член го пресметува правното лице кое управува со водоснабдителниот систем и го наплатува при наплата на цената за извршена услуга за снабдување со вода и го прикажува одвоено во сметката за извршена услуга.

(4) Правното лице од ставот (3) на овој член е должен еднаш месечно да го уплати наплатениот надоместок од ставот (1) на овој член на посебна уплатна сметка во рамките на трезорската сметка.

(5) Висината на надоместокот што се плаќа за користење на вода за наводнување изнесува 2% од утврдената цена за метар кубен вода на давателот на услугата за снабдување со вода.

(6) Обврзник за плаќање и пресметување на надоместокот од ставот (5) на овој член е секое правно или физичко лице кое користи вода од хидросистем и/или систем за наводнување.

(7) Надоместокот од ставот (5) на овој член го пресметува правното лице кое управува со хидросистемот или системот за наводнување и го наплатува при наплата на цената за извршена услуга за снабдување со вода и го прикажува одвоено во сметката за извршена услуга.

(8) Правното лице од ставот (7) на овој член е должно еднаш месечно да го уплати наплатениот надоместок од ставот (5) на овој член на посебна уплатна сметка во рамките на трезорската сметка.

(9) Висината на надоместокот што се плаќа за користење на вода за одводнување на земјиште изнесува 1% од утврдената цена за хектар земјиште што се одводнува од цената на давателот на услугата.

(10) Обврзник за плаќање и пресметување на надоместокот од ставот (9) на овој член е секое правно или физичко лице чие земјиште се одводнува со систем за одводнување.

(11) Надоместокот од ставот (9) на овој член го пресметува правното лице кое стопанисува со системот за одводнување и го наплатува при наплата на цената за извршена услуга за одводнување и го прикажува одвоено во сметката за извршена услуга.

(12) Правното лице од ставот (11) на овој член е должно еднаш месечно да го уплати наплатениот надоместок од ставот (9) на овој член на посебна уплатна сметка во рамките на трезорската сметка.

(13) Висината на надоместокот што се плаќа за користење на вода при производство на електрична енергија изнесува:

- 1% од производствената цена на еден киловат час на прагот на електраната кај хидроелектричните центри

- 0,5% од производната цена на еден киловат час на прагот на електраната кај термоелектричните центри.

(14) Обврзник за плаќање и пресметување на надоместокот од ставот (13) на овој член е правното лице кое произведува електрична енергија.

(15) Обврзникот од ставот (14) на овој член е должен еднаш месечно да го уплати наплатениот надоместок од ставот (13) на овој член на посебна уплатна сметка во рамките на трезорската сметка.

(16) Висината на надоместокот што се плаќа при флаширање на вода за комерцијални потреби изнесува 0,5% од утврдената продажна цена на производот.

(17) Обврзник за плаќање и пресметување на надоместокот од ставот (16) на овој член е правното лице кое полни и флашира вода за комерцијални потреби.

(18) Обврзникот од ставот (17) на овој член е должен да го уплати надоместокот од ставот (16) на овој член најдоцна 30 дена од денот на фактурирањето на водата при пуштањето во промет и го прикажува одвоено во фактурата, а го уплатува на посебна уплатна сметка во рамките на трезорската сметка еднаш месечно.

(19) Висината на надоместокот што се плаќа за користење на вода за топлинска енергија од геотермални води, изнесува седум денари за метар кубен искористена вода.

(20) Обврзник за плаќање и пресметување на надоместокот од ставот (19) на овој член е правното или физичкото лице носител на дозволата за користење на геотермалните води.

(21) Обврзникот од ставот (20) на овој член е должен да го уплати надоместокот од ставот (19) на овој член најдоцна 30 дена од денот на искористувањето на геотермалната вода, а го уплатува на посебна уплатна сметка во рамките на трезорската сметка, еднаш месечно.

(22) По исклучок од ставот (21) на овој член надоместокот од ставот (19) на овој член обврзникот од ставот (20) на овој член го плаќа во висина од 30% од определената висина во ставот (19) од овој член доколку има систем со кој се обезбедува враќање на искористената геотермална вода во водното тело од каде што се црпи.

(23) Висината на надоместокот што се плаќа за користење на вода за одгледување на риби, во рибници и во кафези и водни птици, изнесува 3% по килограм од продажната цена на рибата, односно птицата при пуштањето во промет.

(24) Обврзник за плаќање и пресметување на надоместокот од ставот (23) на овој член е правното или физичкото лице кое управува со рибни и/или кафез и/или одгледува водни птици и го прикажува надоместокот одвоено во фактурата или сметката за продажба на рибата, односно птицата при пуштањето во промет.

(25) Обврзникот од ставот (24) на овој член е должен да го уплати надоместокот од ставот (23) на овој член најдоцна 30 дена од денот на фактурирањето односно издавањето на сметката, а го уплатува на посебна уплатна сметка во рамките на трезорската сметка, еднаш месечно.

(26) Висината на надоместокот што се плаќа за користење на вода за производство и преработка на храна и пијалаци, индустриски и технолошки потреби изнесува 2% од утврдената цена на водата во јавен водоснабдителен систем.

(27) Надоместокот од ставот (26) на овој член го плаќа и пресметува правното или физичкото лице корисник на објектот кој управува со објекти кои користат вода за производство и преработка на храна и пијалаци, индустриски и технолошки потреби врз основа на метар кубен потрошена вода, освен во случаите кога користи вода согласно со ставот (1) од овој член.

(28) Обврзникот од ставот (27) на овој член го пресметува надоместокот од ставот (26) на овој член и го уплатува на посебна уплатна сметка во рамките на трезорската сметка, еднаш месечно.

(29) Владата на Република Македонија на предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина во согласност со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на земјоделството може да го укине привремено плаќањето на надоместоците од ставовите (1), (5), (9), (13), (16), (19), (23) и (26) или да определи привремено зголемување, не повеќе од 20% или намалување на висината, не помалку од 20 % од висината на надоместоците утврдени во ставовите (1), (5), (9), (13), (16), (19), (23) и (26) на овој член.

(30) Во случаите од ставот (29) на овој член Владата на Република Македонија особено ќе се има предвид:

- 1) намената и случаите во кои се користи водата;
- 2) квалитет на водата;
- 3) разликување во поглед на тоа дали се користат површински или подземни води и различни водни тела;
- 4) климатските и метеоролошките прилики и непогоди при користењето на водата и
- 5) техничките услови и потреби за користењето на водата.

Член 214

**Висина и начин на плаќање на надоместокот  
за испуштање во води**

(1) Висина на надоместокот за испуштање во води со што се врши испуштање на отпадни води и испуштање и фрлање на отпадни материи и супстанции во површински и подземни води се утврдува како:

- 1) основна вредност и
- 2) варијабилна вредност.

(2) Основната вредност на висината на надоместокот од ставот (1) точка 1 на овој член изнесува 1% од утврдената цена на услугата од давателот на услугата за собирање и прочистување на отпадните води.

(3) Варијабилната вредност на висината на надоместокот од ставот (1) точка 1 на овој член се утврдува во дозволата врз основа на “единица на штетност”.

(4) Една единица на штетност одговара на загадување на еден еквивалент жител и изнесува 0,4% од просечната плата во Република Македонија.

(5) Владата на Република Македонија на предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина го утврдува начинот на пресметување на единицата на штетност согласно со количината на испуштената вода и видот и количината на отпадните материи и супстанции што се испуштаат во површинските и подземните води и начинот на плаќање на надоместокот од ставот (3) на овој член.

(6) При определувањето на висината на надоместокот давателот на дозволата особено ќе ги има предвид:

- 1) процената на штетноста на супстанциите изразена преку единици на загадување;
- 2) дали плаќањето се врши врз основа на количеството на испуштена отпадна вода или испуштени или фрлени отпадни материи и супстанции или врз основа на паушал и
- 3) специфичните барања во поглед на мониторингот.

(7) Обврзник за плаќање на надоместокот од ставот (1) на овој член е правно или физичко лице кое нема уреди за одведување и пречистување на отпадни води и/или испушта непречистени отпадни води и отпадни материи или супстанции во реципиенти согласно со дозволата за испуштање на води.

(8) Надоместокот од ставот (2) на овој член го пресметува правното лице кое управува со системот за одведување и пречистување на отпадни води, врз основа на количината на водата што е испуштена во системот и го наплатува при наплата на цената за извршена услуга и го прикажува одвоено во сметката за извршена услуга.

(9) Правното лице од ставот (8) на овој член е должно еднаш месечно да го уплати наплатениот надоместок од ставот (1) на овој член на посебна уплатна сметка во рамките на трезорската сметка.

(10) Надоместокот од ставот (3) на овој член го пресметува и уплатува правното или физичкото лице кое испушта непречистени отпадни води и отпадни материи или супстанции во реципиенти, согласно со дозволата за испуштање на води.

(11) Правното лице од ставот (10) на овој член надоместокот од ставот (3) на овој член е должно еднаш месечно да го уплати на посебна уплатна сметка во рамките на трезорската сметка, согласно со количината на испуштената отпадна вода утврдена со уредите за мерење и видот и количината на отпадни материи и супстанции во површинските и подземните води.

(12) По исклучок од ставот (6) на овој член, доколку носителот на дозволата ги исполни условите наведени во дозволата во однос на квалитетот на испуштените води, носителот на дозволата се ослободува од плаќањето на варијабилната вредност на надоместокот од ставот (3) на овој член.

Член 215

**Висина и начин на плаќање на надоместокот  
за вадење на песок, чакал и камен**

(1) Висината на надоместокот за вадење на песок, чакал и камен од коритата на бреговите на површинските водни тела и други површини кои во катастарот за недвижности се заведени “под води” изнесува 7% од цената на еден метар кубен песок, чакал и камен.

(2) Обврзник за плаќање и пресметување на надоместокот од ставот (1) на овој член е правното или физичко лице, носител на дозволата за вадење, на песок, чакал и камен од коритата и бреговите на површинските водни тела.

(3) Обврзникот од ставот (2) на овој член е должен надоместокот од ставот (1) на овој член да го прикаже одвоено во фактурата или сметката за продажба на песок, чакал и камен при пуштањето во промет, а го уплатува на посебна уплатна сметка во рамките на трезорската сметка, еднаш месечно.

(4) Владата на Република Македонија на предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина во соработка со органот на државната управа надлежен за земјоделството може да го укине привремено плаќањето на надоместокот од ставот (1) на овој член или да определи привремено зголемување, не повеќе од 20 % или намалување, не помалку од 20 % од висината на надоместоците утврдени во ставот (1) од овој член.

(5) Во случаите од ставот (4) на овој член Владата на Република Македонија особено ќе ги има предвид:

- загрозеноста и квалитетот на водното тело;
- потребните зафати на водното тело;
- климатските услови на водното тело и
- големината на искористувањето на песок, чакал и камен од водното тело.

Член 216

**Придонес за води**

(1) Со придонесот за води се обезбедуваат средства за:

1) реализација на техничките и економските решенија за рационално искористување на водите, за заштита на водите од загадување и за заштита од штетно дејство на водите содржани во Водостопанската основа на Република Македонија и плановите за управување со речните сливови;

2) изработка на Национална стратегија за води, Водостопанската основа на Република Македонија и плановите за управување со речните сливови;

3) покривање на трошоците за работење на Националниот совет за води, Советот за управување со речен слив, советот за управување со дел од речен слив, како и други комисији и тела основани со овој закон;

4) изработка на студии и научно-истражувачки работи во областа на управувањето со водите;

5) востановување, одржување и развој на државната мрежа за мониторинг на водите;

6) учество во изградба и одржување на водостопански објекти;

7) промовирање на техники и методи за штедење на водата;

8) учество во остварување на обврските од меѓудржавните договори и конвенции во областа на водите и заштита на водите и водните екосистеми;

9) усовршување на кадри од областа на управувањето со водите и

10) други намени со цел за имплементација на Националната стратегија за води, Водостопанската основа на Република Македонија и плановите за управување со речните сливови.

(2) Средствата од ставот (1) на овој член се користат според Програмата за води од членот 218 на овој закон.

#### Член 217

##### **Обврзници за плаќање на придонесот за води**

(1) Обврзници за плаќање на придонесот за води се:

1) правни лица регистрирани за вршење на дејност на територијата на Република Македонија;

2) државни органи и органи на општините, општините во градот Скопје и градот Скопје и

3) физички лица регистрирани за вршење на дејност, како и физички лица кои се занимаваат со слободни занимања.

(2) Основицата за пресметување на придонесот за води за обврзниците од ставот (1) точки 1 и 2 на овој член е бруто платата и надоместокот на плата која ја исплаќаат како работодавци на вработените во која се содржани и придонесите и даноците што се плаќаат од платата, односно надоместокот на платата.

(3) Основица за пресметување на придонесот за води за обврзниците од ставот (1) точка 3 на овој член е основицата од која се пресметува и плаќа персоналниот данок од плата зголемена со придонесите и даноците од плата (бруто основица).

(4) Висината на придонесот за води изнесува 0,2% од основицата за пресметување од ставовите (2) и (3) на овој член.

(5) Обврзниците од ставовите (2) и (3) на овој член го уплаќаат Придонесот за води при пресметувањето и уплатувањето на платите.

(6) Средствата од придонесот за води се приход на органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, и се уплаќаат на посебна уплатна сметка во рамките на трезорската сметка.

(7) За пресметувањето, уплатувањето, пристигнувањето, застареноста и отпишувањето на обврските по основ на придонесот за води, како и за казнените камати се применуваат прописите за пресметување и наплата на персоналниот данок од доход.

#### Член 218

##### **Реализација на средствата од надоместоците и придонесот за води**

(1) Средствата од надоместоците од членот 207 на овој закон и од Придонесот за води се користат врз основа на Програма за управување со водите, која на предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, а утврдена во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на здравството, министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на земјоделството и министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на транспортот и врските ја донесува Владата на Република Македонија.

(2) Непосредната реализација на средствата од Програмата за управување со води ја вршат органите на државната управа кои се определени во Програмата.

(3) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, а врз основа на извештаите од органите од ставот (1) на овој член секоја година доставува до Владата на Република Македонија извештај за реализација на средствата од надоместоците утврдени во Програмата за управување со води.

(4) Владата на Република Македонија на предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на финансиите ја утврдува методологијата на пресметување на вкупниот надоместок и цената на услугата од членовите 210 и 211 на овој закон.

(5) Владата на Република Македонија, Програмата за управување со води од ставот (2) на овој член за наредната година, ја донесува најдоцна 30 дена од денот на објавувањето на Буџетот на Република Македонија за тековната година во “Службен весник на Република Македонија”, која е утврдена како буџетска програма за управување со води во буџетите на секој орган на државната управа, во висина на делот што се финансира, а за кој е определен како надлежен за реализација согласно со ставот (2) од овој член

(6) Со Програмата за управување со води од ставот (1) на овој член се финансира и/или кофинансира реализацијата на повеќегодишните проекти, програми, активности и/или мерки кои се содржани во програмските и планските документи донесени согласно со овој закон, како и се финансира или кофинансира изработката на програмските и планските документи утврдени со овој закон.

(7) Со Програмата за управување со води од ставот (1) на овој член се финансира и/или кофинансира реализацијата на проекти, програми, активности и/или мерки наменети за општините, општините во градот Скопје и за градот Скопје преку буџетите на органите на државната управа согласно со ставот (2) од овој член.

## **XI. ОРГАНИЗАЦИЈА ВО УПРАВУВАЊЕТО СО ВОДИТЕ**

### **1. Национален совет за води**

#### **Член 219**

#### **Основање, состав и мандат**

(1) Заради разгледување на прашањата за управување со водите, усогласување и координирање на различните потреби и интереси, како и заради предлагање на различни мерки за зачувување, заштита и постојано подобрување на режимот на водите на територијата на Република Македонија, се основа Национален совет за води како советодавно тело.

(2) Националниот совет за води е составен од девет члена, вклучувајќи го и претседателот, кои ги именува Владата на Република Македонија.

(3) Членовите на Националниот совет за води се избираат, и тоа:

1) еден на предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина;

2) еден на предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на здравството;

3) еден на предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на транспортот и врските;

4) еден на предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на економијата;

5) еден на предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на земјоделството;

6) еден на предлог на претседателот на ЗЕЛС;

7) еден на предлог на претседателот на Македонската академија на науките и уметностите;

8) еден претставник од невладината организација која дејствува во заштитата на водите на предлог на невладините организации кои работеле во оваа област во последните три години и

9) еден претставник од Советот за управување со подрачјето на речен слив, наизменично од секој совет со по еден мандат.

(4) Членовите на Националниот совет за води се избираат од редот на истакнати научни и стручни лица од областа на управувањето на водите и од сродни области и од здружение на корисници на вода.

(5) Претседателот и членовите на Националниот совет за води се избираат за време од три години без право на повторен реизбор, освен за претставникот од ставот (3) точка 8 од овој член на кого што мандатот е во траење од една година.

## **Член 220**

### **Функции**

(1) Националниот совет за води разгледува и дава мислење:

1) за предлог на законите и другите прописи со кои се уредуваат прашањата од областа на управување со води;

2) за спроведување на законите и другите прописи со кои се уредуваат прашањата од областа на управување со води;

3) на нацртот на националната стратегија за управување со води;

4) на нацртот на Водостопанската основа на Република Македонија;

5) на нацртот на плановите за управување со речен слив;

6) за потребата за измени и дополнувања на Водостопанската основа на Република Македонија и на плановите за управување со речен слив;

7) за други планови, мерки и програми утврдени согласно со овој закон и

8) за други прашања согласно со Деловникот за работа.

(2) Во врска со прашањата кои ги разгледува Националниот совет за води, дава мислење, утврдува ставови и предлози и предлага донесување на прописи и преземање на мерки.

## **Член 221**

### **Деловник, надоместок и вршење на административно - техничките работи**

(1) Националниот совет за води донесува Деловник за својата работа.

(2) На членовите на Националниот совет за води им следува надоместок за нивната работа во советот.

(3) Владата на Република Македонија на предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина ја определува висината на надоместокот од ставот (2) на овој член во зависност од обемот и сложеноста на работите што ги вршат.

(4) Средствата за надоместок и трошоците за работа на Националниот совет за води се обезбедуваат од буџетот на органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина.

(5) Стручните и административно - техничките работи потребни за работата на Националниот совет за води ги врши органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина.

## **2. Орган на државна управа надлежен за вршење на стручни работи од областа на животната средина**

### **Член 222**

(1) Стручните работи и преземањето на мерки и активности од значење за управувањето во водите, утврдени со овој закон, на подрачјето на секој речен слив утврден со членовите 7 и 8 од овој закон, ги врши Управата за животна средина основана согласно со Законот за животната средина.

(2) Управата за животната средина во управувањето со речните сливови особено ги врши следниве работи:

1) зема податоци и ги извршува потребните испитувања заради утврдување на лежиштата, количината и својствата на водите и наложува преземање на потребни мерки за заштита на подземните води најдени при вршење на геолошки истражувања или експлоатација на минерални сировини, ископување на тунели и други активности на ископување или дупчење на земјиштето;

2) изработува основна процена на карактеристиките на секој речен слив;

3) обезбедува управување со делот на подрачјето на меѓународниот речен слив што се наоѓа на територијата на Република Македонија во согласност со закон и меѓународен договор ратификуван од Република Македонија;

4) стручни работи во издавањето на дозволите од членот 26 на овој закон и водостопанската согласност од членот 174 на овој закон;

5) ја води и одржува водната книга;

6) води и одржува регистар на заштитни зони;

7) координира активности и учествува во изработката на Националната стратегија за води;

8) координира активности и учествува во изработката на Водостопанската основа на Република Македонија;

9) изработува Планови за управување со речните сливови;

10) изработува Програма на мерки;

11) ги спроведува плановите за управување со речен слив;

12) ја спроведува Програмата на мерки;

13) ги собира, обработува и чува податоците од мониторингот на водите;

14) обезбедува управување со делот на подрачјето на меѓународен речен слив што се наоѓа на територијата на Република Македонија во согласност со закон и меѓународен договор ратификуван од Република Македонија;

15) ги собира, чува и обработува податоците од евиденцијата на водостопанските објекти и постројки;

16) воспоставува, изготвува и одржува катастри на загадувачи за соодветниот речен слив;

17) се грижи за спроведување на мерките за заштита од штетното дејство на водите во соодветниот речен слив;

18) предлага експропријација на земјиште на коешто се наоѓаат подземни води потребни за јавно водоснабдување;

- 19) врши научно - истражувачки дејности во областа на водите;
- 20) врши промоција на техники и методологии за зачувување на водата и
- 21) врши други работи определени со овој или друг закон.

### **3. Совет за управување со подрачјето на речен слив**

#### **Член 223**

(1) Заради изработување и следење на спроведувањето на Планот за управување со речен слив, како и заради давање на мислења и предлози околу приоритетите на управувањето со водите, Владата на Република Македонија на предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, за секое подрачје на речен слив, формира Совет за управување со подрачјето на речен слив (во натамошниот текст: Советот).

(2) Во Советот членуваат номинирани претставници на: органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на земјоделството, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на здравството, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на транспортот и врските, општините и на градот Скопје, здружение на потрошувачите, водостопанства, претставници на водните заедници, вршители на услуги за водоснабдување и одведување и третман на отпадни води и други корисници на вода, индустријата, невладините организации, советот за управување со делови од подрачје на речен слив и други засегнати страни.

(3) Бројот на членовите на Советот се определува во зависност од големината на подрачјето на речниот слив, како и обемот на активностите поврзани со води кои се одвиваат на подрачјето на речниот слив.

(4) За подрачје на речен слив кое се протега на поголема површина или чии активности се поголеми и/или се распоредени на начин така што можат да се групираат, министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина може да формира совет за управување со делови од подрачје на речен слив на начин определен со ставовите (2) и (6) од овој член.

(5) Советот одлучува со две третини мнозинство гласови.

(6) Составот и начинот за учество, како и начинот на номинирање на претставниците од ставот (2) на овој член во Советот и советот за управување со делови од подрачје на речен слив, како и начинот на работа, ги определува Владата на Република Македонија на предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина.

(7) Претставникот на општините и на градот Скопје ги именува градоначалникот на општините и на градот Скопје.

(8) На членовите на Советот и советот за управување со делови од подрачје на речен слив им следува надоместок за нивната работа во советот.

(9) Владата на Република Македонија на предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина ја определува висината на надоместокот од ставот (8) на овој член, како и начинот на неговото пресметување. Трошоците за работа и надоместокот за работа на Советот и советот за управување со делови од подрачје на речен слив се плаќаат од буџетот на органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина.

(10) Стручните и административно - техничките работи потребни за работата на Советот и советот за управување со делови од подрачје на речен слив ги врши органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина.

## **XII. НАДЗОР**

### **1. Надзор над спроведувањето на законот**

#### **Член 224**

#### **Надлежност за вршење надзор над спроведувањето на законот**

Надзор над спроведувањето на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон врши органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина, освен на:

- одредбите од главите IV.3.2 , IV.3.3, IV.4 и VIII.2 на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон на кои надзор над спроведувањето врши органот на државната управа надлежен за работите од областа на здравството и

- одредбите од главите IV.3.4 и VIII.3 на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон на кои надзор над спроведување врши органот на државната управа надлежен за работите од областа на земјоделството.

#### **1.2. Начин и постапка за вршење на надзорот над работата на органите на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје**

#### **Член 225**

Во остварувањето на надзорот над спроведувањето од овој закон, надлежните органи од членот 224 на овој закон вршат надзор над работата на органите на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје во извршувањето на нивните надлежности утврдени со овој закон.

#### **Член 226**

Надзорот над работата на органите на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје се заснова на начелото на законитост, одговорност и самостојност во остварувањето на нивните надлежности.

#### **Член 227**

(1) При вршење на надзорот над работата на органите на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина ги врши следниве работи:

- 1) оценува дали општините и градот Скопје при издавањето на Б-интегрираната еколошка дозвола утврдиле дали за дејностите и активностите на инсталацијата е издадена потребната дозвола согласно со членовите 26 и 28 од овој закон;

- 2) оценува дали општините, општините во градот Скопје и градот Скопје имаат прибавено дозвола за испуштање во водите согласно со членот 79 од овој закон;

- 3) оценува дали општините и градот Скопје при издавањето на Б-интегрираната еколошка дозвола утврдиле дали за дејностите и активностите на инсталацијата е издадена потребната дозвола за испуштање во водите согласно со членот 79 од овој закон;

- 4) оценува дали одлуката за определување на заштитна зона е донесена на начин и постапка определена согласно со членот 96 став (2) од овој закон;

5) оценува дали во урбанистичките планови на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје картографски се прикажани заштитните зони (член 98 став (4));

6) оценува дали општините, општините во градот Скопје и градот Скопје ги собрале, одвеле и пречистиле отпадните води што произлегуваат или се создаваат на нивното подрачје, вклучувајќи го и отстранувањето на тињата (член 113);

7) оценува дали општините, општините во градот Скопје и градот Скопје донеле Програма за одведување, собирање и пречистување на урбаните отпадни води (член 114);

8) оценува дали општините, општините во градот Скопје и градот Скопје обезбедиле ефлуентите од индустриските отпадни води коишто влегуваат во системите за собирање и прочистување на урбани отпадни води да бидат подложни на потребниот предтретман (член 116);

9) оценува дали општините, општините во градот Скопје и градот Скопје ги презеле потребните мерки за заштита и одбрана од поплави и за заштита од друго штетно дејство на водите во урбаните подрачја (член 123);

10) оценува дали општините, општините во градот Скопје и градот Скопје донеле Програма за заштита од штетно дејство на водите во рамките на соодветниот речен слив за своите подрачја од речниот слив (член 124);

11) оценува дали општините, општините во градот Скопје и градот Скопје ги донеле и дали ги спроведуваат оперативните планови за заштита и одбрана од поплави за загрозените подрачја (член 126);

12) оценува дали општините и градот Скопје го определиле крајбрежниот појас (член 131);

13) оценува дали општините и градот Скопје го уредиле крајбрежниот појас (член 132);

14) оценува дали општините, општините во градот Скопје и градот Скопје извршиле процена, секоја година до крајот на септември, за тоа дали водотечите на подрачјето под нивна надлежност се во состојба да предизвикаат поплави на земјиштето и дали обезбедуваат непречен проток на водата (член 133);

15) оценува дали општините, општините во градот Скопје и градот Скопје ги определиле границите на ерозивното подрачје и подрачјето загрозено од ерозија и дали ги утврдиле мерките и работите за заштита на земјиштето од ерозија и уредувањето на пороите, врз основа на техничка документација (член 135);

16) оценува дали општините, општините во градот Скопје и градот Скопје ги преземаат мерките за заштита на ерозивните подрачја (член 137);

17) оценува дали општините, општините во градот Скопје и градот Скопје ги преземаат мерките за заштита од порои (член 141);

18) оценува дали општините, општините во градот Скопје и градот Скопје изготвиле, доставиле и објавиле извештаи за активностите реализирани во претходната година и предвидените активности за наредната година во врска со заштитата од штетното дејство на водите (член 143);

19) оценува дали општините, општините во градот Скопје и градот Скопје донеле Програма за мониторинг на водите (член 145);

20) оценува дали општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје ги доставуваат податоците од мониторингот (член 156);

21) оценува дали градоначалникот на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје ги преземаат мерките утврдени согласно со членот 185 од овој закон;

22) оценува дали градоначалникот на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје наменски ги потрошиле средствата што се добиени од Програмата за управување со води за реализација на активностите на нивното подрачје (член 215);

23) ја следи законитоста на работата на органите на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје и презема мерки и активности и поднесува иницијативи

за остварување на надлежностите на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје во согласност со овој закон;

24) оценува дали органите на општините, општините во градот Скопје и на градот Скопје обезбедуваат нивните надлежности да се извршуваат согласно со стандардите и постапките утврдени со овој закон;

25) им укажува на органите на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје за пречекорување на нивните надлежности утврдени со овој закон и друг пропис и им предлага соодветни мерки за надминување на таквата состојба;

26) укажува на определени материјални и процедурални недостатоци во работата на органите на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје кои би можеле да го оневозможат вршењето на работите од јавен интерес од локално значење, согласно со овој закон;

27) дава препораки за доследно спроведување на надлежностите на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје на нивно барање определени со овој закон;

28) го следи навременото донесување на прописите, кои на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје ги носат согласно со овој закон;

29) поднесува иницијативи и предлози до општините, до општините во градот Скопје и до градот Скопје доколку констатира неспроведување на овој закон ;

30) поднесува иницијативи и предлози до општините, до општините во градот Скопје и до градот Скопје доколку констатира неспроведување на овој закон како последица на судир на надлежностите меѓу органите на општините, на органите на општините во градот Скопје, односно на органите во градот Скопје;

31) ја следи законитоста на решенијата што градоначалникот на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје ги донесува при решавањето на поединечните права, обврските и интересите на физички и правни лица согласно со овој закон;

32) дава мислење и стручна помош по предлог на прописите на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје на нивно барање;

33) го следи остварувањето на јавноста во работата на органите на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје, особено од аспект на редовно, навремено, вистинито и потполно известување на граѓаните согласно со закон;

34) го следи остварувањето на претходниот надзор на прописите на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје;

35) навремено ги известува органите на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје за констатираните состојби во нивната работа и за преземените мерки при вршење на надзорот и

36) утврдува работи кои не се преземени или извршени согласно со овој закон, а за кои општините, општините во градот Скопје и градот Скопје биле должни да ги преземат.

(2) При вршењето на надзорот над работата на органите на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на здравството ги врши следниве работи:

1) оценува дали општините, општините во градот Скопје и градот Скопје ги определуваат и постапуваат со заштитните зони согласно со прописот донесен врз основа на членот 98 став (5) од овој закон;

2) оценува дали градоначалникот на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје ги означил зоните за капење на начин определен согласно со членот 101 ставови (3) и (6) од овој закон;

3) оценува дали градоначалникот на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје ги презел мерките за заштита на зоните за капење од загадување и за заштита од дејства и активности кои можат негативно да влијаат врз квалитетот на водата за капење (член 101 став (4));

4) оценува дали градоначалникот на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје го уредил начинот на користење на водите за капење и го определил периодот на траење на сезоната за капење (член 104);

5) оценува дали градоначалникот на општините и на градот Скопје вршат мониторинг на водите опфатени со локалната мрежа на мониторинг и мониторинг на водите во зоните за капење што се наоѓаат во нивните подрачја (член 146);

6) оценува дали градоначалникот на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје го следат квалитетот на водата за капење и дали ги доставуваат податоците (член 149);

7) оценува дали градоначалникот на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје ги доставуваат податоците од мониторингот поврзани со квалитетот на водата за пиење и водите за капење (член 156);

8) оценува дали градоначалникот на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје во случај на остапување од вредностите и стандардите за квалитет ги презел мерките за санација и определил ограничување или забрани за користење на водата и дали ги известил надлежните органи (член 187);

9) оценува дали градоначалникот на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје ги презел потребните мерки во случај на ограничување заради недостиг на вода (член 188) и

10) оценува дали градоначалникот на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје ги презел потребните мерки со цел да се сведат на минимум загубите во водоснабдителниот систем на правното лице кои снабдува со вода на нивното подрачје (член 189).

(3) За преземените мерки и активности од ставот (1) алинеи 23, 28, 30 и 34 на овој член, органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина го информира органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на локалната самоуправа.

(4) При вршењето на работите од ставот (1) на овој член, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина е должен на градоначалникот на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје да им достави укажување и да им определи рок во кој треба да ги острани констатираните недостатоци во отставувањето на нивната надлежност.

(5) При вршењето на работите од ставот (2) на овој член, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на здравството е должен на градоначалникот на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје да им достави укажување и да им определи рок во кој треба да ги отстранат констатираните недостатоци во остварувањето на нивната надлежност.

#### Член 228

(1) Доколку и покрај укажувањата и преземените мерки и активности, органите на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје не го обезбедат извршувањето на работите кои со овој закон се утврдени како нивна надлежност и за чие извршување се одговорни општините, општините во градот Скопје и градот Скопје, по сила на закон им се одзема соодветната надлежност, а вршењето на тие работи го презема надлежниот орган од членот 227 на овој закон од соодветната област, но најмногу до една година од денот на нивното преземање.

(2) Надлежниот орган од членот 227 на овој закон, работите од надлежност на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје од ставот (1) на овој член, ги врши во име и за сметка на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје.

(3) За преземањето на работите од ставот (1) на овој член, надлежниот орган од членот 227 на овој закон, го известува органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на локалната самоуправа и органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на финансиите.

## **2. Инспекциски надзор**

### **Член 229**

#### **Надлежност за вршење инспекциски надзор**

(1) Инспекциски надзор над примената на овој закон и на прописите донесени врз основа на овој закон го врши Државниот инспекторат за животна средина преку водостопанските инспектори и државните инспектори за животна средина

(2) Инспекциски надзор на примената на овој закон и на прописите донесени врз основа на овој закон во делот на контролата на квалитетот на водата за капење и водата наменета за консумирање од страна на човекот врши Државниот санитарен и здравствен инспекторат, преку државните санитарни и здравствени инспектори и Дирекцијата за храна преку државните инспектори за храна.

(3) Инспекциски надзор на примената на овој закон и на прописите донесени врз основа на овој закон во делот на контролата на зоните чувствителни на нитрати и наводнување и одводнување врши Државниот инспекторат за земјоделство, преку државните земјоделски инспектори.

(4) За работите од надлежност на општината, на градот Скопје и на општините во градот Скопје, утврдени со овој закон, инспекциски надзор над примената на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон вршат овластени инспектори за животна средина на општината, овластени инспектори за животна средина на градот Скопје и овластени инспектори за животна средина на општините во градот Скопје (во натамошниот текст: овластени инспектори).

### **2.1. Водостопанските инспектори**

#### **Член 230**

##### **Делокруг на водостопанските инспектори**

(1) Во вршењето инспекциски надзор од својот делокруг, водостопанскиот инспектор има право:

1) да изврши контрола и утврди дали општото користење на водите се остварува согласно со овој закон (член 16);

2) да изврши контрола и утврди дали сопственикот и носителот на друго стварно право на земјиштето постапува согласно со членот 17 од овој закон;

3) да изврши контрола и утврди дали одводнувањето на земјиштето се спроведува согласно со членот 18 од овој закон;

4) дали правното и физичкото лице коешто врши геолошки истражувања или експлоатација на минерални сировини постапило согласно со членот 22 од овој закон;

5) да изврши контрола и утврди дали користењето на вода од бунар се спроведува согласно со членот 29 од овој закон;

6) да изврши контрола и утврди дали се постапува со крајбрежното земјиште согласно со членот 105 од овој закон;

7) да изврши контрола и утврди дали правните лица кои управуваат со водостопанствата ги преземаат мерки и активностите потребни за заштита од штетното дејство на водите (член 123);

8) да изврши контрола и утврди дали правните лица кои управуваат со водостопанствата изготвиле програма за заштита од штетно дејство на водите (член 124);

9) да изврши контрола и утврди дали се преземаат мерките за заштита и одбрана од поплави (член 126);

10) да изврши контрола и утврди дали правните лица кои управуваат со брани и акумулации и со заштитни насипи ги користат и одржуваат согласно со членот 129 од овој закон;

11) да изврши контрола и утврди дали правните лица кои управуваат со брани и акумулации и со заштитни насипи вршат мониторинг и известуваат согласно со членот 130 од овој закон;

12) да изврши контрола и утврди дали пристапот до површинските води се обезбедува согласно со членот 132 од овој закон;

13) да изврши контрола и утврди дали се обезбедува проток на водотеците согласно со членот 133 од овој закон;

14) врши контрола дали се спроведуваат мерките и работите за заштита на земјиштето од ерозија и уредување на пороите, врз основа на техничка документација од членот 135 став (1) на овој закон;

15) да изврши контрола и утврди дали се преземаат мерки за заштита на ерозивните подрачја (член 136);

16) да утврди дали правните и физичките лица кои создаваат ерозија ги презеле потребните мерки за спречување на ерозијата како и мерките за отстранување на штетните последици и дали за тоа соодветно ги надоместиле направените штети (член 138);

17) да изврши контрола и утврди дали се преземаат мерки за уредување на пороите (член 141);

18) да изврши контрола и утврди дали се постапува согласно со членот 142 од овој закон;

19) да изврши контрола и утврди дали водостопанските објекти и постројки постапуваат согласно со дозволите за користење на вода и испуштање во води (член 163);

20) да врши контрола и утврди дали е прибавена водостопанска согласност (член 174);

21) да изврши контрола и утврди дали водостопанските објекти и постројки ги мерат количините и квалитетот на зафатените води и водите што ги испуштаат и дали ги чуваат податоците (член 165);

22) да изврши контрола и увид на сите водостопански објекти и постројки и други работи што можат да создадат квалитативни и квантитативни промени на режимот на водите и да утврди дали се постапува согласно со членот 166 од овој закон;

23) да изврши контрола и утврди дали се почитуваат забраните од членот 167 на овој закон;

24) да изврши контрола и утврди дали евиденцијата се води согласно со членот 171 од овој закон;

25) заради увид во реализацијата на условите содржани во издадените водостопански согласности да врши контрола во текот на изградбата на нови или реконструкција или доградба на постојни водостопански објекти и постројки кои се наоѓаат во или покрај површинските води, објекти коишто поминуваат преку или под површинските води или пак објекти кои се сместени во близина на површинските води или крајбрежни земјишта, а кои можат да влијаат врз режимот на водите;

26) заради увид во реализацијата на условите содржани во издадените водостопански согласности да врши контрола на начинот на користењето и одржувањето на објекти и постројки;

27) заради увид во реализацијата на условите содржани во издадените водостопански согласности, врши контрола во текот на изградбата на нови или реконструкција или доградба на постојни заштитни објекти со исклучок на браните, како и начинот на одржувањето и користењето на тие објекти и постројки;

28) заради увид во реализацијата на условите содржани во издадените дозволи врши контрола во текот на изградбата на нови или реконструкција или доградба на постојни водостопанските објекти и постројки, како и начинот на одржувањето и користењето на тие објекти и постројки;

29) да врши контрола и увид дали се обезбедени водната книга, евиденција на водостопанските објекти и постројки, програмата за заштита од штетно дејство на водите, оперативните планови за заштита и одбрана од поплави, процени, договорите, програмите и другите книги и документација на правните лица кои вршат водостопански дејности;

30) да врши контрола над извршувањето над оперативниот план за заштита и одбрана од поплави и контрола и увид над спроведувањето на мерките од програмата за заштита од штетното дејство на водите, спроведувањето на заштитните мерки за заштита од ерозија и мерките за уредување на ерозивните подрачја, подрачјата загрозувани од ерозија уредување на порои;

31) да врши контрола и увид на начинот на изведување, управување, оджувањето во добра состојба и заштитата на водостопанските објекти;

32) да врши контрола и увид на почитувањето на приоритетите, како и контрола и увид од злоупотреба и ненаменско користење на водата;

33) да врши контрола и увид врз експлоатацијата на минералните води;

34) да врши контрола и увид во работењето на браните и акумулациите во однос на користењето на водите и применувањето на техничките одредби (член 195);

35) врши увид во одобрувањето на проектната задача, документацијата за техничко набљудување и на другите пропишани работи и мерки на браните и акумулациите (член 197);

36) врши увид на изградбата на браните од овој закон од аспект на режимот на водите, одржувањето и набљудувањето и врши контрола на режимот на полнењето и празнењето на акумулациите, како и мониторингот врз браните и акумулациите (член 198);

37) да изврши контрола и утврди дали копањето на бунари и користењето на вода од нив се врши согласно со одредбите од Главата VIII точка 5 на овој закон;

38) на пристап каде е неопходно, во секое време и по претходно легитимирање, на имоти во јавна и приватна сопственост, локации и транспортни средства, согласно со закон и

39) презема и други работи и мерки со цел за спроведување на одредбите од овој закон.

(2) При вршењето на инспекцискиот надзор водостопанскиот инспектор со решение:

1) ќе нареди отстранување на недостатоците што ќе ги утврди при вршењето на надзорот и ќе определи рок за нивно отстранување;

2) ќе нареди преземање на мерки со цел за заштита од штетно дејство на и од водите, заштита од ерозија и порои;

3) ќе нареди сопирање на градењето на објекти и постројки за кои е потребна водостопанска согласност или дозвола, ако такви објекти се градат без водостопанска согласност или дозвола или градбата се врши спротивно на условите во издадената водостопанска согласност или дозвола;

4) ќе забрани користење и испуштање на води, вадење на песок, чакал и камен, копање на бунари и други активности и дејности кои влијаат врз режимот на водите или врз морфологијата на водното тело, ако дејностите и активностите се вршат без дозвола или спротивно на истата;

5) да ги запре привремено или трајно сите дејства спротивни на одредбите од овој закон, или на општ акт и да нареди враќање во поранешната состојба;

6) да ги известува надлежниот водостопански и другите органи на управата за утврдените неправилности и да бара нивна интервенција;

7) ќе забрани продолжување на активностите и дејностите спротивни на одредбите од овој закон и каде што е потребно отстранување на истата, да нареди да се извршат мерења на сметка на одговорниот за активноста или дејноста и привремено да одземе предмети со кои се врши активноста или дејноста и

8) ќе нареди преземање на мерки и активности со цел за остранување на констатираните недостатоци.

(3) Во вршење на работите од својот делокруг, водостпанскиот инспектор има право на преземање активности утврдени со Законот за животната средина.

(4) При вршењето на инспекцискиот надзор од ставот (1) на овој член, државниот инспектор може да побара присуство на лице од органот надлежен за вршење на стручни работи во животната средина.

(5) На барање на водостпанскиот инспектор, овластено службено лице на органот на државната управа надлежен за внатрешни работи е должно да учествува во извршувањето на работите од ставот (1) на овој член.

#### Член 231

#### **Потребна квалификација за водостопанскиот инспектор и службена легитимација**

(1) Работите на водостопански инспектор ги врши дипломиран градежен инженер со најмалку три години работно искуство во струката.

(2) Службеното својство на водостопанскиот инспектор се докажува со легитимација чија форма, содржина и образец ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина.

(3) При вршењето на инспекцискиот надзор водостопанскиот инспектор е должен да ја покаже службената легитимација од ставот (2) на овој член.

(4) Легитимацијата од ставот (2) на овој член за водостопанските инспектори ја издава и одзема министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина согласно со Законот за животната средина.

#### **2.2. Државен инспектор за животна средина**

#### Член 232

#### **Делокруг на државниот инспектор за животна средина**

(1) Во вршењето инспекциски надзор од својот делокруг, државниот инспектор за животна средина има право да:

1) утврди дали се користат мотори со внатрешно согорување во заштитните зони и подрачја утврдени со овој закон или дали се вршат други активности (член 19);

2) изврши контрола и утврди дали за дејностите и активностите е прибавена потребната дозвола согласно со членовите 26 и 28 од овој закон;

3) изврши контрола и утврди дали се постапува согласно со ограничувањето на водното право (член 49);

4) изврши контрола дали водата се користи според приоритетите дадени во членовите 15 и 50 од овој закон;

5) изврши контрола и утврди дали водата се користи согласно со условите утврдени во издадената дозвола за користење на води (член 51);

6) изврши контрола и утврди дали концесионерот има добиено дозвола за користење на вода (член 56);

7) изврши контрола и утврди дали со дејствието или активноста се постапува спротивно на општата забрана од членот 77 на овој закон;

8) изврши контрола и утврди дали правното или физичкото лице поседува дозвола за испуштање (член 79);

9) изврши контрола и утврди дали водите се испуштаат на начин и во услови како што се пропишани согласно со дозволата за испуштање (член 83);

10) врши контрола и увид дали е извршено означување на заштитните зони и на режимот во заштитните зони, освен во зоните на водата наменета за консумирање од страна на човекот и водите за капење (член 96);

11) изврши контрола и утврди дали објектите и постројките кои работат со опасни материи и супстанции постапуваат согласно со членот 108 од овој закон;

12) врши контрола и увид со дел да утврди дали постојат состојби поврзани со приоритетни опасни материи и супстанции, отровни и штетни или загадувачки материи и супстанции или отпад согласно со членот 109 од овој закон;

13) изврши контрола на квалитетот на отпадните води што се испуштаат;

14) изврши контрола и утврди дали се поседуваат потребните дозволи за испуштање на отпадни води;

15) изврши контрола и утврди дали се испуштаат ефлуенти од индустриски и земјоделски течен отпад и урбани отпадни води во канализација или во систем за одводнување, во површински или подземни водни тела, како и во крајбрежни земјишта и водни живалишта врз основа на дозвола (член 110);

16) изврши контрола и утврди дали се спроведува предtretман на индустриските отпадни води (член 116);

17) изврши контрола и утврди дали повторното користење на урбаните отпадни води се врши согласно со членот 117 од овој закон;

18) изврши контрола и утврди дали користењето на тињата се врши согласно со членот 118 од овој закон;

19) изврши контрола и утврди дали се обезбедува минимум прифатлив проток на вода и ниво на подземната вода (член 120);

20) изврши контрола и утврди дали се постапува согласно со членот 131 од овој закон;

21) врши контрола над спроведувањето на мониторингот на водите и доставувањето на информации (Глава VI);

22) врши контрола и увид дали се доставуваат податоци за водење на катастарот на загадувачи (член 161);

23) врши контрола над отстапувањата од стандардите за квалитетот на водите;

24) врши контрола и увид дали е обезбеден минимум прифатлив проток и минимум прифатливо ниво на водите и

25) врши други работи за спроведување на овој закон.

(2) При вршењето на инспекцискиот надзор, државниот инспектор за животната средина со решение:

1) ќе определи мерки со цел да се отстранат причините за настанувањето на загадувањето на водите;

2) ќе нареди да се отстранат штетните последици што настанале со загадувањето и доведување на водите во претходна состојба;

3) ќе определи мерки за превенција и за отстранување на загадувањето и враќање во задоволителна состојба;

4) ќе ја ограничи работата на објектите, постројките и инсталациите, поради штетните дејствија со кои се врши загадување или деградација на водите, животната средина и на животот и здравјето на луѓето, без оглед на тоа дали се обезбедени услови за нивното работење и дали се обезбедени дозволи, одобренија и согласности, пропишани со закон, во траење од најмногу 90 дена, во кој рок треба да се отстранат причините за настанатата состојба;

5) ќе ја забрани работата на објектите, постројките и инсталациите поради штетните дејствија со кои се врши загадување или деградација на водите, животната средина и на животот и здравјето на луѓето, без оглед на тоа дали се обезбедени услови за нивно работење и дали се обезбедени дозволи, одобренија и согласности, пропишани со закон, во траење од најмногу 90 дена, во кој рок треба да се отстранат причините за настанатата состојба;

6) ќе го задолжи правното или физичкото лице кое не поднело барање за добивање дозвола за користење на вода и испуштање во вода да го стори тоа во рок од најмногу 90 дена;

7) ќе ја ограничи или забрани работата на правно или физичко лице кое не поднело барање за добивање дозвола за користење на вода и испуштање во вода, а најмногу до 90 дена;

8) ќе го задолжи правното или физичкото лице да преземе мерки за исполнување на условите предвидени во дозволите;

9) ќе ја ограничи или забрани работата на правно или физичко лице кое не ги исполнува условите предвидени во дозволите, сè до исполнувањето на условите, а најмногу до 90 дена во кој рок треба да се отстранат причините за настанатата состојба;

10) ќе ја ограничи или забрани работата на правно или физичко лице кое не ги исполнува условите предвидени во дозволите, сè до исполнувањето на условите;

11) ќе го задолжи правното или физичкото лице да ги достави и/или доставува информациите од мониторингот и други информации за животната средина во рок од најмногу 30 дена;

12) ќе ги задолжи правните и физичките лица да спроведат мониторинг на квалитетот и кванитетот на водите на начин пропишан согласно со овој закон;

13) ќе ги задолжи правните и физичките лица да спроведат мониторинг во период од најмногу 90 дена, во случај на појава на загадување во околината на објектот на правното и физичко лице во кој се спроведува активноста за која се претпоставува дека го предизвикува загадувањето;

14) ќе ја ограничи или забрани работата на правно и физичко лице кое не го спроведува мониторингот на начин пропишан со закон, во траење од најмногу 30 дена, во кој рок треба да се отстранат причините за настанатата состојба;

15) ќе ги задолжи правните и физичките лица да ги доставуваат потребните податоци од мониторингот и за Регистарот и Катастарот во рок од најмногу 30 дена од денот на констатирањето на недостатокот;

16) ќе ја ограничи или забрани работата на правно и физичко лице кое не поседува дозвола во траење од 90 дена во кој рок треба да се отстранат причините за настанатата состојба;

17) ќе ја ограничи или забрани работата на правно или физичко лице кое испушта емисии во водите поголеми од оние пропишани со закон или пропис донесен врз основа на закон и/или емисии утврдени со дозволи, а најмногу до 90 дена во кој рок треба да се отстранат причините за настанатата состојба и

18) заради заштита на здравјето на луѓето, ќе ја ограничи или забрани работата на правно или физичко лице кое испушта емисии во водите, или ќе ги ограничи нивните емисии, во случај кога се нарушени стандардите за квалитет на животната средина, во временски период сè додека квалитетот на животната средина не биде доведен во рамките на утврдените стандарди за квалитет.

(3) Во вршењето на работите од својот делокруг, инспекторот има право на преземање активности утврдени со Законот за животната средина.

(4) При вршењето на инспекцискиот надзор од ставот (1) на овој член, државниот инспектор може да побара присуство на лице од Управата за животна средина.

(5) На барање на државниот инспектор за животна средина, овластеното лице на органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на внатрешни работи е должно да учествува во извршувањето на работите од ставот (1) на овој член.

### **2.3. Овластен инспектор за животна средина на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје**

#### **Член 233**

#### **Делокруг на овластен инспектор за животна средина на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје**

(1) Овластен инспектор за животна средина на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје (во натамошниот текст: овластен инспектор) над подрачјето на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје има право да изврши:

1) контрола над испуштањето отпадни води или фрлање материи и супстанции, како и отпадни масла во канализација и да утврди дали се врши согласно со закон (член 79);

2) контрола и врши надзор над заштитата на зоните за капење од загадување и над активностите кои можат негативно да влијаат врз погодноста на водата за капење (член 101);

3) контрола над канализационите системи, одводните системи и септичките јами на подрачјето на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје кои се испуштаат во канализационите системи (член 113 став (3));

4) надзор над собирањето, спроведувањето, прочистувањето и испуштањето на отпадните води од домашни ефлуенти, собраните поројни води од атмосферски врнежи во урбанизирани области (член 116);

5) надзор над собирањето, спроведувањето, прочистувањето и испуштањето на отпадните води од индустриски ефлуенти кои поседуваат Б интегрирана еколошка дозвола или согласно со Законот за животната средина се во надлежност на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје;

6) контрола и утврди дали се спроведува оперативниот план за заштита и одбрана од поплави на подрачјето на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје согласно со членот 126 од овој закон;

7) контрола и утврди дали се преземаат мерки за уредување на пороите (член 141);

8) контрола и утврди дали се преземаат мерки за заштита од ерозија согласно со членот 137 став (1) од овој закон;

9) контрола и утврди дали се преземаат мерки за заштита од порои согласно со членот 141 став (4) од овој закон;

10) надзор над преземањето на потребните мерки за развивање и одржување на ефикасен и економичен систем за водоснабдување со вода за пиење во доволни количини и според барањата на сите законски корисници (член 185);

11) надзор и контрола над употребата на водите за пиење и капење и утврди дали постои злоупотреба и ненаменско користење на водите за пиење и капење во своето подрачје (член 189);

12) надзор и контрола над спроведување на забраната за наводнување и напојување на добиток (член 193) и

13) врши и други работи утврдени со закон или друг пропис.

(2) При вршењето на инспекцискиот надзор овластениот инспектор со решение:

1) ќе забрани спроведување на активности, ќе ги констатира недостатоците и ќе определи мерки за нивно надминување;

2) ќе ја забрани работата на објектите, постројките и инсталациите, поради испуштањето отпадни води или фрлање материи и супстанции, како и отпадни масла во канализација, без оглед на тоа дали се обезбедени услови за нивното работење и дали се обезбедени дозволи, одобренија и согласности, пропишани со закон, во траење од најмногу 30 дена, во кој рок треба да се отстранат причините за настанатата состојба;

3) ќе нареди отстранување на недостатоците што ќе ги утврди при вршењето на надзорот и ќе определи рок за нивно отстранување;

4) ќе нареди преземање на мерки заради одржување и исчистување на канализационите мрежи или чистење на септичките јами;

5) ќе нареди преземање на мерки со цел за заштита од штетно дејство на и од водите, заштита од ерозија и порои;

6) ќе нареди спроведување на мерки за спроведување на оперативниот план за заштита и одбрана од поплави;

7) ќе забрани спроведување на активности и ќе нареди преземање на мерки за заштита од ерозија и заштита од порои;

8) ќе нареди преземање на мерки заради развивање и одржување на ефикасен и економичен систем за водоснабдување;

9) ќе нареди престанок на ненамеското користење на водите, како и ќе нареди преземање на мерки со цел за враќање во првобитната состојба и

10) ќе нареди забрана за наводнување и напојување на добиток и ќе определи мерки за враќање во првобитната состојба.

(3) Инспекторот од ставот (1) на овој член го овластува градоначалникот на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје, во согласност со Законот за животната средина.

(4) При вршењето на инспекцискиот надзор од овој закон, овластениот инспектор постапува согласно со одредбите на овој закон и одредбите за овластен инспектор за животна средина утврдени со Законот за животната средина.

(5) На барање на овластениот инспектор за животна средина, овластеното лице на органот на државна управа надлежен за вршење на работите од областа на внатрешни работи е должно да учествува во извршувањето на работите од ставот (1) на овој член.

#### **2.4. Постапување на водостопанскиот инспектор, државниот инспектор за животна средина и овластениот инспектор за животна средина**

##### **Член 234**

#### **Постапување на водостопанскиот инспектор, државниот инспектор за животна средина и овластениот инспектор за животна средина**

(1) Покрај одредбите од овој закон, при вршењето на инспекцискиот надзор водостопанскиот инспектор, државниот инспектор за животна средина или овластениот инспектор за животна средина (во натамошниот текст: инспекторот) соодветно ги применуваат одредбите од Законот за животната средина.

(2) Ако при вршењето на инспекцискиот надзор, инспекторот утврди дека правните и физичките лица не се придржуваат кон законите и другите прописи, техничките прописи, стандарди и други општи акти, со записник ги констатира утврдените неправилности и во решението го определува рокот во кој истите треба да се отстранат.

(3) Доколку субјектите од ставот (2) на овој член не постапат согласно со решението на инспекторот и не ги отстранат причините за настанатата состојба утврдени со решението, инспекторот поднесува барање за поведување на прекршочна постапка пред надлежниот орган или суд, односно кривична постапка пред надлежен орган или суд, како и отпочнува постапка за одземање на добиените дозволи и овластувања согласно со овој закон и Законот за животната средина.

(4) Ако при вршењето на инспекцискиот надзор, инспекторот утврди дека субјектите од ставот (2) на овој член не се придржуваат кон законите и другите прописи, техничките прописи, стандарди и други општи акти и покрај определувањето на рокот во кој неправилностите треба да се острнат, инспекторот има право да поднесе барање за поведување прекршочна, односно кривична постапка пред надлежен суд, односно орган.

(5) Во случаите од ставот (4) на овој член, инспекторот постапува според видот на прекршокот утврден во прекршочните одредби од овој закон и Законот за животната средина.

(6) Во случај кога ќе се утврди постоење на непосредна опасност по животот и здравјето на луѓето, инспекторот издава усна наредба за итно и неодложно отстранување на утврдените недостатоци кои записнички ги констатира во соработка со Државниот санитарно-здравствен инспекторат, како и ги известува и другите надлежни инспектори или други државни органи за утврдените неправилности и ќе побара нивна интервенција.

(7) Ако констатираните неправилности од ставот (6) на овој член, претставуваат опасност за водите, животот и здравјето на луѓето, инспекторот веднаш дава усна наредба со која ја забранува работата на инсталацијата, објектот, постројката, уредот, како и употреба на средствата и опремата за вршење на дејноста.

(8) Во случаите од ставот (7) на овој член, инспекторот донесува писмено решение во рок од 48 часа од издавањето на усната наредба.

(9) Доколку со решение издадено од надлежниот инспектор се определува мерка со цел да се спречи настанување на штета врз животната средина и врз здравјето на луѓето, а правното или физичкото лице кое е задолжено со решението не ги спровело мерките во рокот утврден во решението, надлежниот инспектор е должен да поднесе предлог до министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина со цел да се донесе решение за спроведување на тие мерки од страна на друго правно или физичко лице или од надежен орган, а за сметка на правното или физичкото лице кое било задолжено со решението за извршување на мерките утврдени во истото.

## **2.5. Санитарно-здравствени инспектори и државни инспектори за храна**

### **Член 235**

#### **Делокруг на државните санитарно-здравствените инспектори и државните инспектори за храна**

(1) Во вршењето инспекциски надзор од својот делокруг, санитарно-здравствениот инспектор врши:

1) контрола и увид дали е извршено означување на заштитните зони на водата наменета за консумирање од страна на човекот и на режимот во заштитните зони на водата наменета за консумирање од страна на човекот (членови 98 и 100);

2) контрола и увид дали е извршено означување на зоните за капење и дали се почитува режимот во водите за капење (член 101);

3) контрола на квалитетот на водите за капење и рекреација;

4) санитарно- хигиенски надзор над уредите и постројките за прочистување на отпадните води и

5) санитарно- хигиенски надзор над пошироките заштитни зони.

(2) Државниот инспектор за храна врши контрола на безбедноста и квалитетот на водата за консумирање од страна на човекот, како и надзор над јавните системи за снабдување со вода за пиење, вклучувајќи и надзор над потесната и строгата санитарна заштитна зона, во согласност со прописите за безбедност на храна.

(3) На барање инспекторот од ставовите (1) и (2) на овој член, овластеното лице на органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на внатрешни работи е должно да учествува во извршувањето на работите од ставовите (1) и (2) на овој член.

#### Член 236

### **Постапување на санитарно-здравствените инспектори и државните инспектори за храна**

(1) Државниот санитарен и здравствен инспекторат, покрај одредбите од овој закон, инспекцискиот надзор го врши и согласно со Законот за санитарната и здравствената инспекција и овој закон.

(2) Дирекцијата за храна преку државниот инспектор за храна, покрај одредбите од овој закон, инспекцискиот надзор го врши и согласно со Законот за безбедност на храната.

## **2.6. Државен инспектор за земјоделство**

#### Член 237

### **Делокруг на државниот инспектор за земјоделство**

(1) Во вршењето инспекциски надзор од својот делокруг, државниот инспектор за земјоделство има право:

- да изврши контрола и утврди дали се спроведуваат препораките за добра земјоделска пракса во зоните чувствителни на нитрати (член 102 став (1)),

- да изврши контрола и утврди дали се спроведуваат мерките утврдени во оперативниот план за заштита на водите од загадување предизвикана од нитрати од земјоделски извори (член 102 став (3)) и

- да изврши контрола и утврди дали се користат вештачки ѓубриња, средства за заштита на растенијата и на биоцидални производи спротивно на членот 105 став (2) од овој закон.

(2) Државниот инспекторат за земјоделство, покрај одредбите од овој закон, инспекцискиот надзор го врши и согласно со Законот за земјоделската инспекција.

## **2.7. Овластување при вршење на инспекциски надзор**

#### Член 238

### **Решенија и наредби и други мерки**

Надлежниот инспектор од членовите 230, 232, 233, 235 и 237 на овој закон (во натамошниот текст: надлежниот инспектор) е самостоен во вршењето на инспекцискиот

надзор, донесува решенија и презема други мерки во рамките на правата, обврските и овластувањата утврдени со овој закон.

#### **Член 239** **Записник**

За извршениот инспекциски надзор и предложените мерки, надлежниот инспектор составува записник во кој особено се внесува наодот за состојбата и предложените мерки, како и носи решенија со кои се задолжуваат правните и физички лица да преземат мерки, во согласност со овој закон и Законот за животната средина.

#### **Член 240** **Постапка**

(1) За отстранување на утврдените неправилности, надлежниот инспектор носи решение.

(2) Против решението на надлежниот инспектор, со исклучок на надлежниот инспектор од членот 231 на овој закон, со кое се определува управна мерка, може да се изјави жалба до министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од соодветната област, во рок од осум дена од денот на приемот на решението.

(3) Против решението на овластениот инспектор за животна средина со кое се определува управна мерка, може да се изјави жалба до министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина, во рок од осум дена од денот на приемот на решението.

(4) Жалбата од ставовите (2) и (3) на овој член не го одлага извршувањето на решението, освен ако поинаку не е наведено во решението.

#### **Член 241** **Обврски на правните и физичките лица при вршење на надзор**

Со цел да се спроведе инспекцискиот надзор правните и физичките лица се должни да му овозможат на надлежниот инспектор право на пристап и увид во просториите и документацијата на правното или физичкото лице, да им ги достават бараните податоци, објаснувања и известување, да извршат мерења и земат примероци и собираат докази согласно со овој закон и Законот за животната средина.

#### **Член 242** **Одговорност на службените лица**

(1) Службените лица во органот на државната управа надлежни за спроведување на овој закон утврдени во членот 224 од овој закон, како и службените лица во органите на општината, на градот Скопје и општините во градот Скопје се должни, како одговорни лица, навремено и ефикасно да ги презема сите неопходни мерки и постапки за спроведување на овој закон.

(2) Доколку при спроведувањето на постапките утврдени во овој закон се утврдат прекршувања од страна на правно или физичко лице направени со дејствие и/или несторувања и/или пропуштање на должен надзор над друго лице кое било овластено да постапува во името на правното лице, како и изнесување на неточни и лажни податоци и документи, службените лица се должни да покренат иницијатива или барање за покренување на прекршочна постапка согласно со одредбите на овој закон и Законот за животната средина.

(3) Правните и физички лица за кои се предвидени права и обврски утврдени со овој закон, доколку утврдат постоење на прекршување или пречекорување на овластувањата од страна на службените лица од ставот (1) на овој член, направени со дејствија и/или несторувања, се должни за тоа да го известат министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за спроведување на овој закон согласно со членот 224 од овој закон, односно градоначалникот на општината, на градот Скопје и општините во градот Скопје.

(4) Во случај на утврдување на прекршувања на надлежностите на службените лица од ставот (1) на овој член министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за спроведување на овој закон согласно со членот 224 од овој закон, односно градоначалникот на општината, на градот Скопје и општините во градот Скопје е должен да покрене постапка за утврдување на одговорноста на службеното лице согласно со овој или друг закон.

(5) Доколку поради грешка на службеното лице во спроведувањето на овој закон, правното или физичкото лице претрпело штета, штетата ќе ја надомести службеното лице согласно со закон.

### ХIII. ПРЕКРШОЧНИ ОДРЕДБИ

#### Член 243

#### **Прекршочни санкции за правните лица**

(1) Глоба во износ од 3.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече за сторен прекршок на правно лице, ако:

1) врши пловидба спротивно на одредбите од членот 19 на овој закон;

2) испуштањето во водите, крајбрежното земјиште и водните живеалишта се врши без дозвола спротивно на членот 78 од овој закон;

3) испуштаат отпадни води или испуштаат или фрлаат материи и супстанции во реципиентите без претходно прибавена дозвола за испуштање во водите (член 79);

4) во случај на емисија што би можела да влезе директно или индиректно во површинските води, подземни води или канализационен систем, правното лице одговорно за работењето на постројката веднаш не го информира органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, како и не ги преземе сите пропишани мерки за спречување и намалување на негативните последици по животната средина (член 108 став (4));

5) прочистените урбани отпадни води се користат повторно без претходно прибавена дозвола од органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина (член 117).

6) тињата што се добива од прочистувањето на урбаните отпадни води повторно се користи без претходно прибавена дозвола;

7) за потребите на јавното водоснабдување или за комерцијални потреби правните или физичките лица црпат или зафаќаат вода наменета за консумирање од страна на човекот, не го следат квалитетот и количината на зафатените или исцрпните води, не ги чуваат податоците за извршените мерења и анализи и податоците, не ги доставуваат до органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, како и до органот надлежен за безбедност на храна и органите надлежни за здравствена заштита (член 148 став (4));

8) правното лице коешто управува со водоснабдителниот систем не инсталира и не ги одржува во исправна состојба инструментите за мерење и анализа на квалитетот на суровата вода во нејзината изворна состојба, пречистената вода по дезинфекцијата и водата на местата на снабдување од каде што се користи за консумирање од страна на човекот (член 148 став (8));

9) согласно со прописите за заштита на природата се надлежни за управување со заштитените подрачја не вршат мониторинг на водите во тие подрачја и не ги доставуваат резултатите до органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина (член 155 став (1));

10) податоците за утврдување на степенот на загаденоста на отпадните индустриски води, атмосферските и урбаните води, водите од депониите, како и нивното штетно влијание врз квалитетот на водите во реципиентот и заради утврдување на други извори на загадување на водите во сливното подрачје, како и други потребни податоци, не ги доставуваат до органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина, на начин и во постапка определени со Законот за животната средина (член 161);

11) врши мерења и не ги доставува податоците до органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина на начин и во постапка определени со овој закон (член 165 став (3)) и

12) управуваат со водостопанските и хидромелиоративните системи и податоците од евиденцијата не ги доставуваат до органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина и до органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на земјоделството согласно со членот 174 став (4) од овој закон.

(2) Глоба во износ од 700 евра во денарска противвредност ќе се изрече на одговорното лице во правното лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.

(3) Глоба во износ од 500 евра во денарска противвредност ќе се изрече на службеното лице во правното лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.

(4) Глоба во износ од 500 евра во денарска противвредност ќе се изрече на физичкото лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.

(5) Глоба во износ од 200 евра во денарска противвредност ќе се изрече за физичкото лице, доколку:

1) не им овозможуваат право на увид на надлежните инспектори;

2) не ги обезбеди сите потребни информации неопходни за спроведување на надзорот во определениот рок;

3) дава лажна изјава и неточни податоци и

4) не се легитимира на местото на инспекцискиот надзор и не ги дава своите лични податоци на барање на надлежните инспектори.

(6) Надлежен орган за изрекување на прекршоците од ставовите (1) до (5) на овој член е Прекршочната комисија формирана согласно со Законот за животната средина.

(7) Доколку со дејностите од ставот (1) точки од 2 до 12 на овој член настане поголема штета по животот и здравјето на луѓето се пропишува санкција сразмерна на висината на причинетата штета, но најмногу до трикратен износ од износот утврден во ставот (1) на овој член.

(8) Доколку постои опасност правното лице од ставот (1) точки 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 и 9 на овој член да изврши повторен прекршок опасен по животот или здравјето на луѓето, може да му се изрече санкција привремена забрана на вршење одделна дејност во траење од најмногу 30 дена.

(9) Кога прекршокот од ставот (1) на овој член е сторен со цел сторителот за себе или за друго лице да прибави имотна корист или прекршокот е сторен од организирана група на лица составена од најмалку три лица, Прекршочната комисија може да изрече глоба во висина од 15.000 евра во денарска противвредност.

(10) За прекршоците од ставовите (1) точка 1 и (5) на овој член надлежниот инспектор прекршочната санкција може да ја изрече на лице место со врачување на покана за плаќање на глоба која сторителот е должен да ја плати во рок од осум дена.

(11) Доколку глобата од ставот (10) на овој член не се плати во определениот рок, надлежниот инспектор е должен да поднесе барање за поведување на прекршочна постапка пред Прекршочната комисија.

#### Член 244

#### Прекршочни санкции за правните лица

(1) Глоба во износ од 6.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на правното лице, доколку:

1) не го извести органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина за започнувањето на црпење или одводнување на води (член 18 став (2));

2) копа бунари спротивно на членот 29 од овој закон;

3) испушта отпадни води или испушта или фрла материји и супстанции во реципиентите како и отпадни масла во канализација или во систем за одводнување, во површински или подземни водни тела, како и во крајбрежни земјишта и водни живеалишта, спротивно на условите определени во дозвола за испуштање во водите, односно интегрирана еколошка дозвола согласно со закон (член 79);

4) врши активности спротивно на членот 104 од овој закон;

5) изградбата на постројки и објекти или кои било работи и активности што опфаќаат преработка, постапување, складирање, отстранување или транспорт на опасни материји и супстанции и цврст или течен отпад се врши спротивно на членот 105 од овој закон;

6) врши употреба на вештачки ѓубриња, средства за заштита на растенијата и на биоцидални производи на растојание до 10 м<sup>3</sup> од брегот на површинските води (член 105);

7) објектите и постројките од членот 108 став (1) на овој закон се градат или отпочнат со работа без прибавена интегрирана еколошка дозвола, мислење или согласности кои се потребни согласно со Законот за животната средина (член 108);

8) испушта ефлуент од индустриски и земјоделски течен отпад и урбани отпадни води во канализација или во систем за одводнување, во површински или подземни водни тела, како и во крајбрежни земјишта и водни живеалишта, спротивно на членот 110 од овој закон;

9) правното и физичкото лице, водостопанствата, како и други лица кои не ги исполнуваат мерките предвидени со оперативните планови за заштита и одбрана од поплави согласно со членот 126 од овој закон;

10) правното лице кое управува со брани и акумулации и со заштитни насипи, не ги користи и одржува на начин што обезбедува прифаќање на поплавните бранови, како и обезбедување на нивна заштита согласно со членот 129 од овој закон;

11) не врши мониторинг на состојбата со нивото и количеството на акумулираните води во акумулациите, како и на количеството на водите што влегуваат и што се испуштаат од нив и за тоа не го известуваат органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина (член 130);

12) во заштитата и одржување на природните и уредените речни корита и бреговите на водотеците, езерата и акумулациите постапува спротивно на членот 131 од овој закон;

13) не ги преземаат мерките за уредување на пороите согласно со членот 141 од овој закон;

14) вади песок, чакал и камен од коритата и бреговите на површинските водни тела без дозвола од членот 26 на овој закон;

15) испушта отпадни води, а не инсталира инструменти за мерење на испуштените количества на води и анализа на нивниот квалитет и не ги одржуваат инструментите во исправна состојба, не води записи за извршените мерења и овие податоци не ги доставува до органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина (член 150 став (1));

16) испушта отпадни води од членот 108 на овој закон, не инсталира инструменти за мерење на испуштените количества на води и анализа на нивниот квалитет и не ги одржува инструменти во исправна состојба, не води записи за извршените мерења и овие податоци не ги доставува до органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина (член 150 став (2));

17) е сопственик или корисник на хидросистемите или хидромелиоративните системи за наводнување не ги мери зафатените или исцрпените количества на вода и не го следи нејзиниот квалитет на местата на црпење или зафаќање, како и податоците за количеството и квалитетот на водата не ги доставува до органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина (член 151 став (1));

18) е сопственик или корисник на хидромелиоративните системи за одводнување на земјиштето на местата на испуштање на водата од одводнувањето во реципиентот, не ја мери количината на испуштената вода и не го следи нејзиниот квалитет, како и податоците за количеството и квалитетот на водата не ги доставува до органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина (член 152 став (1));

19) не го мери количеството на водата која се користи за производство на електрична енергија на местата на зафаќање, како и податоците за измерените количества не ги доставува до органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина (член 153 став (1));

20) црпи или зафаќа повеќе од 10 м<sup>3</sup> вода за други намени различни од оние наведени во членовите 148, 151, 152, 153 од овој закон;

21) не ги мери исцрпените или зафатените количини на вода и нејзиниот квалитет и податоците од овие мерења не ги доставува до органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина (член 154 став (1));

22) во случај на влошување или закана од влошување на водата или водното тело коешто го следи, веднаш не го информира органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина заради преземање неопходни мерки и не ги презема соодветните мерки (член 158);

23) зафаќа вода од водното тело заради обезбедување вода за јавно водоснабдување, индустрија, наводнување или кои било други намени не инсталира и одржува во исправна состојба, мерни инструменти на местото на зафаќање, не ги мери количините и квалитетот на зафатената вода и не ги чува податоците (член 165 став (1));

24) испушта искористени или отпадни води во водното тело или во водните екосистеми и не инсталира и не одржува во исправна состојба, мерни инструменти на местото на испуштањето, не ги мери количините и квалитетот на водата и не ги чува податоците за овие параметри (член 165 став (2));

25) управува со водостопанските објекти и постројки и не го информира надлежниот орган во случај на опасност по водостопанските објекти и постројки и не ги презема сите неопходни мерки и активности за намалување или отстранување на опасноста (член 166 став (3));

26) управуваат со водостопанските објекти и постројки и не воспостават и одржуваат евиденција за тие објекти и постројки (член 171 став (1));

27) кои управуваат со хидромелиоративните системи (водостопанства и водните заедници) не воспостават и одржуваат евиденција на површините опфатени со хидромелиоративните системи, согласно со инвестиционо-техничката документација според која е изграден системот (член 171 став (2));

28) зафаќа вода и не ги отстрани сите искористени води коишто произлегуваат од зафаќањето на водите во согласност со одредбите од овој закон (член 172);

29) врши изградба на нови или реконструкција или доградба на постојни објекти, кои се наоѓаат во или покрај површинските води, објекти коишто поминуваат преку или под површинските води или пак објекти кои се сместени во близина на површинските води или крајбрежните земјишта или реконструкција или доградба на постојни водостопански објекти без водостопанска согласност (член 174);

30) отпочне со работа инсталација за која согласно со Законот за животната средина е предвидено дека задолжително се прибавува интегрирана еколошка дозвола (член 177 став (1));

31) започне со градење пред добивање на решение за студијата за оцена на влијанието врз животната средина, под услови, на начин и во постапка утврдени со Законот за животната средина (член 177);

32) во текот на вршењето на изградбата, реконструкцијата или доградбата на објекти и посторјки, не се придржува кон условите содржани во водостопанската согласност (член 180);

33) не ги презема мерките определени под надзор и упатства на надлежниот орган, во случај кога отстапувањето од вредностите и стандардите за квалитет се должи на домашниот водоснабдителен систем или на неговото користење и одржување;

34) користи или употребува вода за наводнување и напојување на добиток спротивно на забраната од членот 193 на овој закон.

35) експлоатирањето и оскултацијата на секоја брана, придружните објекти, и акумулација од посебно значење не е во согласност со техничката документација, односно не постапува согласно со условите утврдени во техничката документација и условите утврдени во дозволата (член 198 став (1)) и

36) управуваат со браните и акумулациите не извршат техничко набљудување и не извготват посебни годишни ивештаи (член 198 став (2)).

(2) Глоба во износ од 800 евра во денарска противвредност ќе се изрече на одговорното лице во правното лице за дејствија од ставот (1) на овој член.

(3) Глоба во износ од 700 евра во денарска противвредност ќе се изрече на службеното лице во правното лице за дејствија од ставот (1) на овој член.

(4) Глоба во износ од 500 евра во денарска противвредност ќе се изрече на физичкото лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.

(5) Надлежен орган за изрекување на прекршоците од ставовите (1) до (4) на овој член е Прекршочната комисија формирана согласно со Законот за животната средина.

(6) Доколку поради прекршокот од ставот (1) на овој член настане поголема штета врз животот и здравјето на луѓето, се изрекува санкција сразмерна на причинетата штета, но најмногу до петкратен износ од износот утврден во ставовите (1) и (4) од овој член.

(7) За прекршокот од ставот (1) на овој член на правното лице од ставот (1) на овој член му се изрекува дополнителна санкција забрана за вршење на дејност на правното лице во траење од најмногу 30 дена, со исклучок на правните лица кои вршат дејности од јавен интерес.

(8) Доколку постои опасност правното лице од ставот (1) точки 1, 3, 4, 5, 6, 8, 13, 14, 15, 20 и 23 на овој член да изврши повторен прекршок опасен по животот или здравјето на луѓето, може да му се изрече санкција привремена забрана на вршење одделна дејност во траење од најмногу 30 дена.

(9) Кога прекршокот од ставот (1) на овој член е сторен исклучиво сторителот за себе или за друго лице да прибави имотна корист или прекршокот е сторен од организирана група на лица составена од најмалку три лица, Прекршочната комисија може да изрече глоба во висина од 22.000 евра во денарска противвредност.

Член 245

**Прекршочни санкции за правните лица**

(1) Глоба во износ од 8.000 до 20.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на правното лице, доколку:

1) врши промени на режимот на водите спротивно на одредбите од овој закон (член 12 став (2));

2) водата ја користи спротивно на членот 14 од овој закон;

3) определи приоритет во користењето на водите спротивно на проритетите утврдени во членот 15 од овој закон;

4) наплаќа надоместок за општо користење на водите спротивно на членот 16 од овој закон;

5) е сопственик на земјиште или носителот на друго стварно право, црпи и користи подземна вода спротивно на членот 17 став (2) од овој закон;

6) врши времено црпење на води заради одводнување на земјиште спротивно на членот 18 став (1) од овој закон;

7) ја користи водата спротивно на ограничувањата утврдени во членот 20 од овој закон;

8) постапува спротивно на обврските и ограничувањата од членот 22 на овој закон;

9) остварува водно право спротивно на начинот и намената определени во дозволата или концесијата (член 25);

10) остварува водно право со наследување спротивно на членот 27 од овој закон;

11) презема активности кои влијаат или можат да влијаат врз режимот на водите и/или морфологијата на водното тело без дозвола од надлежен орган (член 28);

12) му го загрозува правото на носителот на дозволата за непречено остварување на правото од дозволата;

13) постапи спротивно на решението за привремена принудна управа (член 44);

14) презема активности кои влијаат или можат да влијаат врз режимот на водите и/или морфологијата на водното тело по престанок на важноста на дозволата (член 47);

15) презема активности кои влијаат или можат да влијаат врз режимот на водите и/или морфологијата на водното тело и покрај ограничувањето на водното право (член 49);

16) презема активности кои би ја загрозиле квалитативната и квантитативната состојба на водното тело наменето за консумирање од страна на човекот во заштитните зони (член 100 став (2));

17) правното лице кое управува со водоснабдителниот систем не го ограда и не ги преземе другите потребни мерки за заштита и обезбедување на земјиштето на потесната заштитна зона согласно со членот 100 од овој закон;

18) врши изградба на објекти и вршење други дејства и активности спротивно на членот 100 став (5) од овој закон;

19) Објектите и постројките коишто во процесот на производство, преработка, полнење и складирање, користат или применуваат опасни материи и ги гради, поставува, работи и одржува на начин со кој се врши директно или индиректно загадување на водите (член 108);

20) врши директно испуштање на приоритетни материи и супстанции и загадувачки материи и супстанции во подземните води и покрај забраната од членот 111 на овој закон;

21) врши депонирање или отстранување на некоја приоритетна материја и супстанција или вршењето на друга активност со која се предизвикува индиректно испуштање на приоритетни материи и супстанции или загадувачки материи и супстанции во подземните води, без претходно добиена дозвола од членот 79 на овој закон, како и спротивно на членот 111 од овој закон;

22) испушта индустриски отпадни води спротивно на начинот и условите дадени во дозволата од членот 115 на овој закон, односно интегрираната еколошка дозвола од Законот за животната средина;

23) во случај на опасност од уривање на брани, пробивање на заштитни насипи, како и испуштање или прелевање на поголеми количества на вода од акумулациите што можат да предизвикаат поплави, водостопанството и други правни лица од членот 129 на овој закон не обезбеди известување и тревожење на населението на загрозеното подрачје (член 130 став (2));

24) со своето однесување, со неправилна обработка на површините или со друго дејство создава ерозија со што нанесуваат штети и на други објекти и не ги презема заштитните мерки за спречување на ерозијата, како и мерки за отстранување на штетните последици (член 138 );

25) за лични потреби или за потребите на своето семејно домаќинство, црпи или зафаќа повеќе од 10 м<sup>3</sup> дневно, вода наменета за консумирање од страна на човекот (148 став (2));

26) постапува спротивно на членот 167 од овој закон;

27) управува со водостопанските објекти и го ограничи или забрани користењето на водите спротивно на приоритетите утврдени во членот 15 од овој закон (член 169 став (1));

28) управува со водостопанските објекти и не ги извести корисниците на водостопанската услуга за привременото ограничување и снабдување со вода и прифаќање на водата, како и за причините за тоа (член 169 став (3));

29) како давателна водостопанската услуга го исклучи од мрежата на услуги корисникот спротивно на причините наведени во членот 170 од овој закон;

30) како сопственик или носител на други стварни права врз соседното земјиште на земјиштето под води и крајбрежното земјиште во сопственост на Република Македонија кое се користи или зафаќа за потребите на водостопанските објекти не овозможи пристап до водостопанските објекти и користење на земјиштето за сите активности за потребите на изградбата, управувањето и одржувањето на водостопанските објекти (член 173 став (1));

31) водите за: водоснабдување на населението, за здравствените установи и правни лица од областа на ветеринарството, за потребите на одбраната, за индустријата за производство и преработка на прехранбени производи и за напојување на добитокот за кои е потребна вода со квалитет за пиење, ги користи за други намени и на начин спротивно на одредбите од овој закон (член 181 став (1));

32) врши снабдување со вода наменета за консумирање од страна на човекот којашто не ги исполнува стандардите и вредностите за квалитет или може да претставува опасност по здравјето на човекот (член 183);

33) не ги преземе потребните мерки со цел за обезбедување на снабдување на вода за пиење во доволни количини согласно со закон (член 183);

34) не го користи и одржува домашниот водоснабдителен систем, на начин кој нема да доведе до намалување на квалитетот на водата за пиење и ќе се овозможи вода во доволни количини (член 185);

35) врши снабдување со вода наменета за консумирање од страна на човекот и притоа не врши дезинфекција на водата согласно со членот 186 од овој закон;

36) во случај на отстапување од вредностите и стандардите за квалитет утврдени согласно со членот 183 од овој закон, правното лице кои врши јавно водоснабдување не ги преземе потребните мерки за обезбедување на здравствената исправност и безбедност на водата, како и не ги информира органите надлежни за здравствена заштита согласно со членот 187 од овој закон;

37) врши јавно водоснабдување, на одделни корисници привремено им го ограничи користењето, без претходно известување на корисниците и градоначалникот на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје за ограничувањето и неговото очекувано времетраење, замената на водоснабдувањето и мерките кои ќе ги преземе (член 188);

38) врши јавно водоснабдување не воспостави и не го информира засегнатото население за дополнителното адекватно водоснабдување во случај кога со ограничувањето се засегнати потребите на населението од вода наменета за консумирање од страна на човекот (член 188);

39) намерно или од небрежност, предизвика оштетување или нефункционирање на системот за кој е потребна поправка или со тоа се предизвика загадување или ненаменско користење на водата согласно со членот 189 од овој закон;

40) браните и придружните објекти не се проектира, гради, експлоатира и управува на начин утврден во техничката документација согласно со овој закон (член 195 став (1));

41) не ги исполнува санационите мерки или мерки за враќање во поранешна состојба, неопходни за постигнување на целите на животната средина определени согласно со членот 90 од овој закон;

42) управува со браните во спротивност со членот 199 од овој закон;

43) управува со браните што не се определени како брани од посебно значење не воспостави и не организира минимално техничко набљудување на браните со придружните објекти и акумулациите (член 200);

44) копањето бунар или бушотина заради црпење на вода од подземно водно тело се врши без претходно прибавена согласност од органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина (член 201);

45) копачот на бунар не постапи согласно со членот 202 од овој закон и не достави извештај и

46) не го плати пропишаниот надоместок утврден согласно со овој закон.

(2) Глоба во износ од 1.400 до 2.500 евра во денарска противвредност ќе се изрече на одговорното лице во правното лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.

(3) Глоба во износ од 1.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече на службеното лице во правното лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.

(4) Надлежен орган за изрекување на прекршочните санкции од ставовите (1), (2) и (3) на овој член е надлежниот суд.

(5) Доколку поради прекршокот од ставот (1) на овој член настане поголема штета врз животот и здравјето на луѓето се изрекува санкција сразмерна на причинетата штета, но најмногу до седумкратен износ од износот утврден во ставот (1) од овој член.

(6) За прекршокот од ставот (1) на овој член на правното лице од ставот (1) точки 19, 20, 21 и 23 на овој член му се изрекува дополнителна санкција забрана на вршење на дејност на правното лице.

(7) Кога прекршокот од ставот (1) на овој член е сторен исклучиво сторителот за себе или за друго лице да прибави имотна корист, надлежниот суд може да изрече глоба во висина од 25.000 евра во денарска противвредност.

(8) Доколку се утврди дека прекршокот од ставот (1) на овој член е сторен од организирана група на лица составена од најмалку три лица, надлежниот суд може да изрече глоба во висина од 30.000 евра во денарска противвредност.

#### Член 246

#### Прекршочни санкции за физички лица

(1) Глоба во износ од 200 евра во денарска противвредност ќе се изрече за сторен прекршок на физичко лице, ако:

1) за лични потреби или за потребите на своето семејно домаќинство црпи или користи повеќе од 10 м<sup>3</sup> дневно подземни води од подземните водни тела и со тоа предизвика негативни последици по тоа или по соседното водно тело (член 17 став (2));

2) испуштаат отпадни масла во канализација или во систем за одводнување, во површински или подземни водни тела, како и во крајбрежни земјишта и водни живеалишта спротивно на членот 79 од овој закон;

3) користи пловни објекти и инсталации кои се придвижуваат со мотори спротивно на забраните утврдени во членовите 19 и 22 од овој закон;

4) постапи спротивно на членот 29 ставови (2) и (3) од овој закон;

5) вршат пловидба спротивно на одредбите од членот 19 на овој закон;

6) копа бунари спротивно на членот 29 од овој закон;

7) правните или физичките лица вршат употреба на вештачки ѓубриња, средства за заштита на растенијата и на биоцидални производи на растојание до 10 м<sup>3</sup> од брегот на површинските води спротивно на членот 105 од овој закон;

8) користи или употребува вода за наводнување и напојување на добиток спротивно на забраната од членот 193 на овој закон;

9) како сопственик или носителот на други стварни права врз соседното земјиште на земјиштето под води и крајбрежното земјиште во сопственост на Република Македонија кое се користи или зафаќа за потребите на водостопанските објекти не овозможи пристап до водостопанските објекти и користење на земјиштето за сите активности за потребите на изградбата, управувањето и одржувањето на водостопанските објекти согласно со членот 173 став (1) од овој закон;

10) намерно или од небрежност, предизвика оштетување или нефункционирање на системот за кој е потребна поправка или со тоа се предизвика загадување или ненаменско користење на водата согласно со членот 189 од овој закон и

11) има ископано бунар без доставено известување согласно со членот 210 од овој закон.

(2) За прекршоците од овој член инспекторите за животна средина, овластените инспектори за животна средина, водостопанскиот инспектор глобата од ставот (1) на овој член можат да ја изречат на самото место со врачување на покана за плаќање на глоба која сторителот е должен да ја плати во рок од осум дена.

(3) Ако сторителот за прекршоците од овој член го признае делото што му се става на товар или ако овластеното службено лице од ставот (2) на овој член прекршокот го утврди лично или го утврди со употреба на соодветни технички средства и направи, службеното лице веднаш ќе издаде платен налог.

(4) Се смета дека сторителот на прекршокот со потписот на приемот на платниот налог се согласува да ја плати глобата.

(5) Сторителот е должен да ја плати глобата утврдена според овој член во рок од осум дена од приемот на платниот налог на сметката означена во платниот налог. Сторителот кој ќе ја плати глобата во тој рок, ќе плати само половина од изречената глоба. Поуката за тоа право е дел од правната поука на платниот налог.

(6) Во постапката која ќе заврши со издавање на налогот не се плаќаат трошоците на постапката доколку глобата е платена од сторителот.

(7) Доколку глобата од ставот (1) на овој член не се плати во определениот рок, службените лица од ставот (2) на овој член се должни да поднесат барање за поведување на прекршочна постапка пред Прекршочната комисија.

(8) Надлежен орган за водење на прекршочната постапка и за изрекување на прекршоците од овој член е Прекршочната комисија формирана согласно со Законот за животната средина.

Член 247

**Прекршочни санкции за службените лица**

Прекршочните санкции за службените лица кои се одговорни за спроведување на овој закон се изрекуваат согласно со Законот за животната средина.

Член 248

**Постапка за порамнување и посредување**

(1) За прекршоците утврдени во членот 243 од овој закон, надлежниот инспектор од членот 238 на овој закон е должен на сторителот на прекршокот да му предложи постапка за порамнување пред да поднесат барање за прекршочна постапка.

(2) За прекршоците од членот 244 на овој закон, надлежниот инспектор од членот 238 на овој закон може на сторителот на прекршокот да му понуди посредување и постигнување согласност со која сторителот на прекршокот треба да ја плати глобата, другите давачки или да ги острани последиците од прекршокот.

(3) Во случаите во кои е постигната согласност за порамнувањето глобата на сторителот може да биде намалена најмногу за една половина од максимум пропишаната глоба за прекршокот.

(4) Постапките за порамнување и посредување се водат согласно со одредбите од Законот за животната средина.

Член 249

**Водење на прекршочната постапка**

Постапката пред Прекршочната комисија се води согласно со одредбите на Законот за животната средина.

**XIV. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ**

Член 250

**Националната стратегија за води**

Националната стратегија за води ќе се донесе најдоцна во рок од една години од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 251

**Водостопанска основа на Република Македонија**

Водостопанската основа на Република Македонија ќе се донесе најдоцна во рок од четири години од денот на влегувањето во сила на овој закон.

До влегувањето во сила на Водостопанската основа на Република Македонија ќе се применува постојната Водостопанска основа на Република Македонија, студиите и другата документација во врска со интегралниот развој на сливот на реката Вардар кои се донесени од надлежни органи, како и катастарот на природните извори, катастарот на бунарите и пумпите и елаборатот за подземните води и водостопанските основи донесени од општините и од градот Скопје.

Член 252

**Плановите за управување со речен слив**

Плановите за управување со речен слив ќе се донесуваат во рок од шест години од денот на влегувањето во сила на овој закон.

До донесувањето на плановите за управување со речен слив ќе се применува постојната Водостопанска основа на Република Македонија, вклучувајќи ги и документите од членот 251 став (2) на овој закон.

Заради изготвување на плановите за управување со речните сливови:

1) првичната процена на речните сливови од членот 71 на овој закон ќе се изврши најдоцна во рок од три години од влегувањето во сила на овој закон;

2) програмата за мониторинг на квалитетот и квантитетот на водните тела ќе се изготвува најдоцна во рок од четири години од влегувањето во сила на овој закон и

3) целите на животната средина и програмата на мерки за постигнување на целите на животната средина од членот 73 на овој закон ќе се изготвуваат најдоцна во рок од пет години од влегувањето во сила на овој закон.

Член 253

**Меѓународен речен слив**

Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на надворешните работи во соработка со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина со денот на отпочнување на примената на овој закон ќе ги започне активностите за отпочнување на постапката за воспоставување на подрачја на меѓународни речни сливови со соодветните соседни држави.

Член 254

**Водни права**

(1) Правното или физичкото лице коешто врз основа на водостопанска согласност има одобрение за изградба, реконструкција, приклучување или доградба на постојни водостопански и други објекти и постројки кои имаат влијание врз режимот на водите, постојните и другите објекти и постројки кои имаат влијание врз режимот на водите, како и правните и физички лица кои со вршење на други работи што можат привремено, повремено или трајно да создадат промени на режимот на водите, е должно во рок од една година од денот на отпочнувањето на примената на овој закон, да поднесе барање за издавање на дозвола од членот 26 став (1), односно членот 79 став (1) на овој закон.

(2) Правното или физичкото лице коешто врз основа на водостопанска дозвола или водостопанска согласност, е носител на право за употреба или за користење на вода и за користење на изградените водостопански и други објекти и постројки кои имаат влијание врз режимот на водите, како и право за испуштање на употребените или искористените води во реципиентот, врз основа на Законот за водите (“Службен весник на Република Македонија“ број 4/98, 19/2000, 42/2005 и 46/2006), е должно во рок од една година од денот на отпочнувањето на примената на овој закон, да поднесе барање за издавање на дозвола од членот 26 став (1), односно членот 79 став (1) на овој закон.

(3) Инвеститорите на објекти кои се наоѓаат во или покрај површинските води, објекти коишто поминуваат преку или под површинските води или пак објекти кои се сместени во близина на површински води или крајбрежни земјишта, а кои можат да влијаат врз режимот на водите, како и инвеститорите на објектите од членот 163 став (1) точка 1 на овој закон со исклучок на браните се должни во рок од една година од денот на

отпочнувањето на примената на овој закон, да поднесат барање за издавање на водостопанска согласност од членот 174 на овој закон заради утврдување на водостопанските услови кои мораат да бидат реализирани во текот на градбата.

(4) Доколку правните и физичките лица до истекот на рокот од ставовите (1), (2) и (3) на овој член, не поднесат барање за издавање на дозвола, односно барање за издавање на водостопанска согласност, водостопанската дозвола односно водостопанската согласност издадена врз основа на Законот за водите (“Службен весник на Република Македонија“ број 4/98, 18/2000, 42/2005 и 46/2006), престанува да важи.

#### Член 255

##### **Одведување собирање и третман на урбани отпадни води**

Владата на Република Македонија во соработка со градоначалникот на општините, на општините во градот Скопје и на градот Скопје ќе обезбедат:

1) постоење на систем за собирање на отпадните води во секое населено место со повеќе од 2.000 еквивалент жители и соодветно прочистување на отпадните води пред испуштање во реципиентните води до ниво коешто ги задоволува целите на квалитет, во рок од 15 години од влегувањето во сила на овој закон;

2) соодветно прочистување на сите отпадни води кои се испуштаат од системи за собирање на отпадни води од населени места со помалку од 2000 еквивалент жители, во рок од 15 години од влегувањето во сила на овој закон и

3) секундарен (биолошки) или на него соодветен третман на отпадните води од системите за собирање на отпадни води од населени места со повеќе од 2.000 еквивалент жители, во случај кога отпадните води се испуштаат во зони чувствителни на испуштање на урбани отпадни води, во рок од 15 години од влегувањето во сила на овој закон.

#### Член 256

##### **Идентификација на водите за капење**

Првата идентификација на водите за капење од членот 149 став (2) на овој закон ќе се изврши во рок од три години од денот на влегувањето во сила на прописот од членот 104 став (6) на овој закон.

#### Член 257

##### **Извештај за водата наменета за консумирање од страна на човекот**

Првиот извештај за водата наменета за консумирање од страна на човекот за целата територија на Република Македонија од членот 190 став (2) на овој закон ќе се донесе во рок од три години од денот на отпочнувањето на примената на овој закон.

#### Член 258

##### **Државна мрежа за мониторинг**

Постојната државна хидролошка мрежа на станици со денот на отпочнувањето на примената на овој закон, станува државна мрежа за мониторинг согласно со членот 145 од овој закон.

Член 259

**Прописи за извршување од овој закон**

(1) Поблиските прописи за извршување од овој закон ќе се донесат во рок од три години од денот на влегувањето во сила на овој закон.

(2) До влегувањето во сила на прописите од ставот (1) на овој член ќе се применуваат постојните прописи.

Член 260

**Национален совет за води**

Националниот совет за води ќе се основа во рок од три месеца од денот на отпочнувањето на примената на овој закон.

Член 261

**Совет за управување со речен слив**

Советите за управување со речниот слив ќе се основаат во рок од една година од денот на отпочнувањето на примената на овој закон.

Член 262

**Управните постапки**

Управните постапки започнати пред денот на започнувањето на примената на овој закон, ќе се завршат според Законот за водите (“Службен весник на Република Македонија“ број 4/98, 19/2000, 42/2005 и 46/2006).

Член 263

(1) Со 1 јануари 2010 година Фондот за води, основан со Законот за водите (“Службен весник на Република Македонија“ број 4/98, 19/2000; 42/2005 и 46/2006), престанува да постои. Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина ги презема средствата, опремата, вработените, како и правата и обврските на Фондот за води.

(2) Со 1 јануари 2010 година органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина ги презема архивата која се однесува на дозволите и плановите за управување и користење на водите, средствата, опремата и вработените од Управата за водостопанства кои работеле на системот на издавање на дозволи, изработување на планови и водостопанските инспектори, кои се распоредуваат во органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина.

(3) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина во соработка со органот на државната управа надлежен за работите од областа на земјоделството во рок од три месеца од денот на влегувањето во сила на овој закон се должни да усвојат план за постепено пренесување на работите од ставот (2) на овој член од органот на државната управа надлежен за работите од областа на земјоделството на органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина.

(4) Управата за водостопанство од 1 јануари 2010 година продолжува да работи како орган во состав на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство надлежен за работите поврзани со водните заедници.

Член 264

**Престанок на други прописи**

(1) Со денот на започнувањето на примената на овој закон престанува да важи Законот за водите (“Службен весник на Република Македонија” број 4/98, 19/2000, 42/2005 и 46/2006).

(2) Со денот на започнувањето со примената на овој закон престанува да важи членот 3 став (2) точка 7 од Законот за минералните сировини (“Службен весник на Република Македонија” број 24/2007).

Член 265

**Влегување во сила**

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во “Службен весник на Република Македонија”, а ќе се применува од 1 јануари 2010 година, додека одредбите од Главата III и Главата XI на овој закон ќе започнат да се применуваат во рок од 30 дена од денот на влегувањето во сила на овој закон.